

Jongerenparticipatie in de gemeente Tynaarlo

Onderzoek naar de gesteldheid, belangstelling en
verwachtingen van jongeren aangaande participatie

Carolien Kinds

Master scriptie

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen
Algemeen pedagogische wetenschappen

Begeleider: Prof. Dr. M.C. Timmerman

Tweede lezer: Dr. J.J.M. Zeelen

Auteur: Carolien Kinds

S2245752

Datum: 27 maart 2013

Voorwoord

In maart 2012 startte het proces tot het schrijven van een master thesis. Een proces van schrijven, schaven, schrappen en aanvullen. Voor u ligt het resultaat: een onderzoeksrapport over jongerenparticipatie in de gemeente Tynaarlo. Het onderzoek werd gestart vanuit een dubbele motivatie. Enerzijds het actualiteitsgehalte betreffende jongerenparticipatie. Anderzijds zocht ik als master-studente Pedagogische Wetenschappen een interessant onderwerp dat aanleunt bij mijn persoonlijke interesse. Al snel kwam ik tot de conclusie dat het mij erg interessant leek onderzoek te verrichten naar de participatie van jongeren in de gemeente Tynaarlo. Tijdens het volgen van het vak 'Jeugd en beleid' aan de Rijks Universiteit Groningen trok jongerenparticipatie direct mijn aandacht, aangezien naar voren kwam dat jongerenparticipatie dikwijls in het beleid staat beschreven, maar de uitwerking ervan lastig te verwezenlijken lijkt. Mijn voorkeur om het onderzoek uit te voeren in de gemeente Tynaarlo komt voort uit het feit dat ik zelf in de gemeente Tynaarlo ben geboren en mijn jeugd hier doorgebracht heb. Toen ik veertien à vijftien jaar oud was, wilde ik met genoeg mijn mening uitspreken over mijn directe leefomgeving, maar ik had geen idee dat deze mogelijkheid aanwezig was. Mede hierdoor leek het mij interessant onderzoek te verrichten naar de wijze waarop jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel participeren en hun bereidheid hier toe. Uit contact met de gemeente Tynaarlo bleek dat zij destijds bezig waren met het opzetten van een 'vorm van participatie voor jongeren', dat aansluit bij de ideeën van jongeren. Dit onderzoek zal bijdragen aan de vraag welke wijze(n) van participatie jongeren uit de gemeente Tynaarlo zelf prefereren.

Deze master thesis was niet tot stand gekomen zonder de medewerking van de beleidsmedewerker van de gemeente. Ik wil Annemarie van der Molen vanaf deze plek dan ook hartelijk danken voor haar tijd, medewerking en enthousiasme. Hiernaast wil ik mijn begeleiders vanuit de Universiteit Groningen, prof. dr. M.C. Timmerman en dr. J.J.M. Zeelen, bedanken voor hun feedback gedurende dit afstudeertraject. Veel dank gaat daarnaast uit naar mijn ouders voor hun ondersteuning en aanmoediging om deze master thesis af te ronden.

Ten slotte rest mij u veel plezier te wensen bij het lezen van dit verloop.

Carolien Kinds

Samenvatting

Conform de bestuurlijke afspraken 2012-2015 zal het totale stelsel van de jeugdzorg in de komende jaren hervormd worden. De gemeenten worden inhoudelijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor alle zorg voor jeugd die nu onder het Rijk, de provincies, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) valt (Seinstra & Westers, 2012).

In het kader van deze stelselwijzing in de jeugdzorg wordt in de gemeente Tynaarlo de nadruk onder andere gelegd op een positief jeugdbeleid, waarbij professionals en vrijwilligers, kinderen (en ouders) op een positieve wijze stimuleren en ondersteunen in de directe leefomgeving. Belangrijke onderdelen hierbij zijn het stimuleren van talentontwikkeling, burgerschap en het creëren van een kindvriendelijke- en gezinsvriendelijke leefomgeving. Jongerenparticipatie is een belangrijk instrument om hier inhoud aan te geven (Tynaarlo, 2012^b). Naar aanleiding van de resultaten voortkomend uit dit onderzoek zal de gemeente Tynaarlo een 'vorm van participatie' voor jongeren ontwikkelen, dat aansluit bij hun wensen en ideeën.

Het doel van dit onderzoek betreft het in 'beeld' brengen van de wijze waarop jongeren (12-21 jaar) uit de gemeente Tynaarlo momenteel participeren, hun bereidwilligheid tot participatie en hun verwachtingen op het gebied van participatie.

Het begrip jeugdparticipatie krijgt in het jeugdbeleid diverse invullingen. Voor dit onderzoek is de definitie van Steketee, Tierolf en Mak aangehouden, betreffend: 'De zeggenschap die jeugdigen hebben in de zaken die hen direct aangaan, maar die buiten de sfeer liggen van het gezin waarin zij opgroeien' (2012).

Aangezien in de literatuur meestal het onderscheid wordt gemaakt tussen politieke en maatschappelijke participatie van jongeren (Zeijl et al., 2003), is eveneens in deze onderzoeksrapportage dit onderscheid aanhouden.

Op grond van de participatieladder van Van Gaag, Gilsing en Mak (2013), is een nieuwe participatieladder ontwikkeld. Hierbij is gekozen voor volgende niveaus: 1) Jongeren worden niet geïnformeerd, 2) Jongeren worden niet geïnformeerd door de gemeente, maar ontvangen informatie over wat er in hun omgeving gebeurt via anderen, 3) Jongeren worden geïnformeerd door de gemeente Tynaarlo, 4) Jongeren worden (indirect) om hun mening gevraagd, 5) Jongeren worden (direct) om hun mening gevraagd, via jongerenwerken of op straat, 6) Jongeren mogen daadwerkelijk meedenken, -praten en -beslissen.

Er wordt een kwantitatief onderzoeksontwerp gehanteerd. Het onderzoek betreft daarnaast een beschrijvend onderzoek. Als onderzoeksinstrument is gekozen voor een semigestructureerde vragenlijst. Voor de analyse is gebruik gemaakt van het onderzoeksprogramma SPSS (Superior Package for Statistical Services). Door middel van cirkeldiagrammen, staafdiagrammen en (kruis)tabellen is inzicht verkregen in de participatie van jongeren uit de gemeente Tynaarlo en hun verwachtingen aangaande participatie, waarna deze getoetst zijn door middel van een chi kwadraat toets.

Voortkomend uit de resultaten blijkt dat jongeren over het algemeen tevreden zijn met het reilen en zeilen van hun gemeente. Jongeren uit de gemeente Tynaarlo zijn tevreden met het aantal en soort verenigingen die in hun omgeving aanwezig zijn. Bovendien is bijna driekwart van de respondenten tevreden met het aantal en het soort verenigingen waarvan hij of zij daadwerkelijk lid is. Tevens missen jongeren uit de gemeente Tynaarlo weinig in hun directe leefomgeving waarvan ze in hun vrije tijd gebruik van willen maken. De meeste jongeren zijn tevreden met wat hun omgeving hen te bieden heeft. Het overgrote deel van de ondervraagden heeft geen interesse tot deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten. Bijna zeventig procent van de jongeren die aan het onderzoek hebben meegewerkt vinden de manier waarop zij informatie van de gemeente Tynaarlo verwerven een goede manier. Desalniettemin hebben jongeren verschillende manieren van informatieverstrekking aanbeloven aan de gemeente. De meeste respondenten bevelen de gemeente aan om jongeren via sociale media te informeren. Meer dan de helft van de jongeren die hebben meegewerkt aan het onderzoek blijkt tevens zelf te willen meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente. Het liefst

zouden zij dit willen doen middels een vragenlijst en deze op school of thuis willen invullen. Het beleidsterrein waarover jongeren graag willen meedenken, -praten en –beslissen betreft vrijetijdsvoorzieningen. Ten slotte zou meer dan de helft van de respondenten gebruik willen maken van een, door de gemeente ontwikkelde, facebookpagina.

Summary

In accordance with political agreements 2012-2015 the total system of youth care will be reformed in the upcoming years. The local authorities will be responsible for the content, budget and implementation of youth care which are regulated by the national government, the provinces and the general acts of medical expenses, the AWBZ and the ZVW (Seinstra & Westers, 2012).

Because of this systematical change Tynaarlo wants to approach youth care in a positive way, where professionals, volunteers and the youth itself (and their parents) positively influence and support the environment. Important components in this positive youth policy are stimulating talent development, citizenship and creating a child-friendly and family-friendly living environment. Youth participation is an important instrument to make this new policy succeed. Following the results, Tynaarlo will develop a 'form of participation' for young people, that is in line with their wishes and ideas (Tynaarlo, 2012^b).

The aim of this research is to illustrate in which way young people (12-21) from the Tynaarlo currently participate, their willingness to participate and their expectations of participation.

There are many interpretations of the concept of youth participation in youth policy. In this research is chosen for the definition of Steketee, Tierolf and Mak, concerning: 'The control that young people have in the matters that directly concern them, but which lie outside the sphere of the family in which they grow up' (2012).

The literature often makes distinction between social and political participation of young people (Zeijl et al., 2003). Therefore, in this study we also separate social and political participation.

On the basis of the participation ladder of Gaag, Gilsing en Mak (2013), the developed a new participation ladder. This new ladder has the following levels: 1) young people are not informed, 2) young people are not informed by the municipality, but receive information about what is happening in their environment through others, 3) young people are informed by the municipality of Tynaarlo, 4) young people are indirectly asked their opinions, 5) young people are asked directly, 6) young people may think along, actually-talk and decide about youth policies.

In this study a quantitative research design is used. The research concerns in addition a descriptive research. As a research instrument is chosen for a semi-structured questionnaire. SPSS (Statistical Package for Superior Services) is used for the analysis in this research. The research shows in which ways young people participate and what expectations they have regarding participation. The results are shown in pie charts, bar charts and (cross) tables, these are then tested using a chi squared test.

The results show that young people are generally satisfied with the ins and outs of their municipality. Young people from the municipality of Tynaarlo are satisfied with the number and type of associations that are present in their environment. In addition, nearly three quarters of the respondents are satisfied with the number and type of associations of which he or she is a member. Most young people from the municipality of Tynaarlo are satisfied with their direct living environment. The vast majority of respondents have no interest in participation in social and political activities. Nearly seventy percent of the young people who had contributed to the research, thinks the way that they getting information of the municipality of Tynaarlo, is a good way. Young people have recommended different ways in which the municipality can inform young people. Most respondents recommended the municipality to inform young people through social media. More than fifty percent of young people would like to think along and talk and decide with the municipality on youth policies. They want to do this in the form of a questionnaire. They prefer to do this at school or at home. The policy area on which young people like to think, talk and decide about are concern leisure facilities. Finally, more than fifty percent of respondents would like to use a, by the municipality developed, Facebook page.

Inhoudsopgave

- Voorwoord	3
- Samenvatting	4
- Summary	6
1. Inleiding	11
1.1 Aanleiding	12
1.2 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie	13
1.3 Doelstelling	14
1.4 Onderzoeksvragen	14
1.5 Leeswijzer	15
1.6 Operationalisering begrippen	15
2. Achtergrond gemeente Tynaarlo, jeugd en jeugdbeleid	17
2.1 Gemeente Tynaarlo	18
2.1.1 Demografische gegevens	18
2.1.2 Jeugdbeleid	18
2.1.3 Centrum voor jeugd en gezin	19
2.1.4 Wet maatschappelijke ondersteuning	19
2.2 Jeugd	20
2.3 Jeugdbeleid	21
2.3.1 Definitie jeugdbeleid	21
2.3.2 Niveaus van het jeugdbeleid	22
2.3.3 Beknopte geschiedenis van het jeugdbeleid (1917-nu)	23
3. Theoretisch kader	26
3.1 Internationaal beleid ten aanzien van jeugdparticipatie	27
3.1.1 Verdrag inzake de Rechten van het Kind	27
3.1.2 Witboek: 'Een nieuw Elan voor Europa's jeugd'	28
3.1.3 Framework for European Youth Field	28
3.1.4 Youth in action	28

3.2 Nationaal beleid ten aanzien van jeugdparticipatie	29
3.2.1 Beknopte geschiedenis	29
3.2.2 Stelselwijziging 'Geen kind buiten spel'	30
3.2.3 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	31
3.2.4 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	31
3.2.5 Positief jeugdbeleid	32
3.2.6 'Alle kansen voor alle kinderen'	32
3.2.7 Maatschappelijke stage	32
3.3 Definities van participatie en jeugdparticipatie	33
3.4 Politieke participatie	34
3.5 Maatschappelijke participatie	36
3.6 Vrijtijdsbesteding jongeren	37
3.6.1 Activiteiten binnenshuis	37
3.6.2 Activiteiten buitenshuis	39
3.7 Positieve effecten van jeugdparticipatie	43
3.8 Drempels met betrekking tot jeugdparticipatie	44
3.9 Onderzoek naar jeugdparticipatie vanuit de gemeenten	46
3.10 Participatieladders	48
3.10.1 De ladder Arnstein (1969)	48
3.10.2 De ladder van Hart (1992)	49
3.10.3 De ladder van Van Gaag, Gilsing en Mak (2013)	50
3.10.4 Eigen, voor dit onderzoek ontwikkelde ladder	51
4. Methodologie	53
4.1 Onderzoekstype	54
4.2 Onderzoeksmethode	54
4.3 Dataverzameling	56
4.4 Betrouwbaarheid en validiteit	60

4.5 Ethische verantwoording	61
4.6 Data-analyse	61
5. Resultaten	63
5.1 Verengingen	64
5.1.1 Lidmaatschap vereniging(en)	64
5.1.2 Soorten verenigingen	66
5.1.3 Tevredenheid aangaande verenigingen	69
5.1.4 In hoeverre missen jongeren die wel of geen lid zijn, verenigingen	70
5.2 Vrijtijdsbesteding	71
5.2.1 De activiteiten die jongeren ondernemen	71
5.2.2 Bijbaan	71
5.2.3 Tevredenheid vrijetijdsbestedingsmogelijkheden	74
5.3 Maatschappelijke en politieke participatie	76
5.3.1 Deelname aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten	76
5.3.2 Deelname aan politiek gerelateerde activiteiten	78
5.3.3 Bereidheid tot deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten	81
5.4 Informatieverstrekking van de gemeente Tynaarlo	82
5.4.1 De manier(en) waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente	82
5.4.2 Opinie van jongeren over de informatieverstrekking van de gemeente	83
5.4.3 De invloed van de manier(en) waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente op de opinie van jongeren	84
5.4.4 De wijze(en) die jongeren de gemeente aanraden om hen te informeren	84
5.5 Meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid	89
5.5.1 De visie van jongeren ten aanzien van meedenken, -praten en -beslissen	89
5.5.2 De bereidheid van jongeren tot meedenken, -praten en	

-beslissen	90
5.5.3 De manieren waarop jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen	93
5.5.4 De plaatsen waar jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen	95
5.5.5 De beleidsonderwerpen waarover jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen	96
5.6 De belangstelling van jongeren voor een, door de gemeente ontwikkelde, vorm van sociale media	98
6. Conclusie	100
6.1 Beantwoording deelvraag 1	101
6.2 Beantwoording deelvraag 2	103
6.3 Beantwoording deelvraag 3	104
6.4 Beantwoording deelvraag 4	105
6.5 Beantwoording deelvraag 5	107
6.6 Beantwoording deelvraag 6	108
6.7 Beantwoording hoofdvraag	109
7. Discussie	112
8. Bronvermelding	115
9. Bijlagen	122
📌 Onderzoeksinstrument	123

1.

Inleiding

In dit inleidend hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de aanleiding van het onderzoek (par. 1.1). Hierna wordt in paragraaf 1.2 de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie beschreven. Vervolgens wordt in paragraaf 1.3 de doelstelling van het onderzoek beschreven, waarop volgend de onderzoeksvragen worden weergegeven in paragraaf 1.4. Paragraaf 1.5 biedt een leeswijzer voor dit onderzoeksrapport en ten slotte worden in paragraaf 1.6 de begrippen geoperationaliseerd.

1.1 Aanleiding

In het hedendaagse discours betreffende de relatie tussen individu en samenleving duiken begrippen als ‘de crisis van de democratie’, ‘de kloof tussen de burger en de politiek’ en ‘de verzuring’ frequent op. Zowel beleidsmatig als wetenschappelijk worden maatschappelijke problemen steeds vaker vanuit de invalshoek van het burgerschap benaderd. De opkomst van dit discours loopt parallel met de intrede van nieuwe denkwijzen over de West-Europese democratie, onder andere de verschuiving van de verzorgingsstaat naar de actieve welvaartsstaat. De hedendaagse notie van burgerschap verwijst inderdaad naar een balans van rechten en plichten, een wisselwerking van geven en nemen, van een wederzijdse relatie tussen burger en overheid. Er worden ook verwachtingen geformuleerd ten aanzien van de burger, waaronder participatie en een actieve deelname aan het publieke leven en de politiek (Herbots & Elchardus, 2010).

De regering wil jongeren maximaal stimuleren om het beste uit zichzelf te halen, zich te ontplooien en mee te doen als verantwoordelijke burgers. Participatie door deelname aan sport, cultuur, scholing en (vrijwilligers) werk is essentieel voor langdurig welbevinden. De samenleving heeft jongeren nodig: ‘Zij geven vorm aan de samenleving van nu en morgen’ (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Ministerie van Veiligheid en Justitie (VWS & VenJ), 2012^b).

Eigen verantwoordelijkheid, eigen kracht, empowerment en talentontwikkeling van jeugdigen worden steeds belangrijker. De afgelopen decennia is er op basis van onderzoek veel kennis beschikbaar over het nut en de positieve effecten van het actief betrekken van de doelgroep bij onderzoek, beleid en de uitvoering van dat beleid. Het beleid zou kwalitatief beter en efficiënter worden door jeugdigen er bij te betrekken (Stichting Alexander, 2013).

Jeugdparticipatie in onderzoek en beleid kan beschouwd worden als middel tot democratie. Hierbij ligt volgens Stichting Alexander (2013) het accent op de driedeling: ‘Inspraak, invloed en (eigen) initiatief’. Daarbij wordt een integrale benadering gehanteerd, die betrekking heeft op alle leefdomeinen van de jeugd. Het gaat dus niet alleen om de mate en de kwaliteit van inspraak van jeugd, maar ook en vooral om de ruimte tot het ontplooien van eigen initiatieven van jeugdigen. Dat is de zuiverste vorm van participatie, omgaan met de jeugdige als volwaardig actief lid van de samenleving (Stichting Alexander, 2013). Jeugdparticipatie is geen doel op zich, maar een middel om de betrokkenheid van jeugdigen te vergroten, de sociale cohesie te versterken, en dat alles met de bedoeling de jeugdige op weg te helpen naar actief burgerschap. Het is een kwestie van uitdagen, ondersteunen en het activeren van de eigen kracht of het talent van de jeugdige. Dat is de basis voor, zoals Stichting Alexander noemt: ‘De ‘horizontale’ participatiecultuur’. Dit is volgens hen een cultuur waarin het vanzelfsprekend is om gezamenlijk en met respect voor ieders deskundigheid inhoud en vorm te geven aan de omgeving van jeugdigen. Waaraan zij toevoegen: ‘Een cultuur waarbinnen de jeugdige de kansen krijgt en zich vrij voelt om zijn mening te geven en initiatief te tonen’. Dat is volgens Stichting Alexander participatie (2013).

Conform de bestuurlijke afspraken 2011-2015 zal het totale stelsel van de jeugdzorg in de komende jaren hervormd worden. De gemeenten worden inhoudelijk, financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor alle zorg voor jeugd die nu onder het Rijk, de provincies, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) valt. De decentralisatie wordt ingezet vanuit de wens om te komen tot integrale ondersteuning van en zorg voor jeugdigen en/of hun opvoeders dicht bij huis. Er is besloten dat de stelselwijziging per 01-01-2015 in één keer zal worden doorgevoerd. Overheden

(Rijk, provincies, gemeenten) en instellingen voor jeugdzorg (Bureaus Jeugdzorg en zorgaanbieders) hebben dus circa twee jaar de tijd om zich gedegen voor te bereiden op deze ingrijpende transitie (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Rijk, 2011; Seinstra & Westers, 2012).

In het kader van deze stelselwijzing in de jeugdzorg wordt in de gemeente Tynaarlo de nadruk onder andere gelegd op een positief jeugdbeleid, waarbij professionals en vrijwilligers, kinderen (en ouders) op een positieve wijze stimuleren en ondersteunen in de directe leefomgeving. Belangrijke onderdelen hierbij zijn het stimuleren van talentontwikkeling, burgerschap en het creëren van een kindvriendelijke- en gezinsvriendelijke leefomgeving. Jongerenparticipatie is een belangrijk instrument om hier inhoud aan te geven. De gemeente Tynaarlo wil via participatie de betrokkenheid van jongeren bij hun leefomgeving vergroten. Waarbij jongerenparticipatie als instrument wordt ingezet om jongeren de mogelijkheid te bieden invloed uit te oefenen en daarnaast te communiceren met jongeren over gemeentelijk beleid. De participatie van jongeren richt zich op gemeentelijk beleid en maatschappelijke thema's. De inspanningen zijn niet bedoeld om de politieke betrokkenheid van jongeren te vergroten. De gemeente wil op zoek naar een gestructureerde vorm van participatie die aansluit bij de belevingswereld van jongeren. Zij wil weten wat er speelt bij jongeren, zodat ze hier hun informatie, activiteiten en beleid op af kunnen stemmen. Op het moment dat het beleid aansluit bij de belevingswereld van jongeren, heeft het meer kans van slagen. Daarnaast is het goed dat jongeren ervaren dat zij zelf invloed kunnen uitoefenen op hun eigen leefomgeving (Tynaarlo, 2012^b).

In 2009 is een onderzoek in de gemeente Tynaarlo uitgevoerd naar jongeren en nieuwe media. Het doel van dit onderzoek was tweeledig; Inventariseren over welke onderwerpen (van gemeentelijk beleid) jongeren geïnformeerd willen worden en op welke manieren (middels welke kanalen) jongeren geïnformeerd willen worden. Uit de resultaten van dit onderzoek is gebleken dat jongeren wel informatie willen ontvangen van de gemeente, maar dit moet dan wel nieuws zijn dat gericht is op jongeren (een nieuwe ontmoetingsplek, activiteiten). De manier waarop jongeren geïnformeerd willen worden is middels e-mail of post. De belangrijkste aanbeveling voortkomend uit dit onderzoek was beleid te ontwikkelen voor jongerenparticipatie. De wethouder die belast is met de portefeuille 'Jeugd en Gezin' wil graag dat de betrokkenheid van jongeren bij beleid wordt vergroot (Stichting Trias, 2010).

Het doel van de gemeente Tynaarlo is dat jongeren zich meer verbonden voelen met de gemeente. Het wordt belangrijk geacht dat initiatieven bij jongeren vandaan komen. Via participatie wil de gemeente de betrokkenheid van jongeren bij hun leefomgeving vergroten. Waarbij jongerenparticipatie al instrument wordt ingezet om:

- Jongeren de mogelijkheid te bieden invloed uit te oefenen op het jeugdbeleid;
- Te communiceren met jongeren over gemeentelijk beleid (gemeente Tynaarlo, 2012).

1.2 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Dit onderzoek is maatschappelijk relevant aangezien er vanuit de politiek en gemeenten nog steeds veel aandacht is voor jongerenparticipatie. Sinds 1993 is de actieve betrokkenheid van de jeugd bij de maatschappij, oftewel jeugdparticipatie, speerpunt van het algemeen jeugdbeleid (Steketee, Mak, van der Graaf & Huygen, 2005). Het jeugdbeleid was voorheen al gedecentraliseerd (Zeijl et al., 2003). Het waren de gemeenten die de taak hadden om te komen tot een omvattende en samenhangende aanpak in het jeugdbeleid (Gilsing, 2005). Mede hierdoor was besloten om de participatie van kinderen en jongeren beleidsbekendheid te geven (Timmerman, 2009). Zoals eerder benoemd wordt tussen 2011 en 2015 wordt het gehele jeugdstelsel gedecentraliseerd. Omdat het huidige jeugdzorgstelsel te versnipperd is, wordt de gehele jeugdzorg overgeheveld naar

gemeenten. Deze transitie moet ook gepaard gaan met een inhoudelijke vernieuwing. De voorzieningen en hulpverleners zouden zich bijvoorbeeld meer moeten richten op de versterking van de eigen kracht van kinderen, jongeren en opvoeders (Nederlands Jeugd Instituut (NJI), 2013). De gemeenten moeten de inspraak van hun jeugdige burgers op gemeentelijk niveau regelen: het betrekken van jongeren bij het beleid van de gemeente is een gemeentelijke verantwoordelijkheid (Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer, 2012).

Participatie is naast een beleidsinstrument ook te beschouwen als een maatschappelijk opvoedingsdoel. Participatie van jeugdigen bevordert actieve deelname aan de samenleving. Voor individuen betekent participatie de invulling van de universeel menselijke behoefte aan sociale verbondenheid. Voor een democratische samenleving is de actieve betrokkenheid van burgers, ook van jeugdige burgers, van levensbelang. Een democratie kan immers niet zonder individuen die medeverantwoordelijkheid willen dragen, oftewel die actief willen participeren in besluiten over hun leefomgeving (Winter & Kroneman, 2003). Dit maakt het van maatschappelijk belang te om achterhalen op welke manier participatie kan worden gerealiseerd.

Wetenschappelijk kan dit onderzoek een bijdrage leveren aan theorievorming over jeugdparticipatie. Er is al veel onderzoek gedaan naar het concept 'jeugdparticipatie'. Dit onderzoek betreft jeugdparticipatie in één gemeente, namelijk de gemeente Tynaarlo. Door te onderzoeken welke opvattingen en praktijken er leven onder jongeren ten aanzien van jeugdparticipatie, wordt een bijdrage geleverd aan de algemene wetenschappelijke kennis op dit terrein.

1.3 Doelstelling

De gemeente Tynaarlo streeft er naar de betrokkenheid van jongeren bij hun leefomgeving te vergroten. Jongerenparticipatie wordt hierbij ingezet om jongeren de mogelijkheid te bieden invloed uit te oefenen op en te communiceren met jongeren over het gemeentelijk beleid. Naar aanleiding van de resultaten voortkomend uit dit onderzoek zal de gemeente Tynaarlo een 'vorm van participatie' voor jongeren ontwikkelen, dat aansluit bij hun wensen en ideeën (Tynaarlo, 2012^b). Nu rijst de vraag of jongeren hier überhaupt interesse voor hebben en bovenal welke vormen van jeugdparticipatie zij prefereren. Dit onderzoek zal de gemeente Tynaarlo adviseren over een drietal vragen inzake jongerenparticipatie:

- ➡ Op welke wijze participeren jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel?
- ➡ Zijn jongeren uit de gemeente Tynaarlo bereid tot participatie?
- ➡ Mochten zij bereid zijn tot participatie, op welke wijze willen zij dan participeren?

Het doel van dit onderzoek betreft het in 'beeld' brengen van de wijze waarop jongeren (12-21 jaar) uit de gemeente Tynaarlo momenteel participeren, hun bereidheid tot participatie en hun verwachtingen op het gebied van participatie.

1.4 Onderzoeksvragen

De hoofdvraag in dit onderzoek is tweeledig en luidt:

Welke maatschappelijk en politiek gerelateerde activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel en welke verwachtingen hebben zij aangaande participatie?

Om een zo concreet mogelijk antwoord te vinden op de hoofdvraag, wordt gebruik gemaakt van onderstaande deelvragen:

- ➔ *Deelvraag 1: Hoe is het gesteld met de verenigingslidmaatschappen van jongeren uit de gemeente Tynaarlo en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 2: Welke activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo in hun vrije tijd en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 3: Aan welke maatschappelijke en politieke activiteiten nemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel deel en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 4: Op welke trede van de participatieladder bevindt de gemeente Tynaarlo zich momenteel en welke verwachtingen hebben jongeren omtrent informatieverstrekking van de gemeente aan jongeren?*
- ➔ *Deelvraag 5: In hoeverre zijn jeugdigen uit de gemeente Tynaarlo bereidt mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 6: In hoeverre hebben jongeren uit de gemeente Tynaarlo belangstelling voor facebookpagina of een andere vorm van 'sociale media', ontwikkeld door de gemeente?*

1.5 Leeswijzer

Na het inleidende hoofdstuk 1 biedt hoofdstuk 2 achtergrondkennis op het gebied van de gemeente Tynaarlo, jeugd en het jeugdbeleid. In hoofdstuk 3 wordt de theoretische onderbouwing van de probleemstelling weergegeven. Hier worden relevante onderwerpen met betrekking tot jeugdparticipatie besproken. Hiernaast worden bestaande participatieladders besproken en uiteindelijk zal de participatieladder van dit onderzoek gepresenteerd worden. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 de onderzoeksmethodiek beschreven. Hier worden de onderzoeksopzet, dataverzameling en de data-analyse nader worden toegelicht. In hoofdstuk 5 staat de beschrijving van de resultaten centraal. Daaropvolgend wordt in hoofdstuk 6 de conclusie van het onderzoek beschreven door een beantwoording op de deelvragen en de hoofdvraag te geven. Afsluitend worden in hoofdstuk 7 de discussie en de aanbevelingen weergegeven.

1.6 Operationalisering begrippen

Gemeente	Wanneer enkel gesproken wordt over de 'gemeente' wordt in alle gevallen gerefereerd aan de gemeente Tynaarlo.
Jongeren	Wanneer enkel gesproken wordt ver 'jongeren' wordt in alle gevallen gerefereerd aan jongeren uit de gemeente Tynaarlo van twaalf tot en met eenentwintig jaar.
Jeugdbeleid	Al het overheidshandelen, al dan niet samenhangend, bedoeld of onbedoeld, dat invloed heeft op de maatschappelijke positie van jeugdigen (Tilanus, 1997).

Jeugdparticipatie

Het recht dat jeugdigen hebben om als volwaardig individu deel uit te maken van de maatschappij; zij moeten de gelegenheid krijgen en worden aangemoedigd taken op zich te nemen, verantwoordelijkheden te dragen, en om hun eigen beslissingen te nemen (PJ partners, 2010; Zeijl et al., 2003; Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005).

2.

**Achtergrond gemeente Tynaarlo,
jeugd en jeugdbeleid**

De theoretische achtergrond van dit onderzoek staat in dit hoofdstuk beschreven. Allereerst wordt in paragraaf 2.1 de vraagstelling in de context geplaatst, hierin worden beknopt de demografische gegevens en het beleid van de gemeente Tynaarlo weergegeven. Vervolgens zal in paragraaf 2.2 aandacht worden besteed aan de definitie jeugd. In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op de vrijetijdsbesteding van jongeren. Vervolgens zal in paragraaf 2.4 het Nederlandse jeugdbeleid worden besproken, hier wordt nader ingegaan op de definitie, de niveaus en de geschiedenis van het jeugdbeleid.

2.1 De gemeente Tynaarlo

2.1.1 Demografische gegevens

Tynaarlo is een gemeente in het noorden van de provincie Drenthe in Nederland. De gemeente is in 1998 ontstaan door de samenvoeging van de gemeenten Zuidlaren, Eelde en Vries. De gemeente Tynaarlo telde op 1 januari 2011 32.450 inwoners, waarvan 7.715 in de leeftijd van nul tot en met negentien jaar (CBS, 2011^a). De gemeente Tynaarlo bestaat uit achttien dorpen en streken, waaronder Bunne, de Groeve, de Punt, Donderen, Eelde, Eelderwolde, Midlaren, Oudemolen, Paterswolde, Taarlo, Tynaarlo, Vries, Winde, Yde, Zeegse, Zeijen, Zuidlaren en Zuidlaarderveen (Tynaarlo, 2012^a).

2.2.2 Jeugdbeleid

Het voormalige beleid in de gemeente Tynaarlo is beschreven in de kadernota 'Kansrijk Leven'. 'Kansrijk Leven' was het motto voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Het beleid is beschreven in de kadernota Wmo fase 2. Deze kadernota, die in 2008 door de gemeenteraad is vastgesteld, biedt de basis voor het huidige beleid voor de verschillende prestatievelden van de Wmo. Daarnaast gebruikt de gemeente deze kadernota om het beleid voor de onderkant van de arbeidsmarkt aan te toetsen (projectgroep transitie, 2012).

In de afgelopen periode heeft de kadernota 'Kansrijk Leven' voor verschillende welzijnsterreinen als onderligger gefungeerd. Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG), de inzet in het kader van de kanteling van de Wmo en schuldhulpverlening zijn op basis van de kadernota Kansrijk Leven uitgewerkt. De gemeente neemt de kadernota Kansrijk Leven als basis voor het ontwikkelen van de kadernota 'Iedereen heeft Talent'. Deze dient als basis voor het ontwikkelen van het beleid voor de nieuwe taken die rond Jeugd, Werk en Inkomen (onderkant arbeidsmarkt) en Wmo Begeleiding op de gemeente afkomen ('de transitie') (projectgroep transitie, 2012).

De uitgangspunten die gehanteerd worden bij de transitietrajecten:

- Aansluiten bij de beleidskaders van de Wmo en bij de visie zoals vastgelegd in de kadernota 'Kansrijk Leven';
- Overgang van zorg naar ondersteuning en welzijn;
- Uitgaan van wat lokaal georganiseerd kan worden, ook lokaal uitvoeren;
- Lokaal aansluiten (daar waar mogelijk en wenselijk) bij bovenlokale initiatieven en ontwikkelingen;
- Wat goed werkt behouden en versterken en daar waar nodig aanpassen of afstoten;
- Focus op doelmatigheid en efficiënte bedrijfsvoering (projectgroep transitie, 2012).

De implementatie van de verschillende taakvelden moet bijdragen aan een streefbeeld gebaseerd op de basisgedachte van 'Kansrijk Leven':

- Ieder mens neemt de regie over zijn eigen leven en de daarbij horende verantwoordelijkheden;
- Iedereen doet (vanuit zijn eigen kracht) naar vermogen mee en wordt hierbij ondersteund en gefaciliteerd;
- Er is een doorgaande lijn in de ontwikkeling van mensen en de dienstverlening is afgestemd op de verschillende levensfasen/ fasen in ontwikkeling;
- Inwoners krijgen (indien nodig) een passend aanbod afgestemd op de behoeften, mogelijkheden en noodzaak;
- Bij hulp of ondersteuning voor inwoners met complexe en zware problematiek wordt er gestreefd naar een integrale aanpak (één gezin, één plan en één zorgcoördinatie) gericht op alle leefgebieden (projectgroep transities, 2012).

2.1.3 Centrum voor Jeugd en Gezin

Sinds 2011 is het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) Tynaarlo formeel van start gegaan. Het CJG Tynaarlo is gebaseerd op een netwerkorganisatie met een duidelijke regierol vanuit de gemeente. Uitgangspunt is dat het CJG de spil vormt binnen de lokale organisatie rond Jeugd en Zorg. Het CJG Tynaarlo is gebaseerd op het landelijke basismodel. Waarbij de advies- en informatiefunctie wordt vervuld door een aantal, op de doelgroep afgestemde loketten. Deze loketten sluiten aan bij de natuurlijke vindplaatsen en bestaande faciliteiten zoals het consultatiebureau (ouders en kinderen) en de jeugdsozen (jongeren). Het CJG Tynaarlo is gemakkelijk toegankelijk (laagdrempelig) en vanuit een positieve insteek (niet problematiserend). Het motto is: 'Opvoeden en opgroeien, daar praat je over'. Het CJG Tynaarlo wordt gezien als een groeimodel. Insteek bij de transitie is dan ook om de huidige structuur van het CJG als uitgangspunt te nemen en deze verder uit te bouwen, in te richten voor de uitvoering van de nieuwe taken rond Jeugdzorg (projectgroep transities, 2012).

2.1.4 Wet maatschappelijke ondersteuning

Vanaf 1 januari 2013 startte de transitie van de extramurale AWBZ Begeleiding (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) naar de nieuwe Wmo-taak Begeleiding (Wet maatschappelijke ondersteuning). De Wmo valt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. De functie Begeleiding verdwijnt uit de AWBZ en de compensatieplicht in de Wmo wordt uitgebreid met de doelstelling:

'Organiseren van begeleiding voor de inwoners, zodat de burger dagelijkse levensverrichtingen kan uitvoeren en het persoonlijk leven structureert en daarover regie uitvoert' (projectgroep transities, 2012: p. 16).

De transitie betekent niet alleen het overhevelen van middelen naar de gemeenten maar moet ook leiden tot een herziening van het aanbod. Begeleiding in de AWBZ is bedoeld om de zelfredzaamheid van personen te bevorderen, te behouden of te compenseren zodat een verblijf in een instelling of verwaarlozing zo lang mogelijk wordt uitgesteld of voorkomen. Begeleiding binnen de AWBZ is mogelijk in de vorm van individuele begeleiding of als begeleiding in groepsverband. De transitie van begeleiding naar de Wmo biedt kansen om op lokaal niveau deze ondersteuning bij zelfredzaamheid en participatie dichterbij de burger te organiseren. Gemeenten zijn in staat de eigen kracht en mogelijkheden van burgers en hun sociale netwerk aan te spreken en maatwerk in de directe omgeving te realiseren. Ook kunnen zij verbindingen leggen met andere Wmo-voorzieningen en andere gemeentelijke domeinen, zoals re-integratie en de bijstand (Sociale Dienst en Werkvoorzieningschap). Zo wordt de begeleiding meer doelmatig en meer

effectief georganiseerd. De gemeente zet in op het ondersteunen van het (sociale) netwerk en de directe omgeving. Bij het investeren in (arbeidsmatige) dagactiviteiten en de bijbehorende begeleiding worden talenten ontwikkeld. Beoogd wordt om talenten in te zetten ten voordele van de (lokale) samenleving of als opstap richting arbeid (projectgroep transities, 2012).

2.2 Jeugd in Nederland

Nederland telt momenteel bijna 16,8 miljoen inwoners, waarvan meer dan drie miljoen (3.056.863) jongeren van tien tot en met vijftientig jaar (CBS, 2012). Zij maken daarmee ongeveer dertig procent van de bevolking uit. Het gaat goed met de overgrote meerderheid van de Nederlandse jeugd, zo blijkt uit diverse verschenen publicaties (Zeijl et al., 2003; Gilsing, 2005; Van Yperen & Van Westering, 2010). Het betreft ongeveer 85 à 90 procent van de jeugd waarmee het goed gaat (Gilsing, Roes, Veldheer & Vorthoren, 2000; Zeijl et al., 2003). Deze jeugdigen vinden dat zij opgroeien in welvarende gezinnen, voelen zich fysiek goed, melden weinig emotionele problemen en hebben goede contacten met ouders, vrienden en vriendinnen (Gilsing, 2005; Van Yperen & Van Westering, 2010). De meeste ouders zijn eveneens tevreden met de opvoeding. Ze hebben het gevoel dat ze het grootbrengen van hun kroost doorgaans prima aankunnen. (Van Yperen & Van Westering, 2010). Kortom: een groot deel van de jeugd is gelukkig en tevreden met het leven dat ze leidt. Dat neemt niet weg dat er een groep jeugdigen is die te maken heeft met problemen, dan wel in de ogen van de maatschappij problemen veroorzaakt (Gilsing, 2005). Zij hebben problemen thuis, leren slecht, hebben de verkeerde vrienden, veroorzaken overlast en dergelijke (Gilsing, Roes, Veldheer & Vorthoren, 2000).

Het begrip jeugd kent een oneindig aantal definities (Wijnberg, 2009). De term 'jeugd' kan gebruikt worden om uiteenlopende periodes aan te duiden, bijvoorbeeld van nul tot en met achttien jaar, van twaalf tot en met achttien jaar, of van zestien tot en met vijftientig jaar. Westenberg (2008) stelt bijvoorbeeld de jeugdfase gelijk aan de adolescentie, dat wil zeggen de periode vanaf circa tien à zestien tot eenentwintig jaar. In andere gevallen verwijst de term jeugd naar een specifieke levenshouding (Wijnberg, 2009). Zo kan de kindertijd en jeugdfase worden voorgesteld als een lineaire opeenvolging van ontwikkelingsstadia op weg naar volwassenheid. Hierin ontwikkelt het gedrag van kinderen en jongeren zich progressief van eenvoud naar complexiteit en van irrationaliteit naar rationaliteit. Deze structurering weerspiegelt de biologisch-psychologische ontwikkeling en drukt tegelijkertijd een maatschappelijke bepaaldheid van levensfasen uit. Samenhangend met het idee van Westenberg (2008) dat de jeugdfase gelijk is aan de adolescentie, wordt in dit onderzoek voor het begrip jeugd de leeftijd van twaalf tot en met eenentwintig jaar aangehouden.

Jongeren, zoals het woord 'jeugdfase' aangeeft, worden gezien als 'in wording' in plaats van 'als zijnde'. Zij worden verbeeld als 'anders' dan volwassenen en minder competent dan volwassenen (Ellenkamp, 2004). Jongeren bevinden zich in een ontwikkelingsproces naar volwassenheid. Bij dit proces is er sprake van overgangen, zoals van gezin naar school en van school naar werk, die Schuyt (1995) 'schakels' noemt. Juist deze schakels maken jeugdigen kwetsbaar, want in deze overgangen is de kans groter dat er iets mis gaat. Schuyt veronderstelt dat als het eenmaal bij een schakel mis gaat, de problemen zich zullen voortzetten in de latere fasen (1995).

Door Ellenkamp wordt de jeugdfase gezien als fase van socialisatie en identiteitsontwikkeling waarin kinderen en jongeren leren zelfredzaam te zijn, met andere woorden volwassen te worden (2004). Daarbij is de jeugdfase, op weg naar volwassenheid, een fase waarin wordt geëxperimenteerd en grenzen worden verkend. Deze periode kenmerkt zich door experimenteren met de nieuw verworven autonomie. Gedurende deze fase worden jongeren lichamelijk en cognitief rijp, terwijl ze door de samenleving nog niet als volwaardig worden aangezien. Vanouds slaan volwassenen het experimenteelgedrag van

de jeugd met argwaan en soms met ergernis gade (ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS), 2009).

Voor jongeren in onze samenleving betekent dit volgens Ellenkamp (2004), dat ze enerzijds gerepresenteerd worden als 'Apollinische schatjes' die risico's lopen en bescherming nodig hebben, en dat ze anderzijds verbeeld worden als 'Dionysische schurken' die zelf een risico vormen. Dit is terug te zien in bijvoorbeeld de wijze waarop plaatsen waar jongeren rondhangen als gevaarlijk gedefinieerd worden en in de angsten die er in de samenleving zijn rond het uitgaansgedrag van tieners (Ellenkamp, 2004).

We leven in een tijd van grote verontwaardiging en bezorgdheid over de jeugd. Als we de media mogen geloven, deugt er weinig van onze jeugdigen. Ze zouden ten onder gaan aan drankmisbruik, zich te buiten aan seks en geweld, nemen onverantwoorde risico's en denken niet aan de toekomst. Daarnaast zouden ze niet om een ander geven, zijn ze louter uit op eigen gewin, zijn ze genot- en gemakzuchtig en ze verliezen zich op het internet. We horen ook wel eens positieve geluiden over 'de jeugd', maar de stemming is overwegend erg negatief (Westenberg, 2008). Voor een deel is klagen over 'de jeugd van tegenwoordig' van alle tijden. De samenleving verandert steeds opnieuw, en iedere generatie jongeren stelt zijn opvoeders (zelf opgegroeid in een alweer voorbijge tijd) voor nieuwe uitdagingen (VWS, 2009).

Voor 'de jeugd van tegenwoordig' geldt dat jeugdwetenschappers en beleidsmakers het erover eens zijn dat jongeren leven in een veranderlijke en complexe maatschappij die hoge eisen aan hen stelt (Zeijl et al., 2003; Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005; Van Oenen & Van Westering, 2010). De hedendaagse maatschappij kent veel keuzemogelijkheden en een brede variatie aan gezinsvormen en levensstijlen. Daarnaast grijpt de moderne informatie- en communicatietechnologie diep in op het dagelijkse leven, is het belang van educatie en kennisverwerving toegenomen (Zeijl et al., 2003) en leven we in een tijd van globalisering (Van Oenen & Van Westering, 2010). Naast mogelijkheden brengt de hedendaagse 'keuzemaatschappij' ook onzekerheden en risico's met zich mee (Zeijl et al., 2003). Er is sprake van een sterke individualisering (Van Oenen & Van Westering, 2010), waarmee veel oude zekerheden en vanzelfsprekendheden zijn verdwenen met de vergroting van de keuzemogelijkheden, de verminderde invloed van traditionele kaders als geloof en herkomst en het toenemende belang van nieuwe kaders (Zeijl et al., 2003; Van Oenen & Van Westering, 2010). Kinderen en jongeren zouden bepaalde kwaliteiten moeten bezitten, willen zij vandaag de dag tot zelfstandigheid komen. Naast het afronden van een opleiding zouden zij bepaalde algemene vaardigheden moeten ontwikkelen die nodig zijn in veranderlijke, ondoorzichtige en complexe situaties. Zo zou de jeugd zelfvertrouwen moeten opbouwen, een richting voor zichzelf moeten kunnen uitstippelen en zich staande moeten kunnen houden. Daarnaast moeten jongeren kunnen samenwerken en een sociaal netwerk weten op te bouwen en te onderhouden. Tot slot moeten jongeren zicht krijgen op de bestaande variatie aan keuzemogelijkheden en moeten zij in staat zijn keuzes te maken, waarbij zij de risico's van hun keuzes moeten kunnen overzien. Dit alles stelt niet alleen eisen aan de cognitieve ontwikkeling van de jeugd, maar ook aan haar sociale en emotionele ontwikkeling (Zeijl et al., 2003).

2.3 Jeugdbeleid

2.3.1 Definitie jeugdbeleid

Het is moeilijk een eenduidige definitie te vinden van jeugdbeleid. Tilanus (1997) noemt in zijn boek onder de titel 'Jeugdbeleid' diverse definities. De eerste luidt:

'Al het overheidshandelen, al dan niet samenhangend, bedoeld of onbedoeld, dat invloed heeft op de maatschappelijke positie van jeugdigen'.

Meestal, zo geeft Tilanus aan, is de definitie echter beperkter:

'Het totaal aan inspanningen dat jeugdigen ondersteunt in hun ontwikkeling'. Zelf stelt hij: 'jeugdbeleid is beleid, gericht op de categorie jeugdigen' (1997, p. 38).

Door de Ambassade (bureau voor jonge zaken België) wordt jeugdbeleid gedefinieerd als:

'Het geheel van maatregelen van de overheden over de doelgroep jeugd Het is een uitdrukking voor een globale en veelomvattende categoriale benadering' (2013).

2.3.2 Niveaus in het jeugdbeleid

Het jeugdbeleid kan ook op diverse manieren worden ingedeeld. Tilanus (1997) geeft drie mogelijke wijzen van indeling van het jeugdbeleid:

- ➔ De indeling naar algemeen, preventief en curatief beleid;
- ➔ De indeling naar leefmilieu in gezin, school, arbeid en vrije tijd;
- ➔ De indeling naar levensfase in de keten van ontwikkeling.

Hermanns en Montfoort (2007) onderscheiden drie niveaus van beleid die relevant zijn voor jeugdigen:

- ➔ De pedagogische dimensie van algemeen beleid, dat wil zeggen het overheidsbeleid, dat niet speciaal gericht is op een leeftijdscategorie, zoals verkeersbeleid en economisch beleid;
- ➔ Het algemeen jeugdbeleid. Dit is beleid dat speciaal gericht is op een bepaalde leeftijdscategorie, zoals het onderwijs, peuterspeelzalen, etc. Dit wordt algemeen jeugdbeleid genoemd, omdat het niet gericht is op bepaalde risico's, risicogroepen of probleemgroepen. Sommige auteurs noemen dit algemeen preventief jeugdbeleid. De toevoeging 'preventief' koppelt het beleid echter aan het risico, dat er problemen ontstaan. Die functie heeft het zeker, maar het algemeen jeugdbeleid is meer dan dat; het gaat om kernvoorzieningen ten behoeve van opvoeden en opgroeien;
- ➔ Het specifiek jeugdbeleid, hieronder valt al het beleid gericht op specifieke groepen, zowel preventief jeugdbeleid als curatieve jeugdzorg (inclusief jeugdbescherming, ggz-jeugd en lvg-jeugd).

Gilsing maakt een nader onderscheid in het preventief jeugdbeleid van gemeenten. Dit geeft de brede betekenis van 'preventief' in dit verband duidelijk aan. Ten eerste is er het algemeen preventieve aanbod, dat gericht is op de participatie van jeugdigen in de maatschappij en op ondersteuning in de groei naar volwassenheid. Het gaat hierbij om het bieden van voorzieningen voor alle jongeren, niet om de bestrijding van problemen. Dit kan ook indirecte preventie genoemd worden. Voorzieningen zoals kinderopvang, sport, jeugdhuisvesting en jeugdgezondheidszorg, maar ook informatievoorziening aan jeugdigen en mogelijkheden tot jeugdparticipatie worden hiertoe gerekend. Daarnaast is er het gericht preventieve aanbod, dat erop gericht is problemen te voorkomen bij jongeren met een verhoogd risico om in een achterstandspositie te geraken. Hierbij gaat het meer om gericht beleid en minder om voorzieningen, bijvoorbeeld: opvoedingsondersteuning, onderwijsachterstandenbeleid en veiligheid. Ten derde onderscheidt Gilsing het curatieve

aanbod, dit richt zich op het oplossen van problemen en om ergere problemen te voorkomen, zoals in de maatschappelijke opvang en verslavingszorg (1999).

2.3.3 Beknopte geschiedenis van het jeugdbeleid (1917-nu)

Bezorgdheid over het gedrag van de jeugd is van alle tijden. De bemoeienis van de overheid met de jeugd is dan ook oud. Zo werd al in 1917 een Staatscommissie opgericht met de opdracht een rapport uit te brengen over de jeugd tussen de dertien en achttien jaar. Gevreesd werd voor de 'baldadigheid' van deze groep (Zeijl et al., 2003; Gilsing 1999; 2005). Kort na de Eerste Wereldoorlog was er voor het eerst sprake van een specifiek jeugdbeleid. Dit kwam voort uit deze ongerustheid over het baldadige gedrag van jeugdigen. Meestal hebben problemen met de jeugd de aanleiding gevormd voor specifiek jeugdbeleid. (Gilsing 1999; 2005).

Jaren zestig en zeventig

In de jaren zestig en zeventig hebben veelal positieve gedachten over de jeugd een rol gespeeld. Men erkende toen dat jeugdigen een eigen identiteit hebben en begon de jeugd vaker te zien als vernieuwingsbeweging. Tot in de jaren zeventig lag het accent van het specifieke jeugdbeleid op de vrijetijdsbesteding. Het doel was daarbij aanvankelijk vooral om de jeugd zedelijk en cultureel te verheffen. Later kreeg men meer oog voor de wensen van jongeren zelf (Gilsing, 2005). Vanaf de jaren zeventig kwam bovendien de nadruk veel meer te liggen op de aanpak van (achterstands)problemen onder jongeren. Daardoor werden met het specifieke jeugdbeleid voortaan ook sectoren als huisvesting, arbeidsbemiddeling, inkomensverwerving en justitie bestreken. Deze beleidskeuze impliceerde dus een ontwikkeling van een smal naar een breed specifiek jeugdbeleid, waarin de noodzaak van intersectorale afstemming groter werd en daarmee ook de spanning tussen sectoraal en categoriaal beleid (Gilsing, 1999; 2005).

Jaren tachtig

In de jaren tachtig formuleerde het rijk aanvankelijk een ambitieus doel in het jeugdbeleid: het scheppen van voorwaarden voor een optimale ontplooiing van de jeugd. In hetzelfde decennium nog stelt men deze ambities bij: het jeugdbeleid moet bijdragen aan de groei van jongeren naar zelfstandigheid. De overheid heeft hierin alleen de taak voorwaarden te scheppen en aanvullend beleid te voeren bij problemen. De primaire verantwoordelijkheid moet liggen bij gezin, school en verenigingsleven. Hoewel de doelstellingen dus algemeen geformuleerd waren, was in de jaren zeventig en tachtig duidelijk een verschuiving zichtbaar van algemeen naar probleemgericht beleid en van beleid gericht op de hele jeugd naar beleid gericht op risicogroepen (Gilsing 1999; 2005). Men kan stellen dat in de jaren zeventig en tachtig de aandacht werd verlegd van de jeugd in haar geheel naar risicogroepen en van een algemeen naar een probleemgericht specifiek jeugdbeleid (Gilsing, 2005).

In de afgelopen twee decennia heeft de overheid in een aantal Noord- en West-Europese EU-landen de verantwoordelijkheid voor het algemene jeugdbeleid overgedragen aan de gemeenten (Timmerman, 2009). Sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw is dit eveneens een belangrijk kenmerk van het Nederlandse openbaar bestuur (Gilsing, 2005). Het waren de gemeenten die de taak kregen om te komen tot een omvattende en samenhangende aanpak in het jeugdbeleid (Gilsing, 2005). Lokale overheden hebben vanzelfsprekend wegens deze decentralisatie meer bevoegdheden tot eigen invulling van het te voeren jeugdbeleid gekregen (Gilsing 1999; Zeijl et al., 2003). De provincies blijven verantwoordelijk voor de jeugdzorg, die hoofdzakelijk curatief is georiënteerd, en worden verondersteld gemeenten te ondersteunen. Dit laatste geldt ook voor het rijk (Gilsing, 2005). Het rijksbeleid beperkt zich tot het opstellen van algemene richtlijnen, die meer of minder bindend van aard kunnen zijn (Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren, 2000; Zeijl et al., 2003).

Naast een ondersteunende functie door het stimuleren van kwaliteit en vernieuwing en door onderzoek en monitoring, is het rijk verantwoordelijk voor de wettelijke kaders en

gedeeltelijk voor de financiering van voorzieningen voor jeugdigen (Gilsing, 2005). Een belangrijk argument voor decentralisatie is de verwachting dat decentrale overheden beter in staat zijn een effectief beleid te voeren dan de nationale overheid. Het is voor hen immers eenvoudiger om een op de lokale situatie toegespitst, integraal en slagvaardig beleid te voeren. Andere argumenten die genoemd worden zijn de mogelijkheid tot maatwerk, betere toegankelijkheid voor de burger, efficiëntie, betere beheersbaarheid en effectiviteit, vrijheid en variatie, meer democratische invloed van burgers op concrete voorzieningen en samenhang in beleid te zorgen (Gilsing, 2005).

Jaren negentig

Lange tijd waren beleidsacties vooral gericht op het controleren en corrigeren van probleemjeugd (Savornin Lohman 1998; Zeijl et al., 2003). In de jaren negentig werd op nationaal niveau een andere richting gekozen in het specifieke jeugdbeleid (Gilsing, 2005). De aandacht van beleidsmakers moest zich niet uitsluitend richten op problemen van en door jongeren, maar uitgaan naar alle jeugd. (Zeijl et al., 2003). De belangrijkste doelen werden 'het bevorderen van kansen' en 'het voorkomen van uitval'. Deze twee hoofddoelen werden vertaald in een aantal meer concrete beleidsdoelstellingen: de participatie van jeugdigen zou bevorderd moeten worden, voorzieningen en beleid zouden zo ingericht moeten zijn dat alle jeugdigen deelnemen aan onderwijs en/of arbeidsproces, jeugdproblematiek zou systematisch en gericht voorkomen moeten worden, en jeugdigen die uitvallen of dreigen dat te doen zouden opgevangen en teruggeleid moeten worden. Een van de achterliggende gedachten was om de effectiviteit en de efficiëntie in de jeugdhulpverlening te versterken, door het toenemende beroep op de jeugdzorg in te dammen. Vooral jongeren met ernstige of meervoudige problemen lopen het risico uit te vallen. 'Preventief' is daarmee een breed begrip: preventief beleid kan ook gericht zijn op jongeren die reeds problemen hebben, maar waarbij getracht wordt om erger te voorkomen. Het voorkomen van (ernstiger) problemen onder jongeren moet volgens de regering vooral bereikt worden door versterking van hun maatschappelijke positie en binding aan en betrokkenheid bij de samenleving. Daarnaast moeten algemene voorzieningen toegerust worden om uitval te voorkomen (Gilsing, 2005). Tevens ratificeerde Nederland in 1995 het internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (nadere toelichting in paragraaf 3.1). Dit in de huidige wet verankerde recht vormt dan ook het fundament onder het huidige stelsel van jeugdzorg (Van Yperen & Van Westering, 2010).

Jaren nul

Ook in de jaren nul neemt de jeugd in het overheidsbeleid een belangrijke plaats in. Op Prinsjesdag 2002 onderstreepte de regering in de Troonrede nog maar eens hoe belangrijk het is om de lijn voort te zetten die sinds het midden van de jaren negentig bepalend is voor het jeugdbeleid. Er wordt groot belang gehecht aan een geïntegreerd jeugdbeleid dat inzet op preventie, met indien nodig ook corrigerende en repressieve maatregelen. Het algemene landelijke jeugdbeleid was gericht op de volgende doelen:

1. Het versterken van de positie van de jeugd;
2. Het vergroten van hun kansen;
3. Het tegengaan van uitval (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005).

Om deze doelstellingen te bereiken, wordt veel nadruk gelegd op het belang van effectieve bestuurlijke samenwerking tussen bij het jeugdbeleid betrokken partijen: 'We spannen ons in voor een samenhangende, sluitende en vraaggeoriënteerde infrastructuur voor jeugdigen' (Gilsing, 2005). De drie doelstellingen zijn uitgewerkt in de nota's 'Jeugd verdient de toekomst' (VWS, 1993^a) en 'Jeugdbeleid in Ba(la)ns' (BANS, 1999). In deze nota's wordt een centrale rol toebedeeld aan algemene voorzieningen, van peuterspeelzalen

en scholen tot buurtverenigingen en politieke organisaties. Meedoen aan deze voorzieningen is niet alleen een belangrijk recht van de jeugd, maar bevordert vooral ook haar ontwikkeling en voorkomt uitval, zo is de veronderstelling. In beide nota's wordt dan ook gesteld dat basisvoorzieningen voor kinderen en jongeren moeten worden versterkt, zodat jeugdigen van jongs af aan optimaal ondersteund worden bij het benutten van kansen en het ontplooien van mogelijkheden (Zeijl et al., 2003). Door kinderen en jongeren een stem te geven bij beslissingen over hun leefomgeving, kunnen de zwakke plekken in die voorzieningen aan het licht treden. Met de inbreng van kinderen en jongeren kan het beleid beter aansluiten bij hun behoeften en wensen (Zeijl et al., 2003).

Heden ten dage

Momenteel ondergaat, zoals eerder is benoemd, het Nederlandse jeugdzorgstelsel een radicale transformatie. Deze transformatie wordt ook wel stelselwijziging of transitie van de jeugdzorg genoemd. De verantwoordelijkheden en taken rond de gehele jeugdzorg verschuiven van de provincies naar de gemeenten. Belangrijke redenen voor deze wijziging zijn de problemen waar de jeugdzorg tegenaan liep: een niet-passend aanbod voor de bestaande problemen, enkele jeugdzorgincidenten waarbij hulp te laat kwam en veel te dure zorg. Het nieuwe jeugdzorgstelsel moet efficiënter, coherenter en kosteneffectiever zijn dan het oude stelsel, door beter aan te sluiten bij de vraag en problemen te signaleren en aan te pakken voordat ze uit de hand lopen (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013).

Vanaf 2015 hebben gemeenten de wettelijk de taak lokaal invulling te geven aan dit nieuwe jeugdzorgstelsel (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013). Deze stelselwijziging steunt op een aantal belangrijke gedachten over de gemeente en de rol van de burger. De eerste gedachte is dat gemeenten dicht bij de jeugdigen en ouders staan dan provincies. Zij kunnen beter achterhalen wat de lokale gemeenschap nodig heeft en daarop aansluiten. Zo kan jeugdzorg op maat geleverd worden. Deze nabijheid tot de lokale gemeenschap opent bovendien de deur tot een krachtige maatschappelijke bron die jeugdzorg niet onbenut kan laten: sociaal kapitaal, ofwel de (eigen) kracht, mogelijkheden en netwerken van de lokale gemeenschap. De tweede gedachte is dat kwaliteitsverbetering niet mogelijk is zonder betrokkenheid van jeugd, ouders en in het bijzonder jeugdzorgcliënten. Betrokkenheid bij het aanpakken of voorkomen van problemen die voor de jeugdzorg in aanmerking komen, maar ook bij de ontwikkeling van de jeugdzorg en de stelselwijziging. Door burgers in een vroegtijdig stadium bij ontwikkelingen te betrekken, moet de jeugdzorg beter aansluiten bij hun behoeften. De lokale gemeenschap kan bovendien een signalerende en ondersteunende functie vervullen bij het voorkomen en aanpakken van problemen (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013).

Het Nederlands Jeugdinstituut vindt dat deze totale reorganisatie moet gebeuren vanuit een inhoudelijke visie op het opgroeien en opvoeden van jeugdigen en de rol die voorzieningen daarin moeten spelen. Volgens de visie van het instituut moet die stelselwijziging op twee pijlers berusten (Van Yperen & Van Westering, 2010).

- ➡ De eerste pijler betreft de verbetering van de pedagogische kwaliteit van de leefomgeving van kinderen en jongeren. Dit gebeurt door de nadruk te leggen op jeugdbeleid waarin de gewone, positieve ontwikkeling en opvoeding van jeugdigen centraal staan en door een goede opvoedingsondersteuning te realiseren.
- ➡ De tweede pijler bestaat uit de opbouw van een samenhangende zorgstructuur in het stelsel die erop gericht is de opvoeding en de opvoedingsondersteuning niet over te nemen, maar zoveel mogelijk te versterken en als de overname van de opvoeding nodig lijkt, veel aandacht te besteden aan een goede besluitvorming over die overname en een optimale kwaliteit van de zorg.

Alle activiteiten bij de stelselwijziging zijn erop gericht om de effectiviteit van het stelsel te verhogen (Van Yperen & Van Westering, 2010).

3.

Theoretisch kader

De theoretische onderbouwing van dit onderzoek staat in dit hoofdstuk beschreven. Allereerst worden relevante onderwerpen omtrent het begrip jeugdparticipatie besproken. In paragraaf 3.1 wordt het internationale beleid en in paragraaf 3.2 het nationale beleid ten aanzien van jeugdparticipatie besproken. In paragraaf 3.3 worden verschillende definities van participatie en jeugdparticipatie weergegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 3.4 de eerste vorm van jeugdparticipatie, betreffend politieke participatie geëxpliciteerd. Hierna wordt in paragraaf 3.5 de tweede vorm van jeugdparticipatie, maatschappelijke participatie, besproken. In paragraaf 3.6 staat de vrijetijdsbesteding van jongeren centraal. In paragraaf 3.7 worden verschillende positieve effecten van jeugdparticipatie beschreven en paragraaf 3.8 geeft een aantal drempels met betrekking tot jeugdparticipatie weer. In paragraaf 3.9 worden een drietal bestaande wetenschappelijke onderzoeken, betreffend de aandacht voor jeugdparticipatie van gemeenten, besproken.

Vervolgens wordt in paragraaf 3.10 aandacht besteed aan de participatieladder van Arnstein (1969). Daarna zal de, op basis Arnsteins ladder, participatieladder van Hart (1992) worden weergegeven. Hierna wordt participatieladder van Gaag, Gilsing en Mak (2013) besproken, deze hebben zij gebaseerd op de ladder van Hart (1992) en het medezeggenschapsmodel van De Winter, Kruppers & Baltum (2003). Ten slotte zal de, voortvloeiend uit de ladder van Gaag, Gilsing en Mak, voor dit onderzoek ontwikkelde participatieladder worden besproken.

3.1 Internationaal beleid ten aanzien van jeugdparticipatie

Alvorens het Nederlandse jeugdbeleid ten aanzien van het onderwerp participatie nader te bestuderen, valt er valt ook het nodige te zeggen over Europese beleidskaders met betrekking tot dit onderwerp. Deze hebben ook relevantie voor het Nederlandse beleid. Internationaal staat jeugdparticipatie hoog genoteerd op de politieke agenda. Hierbij wordt de nadruk niet alleen gelegd op het preventieve aspect van het jeugdbeleid, maar is er sprake van een positieve benadering. Hierbij is het betrekken van jongeren bij de totstandkoming van het jeugdbeleid een uiting (Wong, Timmerman & Parker, 2010). In het beleid is er dan ook sprake van een veranderde visie ten aanzien van de jeugd. Waar de jeugd (kinderen en jongeren) in het beleid veelal werd gezien als veroorzaker van problemen, is er nu een tendens naar een meer positieve benadering van de jeugd in het beleid (Wong, Zimmerman & Parker, 2010).

3.1.1 Verdrag Inzake de Rechten van het Kind

Er wordt met betrekking tot jeugdparticipatie regelmatig verwezen naar de Universele Verklaring van de Rechten van het Kind. Het Verdrag Inzake de Rechten van het kind, nu geratificeerd door meer dan honderd landen, heeft belangrijke gevolgen voor de verbetering van de participatie van jongeren in de samenleving (Hart, 1992). In 1995 ratificeert Nederland dit verdrag waarin het recht op participatie is verankerd (Jurrius, 2012). Volgens dit verdrag heeft ieder kind recht op een veilige, evenwichtige en stimulerende opvoedingscontext. In Nederland is dit recht vertaald naar het individuele Recht op Jeugdzorg (Van Yperen & Van Westering, 2010). In veel Europese landen is de participatie van jongeren uitgegroeid tot een hoeksteen van het jeugdbeleid agenda. Een belangrijke stimulans voor deze ontwikkeling was artikel twaalf van bovengenoemd VN-Verdrag:

👉 Artikel 12: Participatie en hoorrecht:

Het kind heeft recht om zijn of haar mening te geven over alle zaken die het kind aangaan. De overheid zorgt ervoor dat het kind die mening kan uiten en dat er naar hem of haar wordt geluisterd. Dit geldt ook voor gerechtelijke en bestuurlijke procedures.

➡ Het gaat verder in artikel 13: Vrijheid van meningsuiting:

Het kind heeft recht op vrijheid van meningsuiting, dit omvat ook de vrijheid inlichtingen en denkbeelden te verzamelen, te ontvangen en te verspreiden. Daarbij moet rekening gehouden worden met de rechten van anderen (Hart, 1992).

Met deze artikelen wordt een belangrijke politieke basis voor jongerenparticipatie gelegd. Onder invloed van het verdrag propageren de Raad voor Europa en de Europese Unie jongerenparticipatie steeds meer (Jurrius, 2012).

3.1.2 Witboek: 'Een nieuw elan voor Europa's jeugd'

In november 2001 presenteerde de Europese Commissie het witboek 'Een nieuw elan voor Europa's jeugd'. Een witboek kan gezien worden als een strategienota van de Commissie. In het witboek is de toepassing van de Open Coördinatie Methode (OMC) vastgelegd. De OMC is een beleidsinstrument van de Europese Commissie om, op de terreinen waar de Europese Unie geen formele bevoegdheid heeft, toch een coördinerende en sturende rol te spelen (VWS, 2009). Voor het jeugdbeleid is binnen Europa afgesproken dat rond vier thema's gemeenschappelijke doelstellingen worden vastgesteld:

1. Participatie van jongeren;
2. Informatie aan jongeren;
3. Vrijwilligerswerk door jongeren;
4. Zorg dragen voor betere kennis over jeugd (VWS, 2009).

3.1.3 Framework for European Cooperation in the Youth Field

Ook in het 'Framework for European Cooperation in the Youth Field 2010- 2018' (Kader voor Europese samenwerking voor jeugdzaken 2010-2018) staat jeugdparticipatie centraal. Dit kader is ontwikkeld om de kansen voor jongeren te verbeteren en heeft verschillende doelen:

- ➡ Het eerste doel is gericht op het creëren van meer gelijke kansen voor de jeugd, betreffende scholing en het vinden van werk;
- ➡ De tweede doelstelling is om jongeren als actieve burgers bij de samenleving te betrekken, sociale insluiting en solidariteit met betrekking tot de jeugd te creëren (Council of European Union, 2009).

3.1.4 Youth in Action

Het actieprogramma 'Youth in Action' is tevens een belangrijk instrument van de Europese Commissie in het Europese jeugdveld. Dit programma geeft subsidie en ondersteuning aan Europese projecten voor jongeren. Zowel jongeren als organisaties kunnen bij 'Youth in Action' subsidie aanvragen voor zowel lokale als internationale buitenschoolse educatieve projecten voor jongeren van dertien tot dertig jaar. Ook zijn verschillende uitwisselingsprogramma's mogelijk voor Europese jongeren binnen dit actieprogramma. Doel van het programma is de actieve betrokkenheid van jongeren bij de maatschappij en bij Europa te vergroten. Jongeren leren op deze manier open te staan voor andere culturen en vergroten zo hun persoonlijke vaardigheden. Het programma wordt

gefinancierd door de Europese Commissie en uitgevoerd door het Nederlands Jeugdinstituut (NJI). Het programma duurt tot en met 2013 (VWS, 2009).

3.2 Nationaal beleid ten aanzien van jeugdparticipatie

3.2.1 Beknopte geschiedenis ('90-nu)

Jaren negentig

In Nederland groeit vanaf het begin van de jaren negentig steeds meer draagvlak voor het idee dat betrokkenheid van jongeren kan bijdragen aan een beter jeugdbeleid. Dit past bij de gedachte die in deze tijd ontstaat dat het jeugdbeleid zich meer vraaggestuurd zou dienen te ontwikkelen. PvdA minister d'Ancona vervult in dit nieuwe beleid een trekkersrol, onder haar bewind wordt het bevorderen van de participatie van jeugdigen als concrete beleidsdoelstelling in verschillende beleidsnota's opgenomen (e.g. de nota 'Jeugd verdient de toekomst' (Ministerie van WVC, 1993^a), de nota 'Jeugd betrekken' (Ministerie van WVC, 1993^b) en de nota 'Perspectief voor jeugd en beleid' (Ministerie van WVC, 1994)). Het positieve politieke klimaat rondom jeugdparticipatie heeft tot gevolg dat Europese en Nederlandse overheden en instellingen, zowel op landelijk als lokaal niveau, ook daadwerkelijk gelden vrijmaken om jongerenparticipatie vorm te geven. Op nationaal niveau heeft dit bijvoorbeeld geleid tot de organisatie van het Nationaal Jeugddebat (vanaf 1995) en de oprichting van de Nationale Jeugdraad (in 2001). Gemeentes wisselen ideeën en voorbeelden van jongerenparticipatie met elkaar uit en krijgen steeds meer verantwoordelijkheden op het gebied van jeugdparticipatie (Jurrius, 2012).

Jaren nul

Veel gemeenten kennen in de millenniumjaren behalve jongerenraden ook allerlei projecten die zich richten op het versterken van kinder- en jeugdparticipatie, bijvoorbeeld als het gaat om speel- en ontmoetingsruimte, cultuur en veiligheid (Hermanns, 2007). Gemeenten nemen in grote lijnen de volgende initiatieven: Onderzoek naar de wensen van jongeren (enquête), panelgesprekken, hoorzittingen, gesprekken met de wethouder, en interactieve debatten (met het college van B&W) op een internetpagina voor jongeren, waarlangs tevens informatie wordt verstrekt aan de jeugd. Het realiseren van initiatieven van jongeren zelf behoort soms tot de voornemens. In sommige gemeenten is men zich vooral nog aan het oriënteren op de mogelijkheden ter vergroting van de jeugdparticipatie (Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren, 2000).

Op 1 januari 2005 is de Wet op de jeugdzorg in Nederland in werking getreden. Deze wet stelde participatie van kinderen en jongeren in de jeugdzorg verplicht. In Artikel 53 staat dat zorgaanbieders in alle instellingen voor jeugdzorg een cliëntenraad moeten installeren, waarin minstens twee kinderen of jongeren zitten. Voor de kinderen, jongeren en hun ouders betekent de cliëntenraad:

- ➡ Dat hun mening gevraagd wordt over de plannen van de instelling;
- ➡ Dat zij samen met de medewerkers van de instelling de kwaliteit van de hulpverlening kunnen verbeteren door hun wensen en ideeën naar voren te brengen;
- ➡ Dat ze aan de directie en andere medewerkers duidelijk kunnen maken wat voor cliënten belangrijk is (NJI, 2013).

Heden ten dagen

De evaluatie van de Wet op de jeugdzorg laat belangrijke tekortkomingen van het huidige stelsel zien:

- Een te grote druk op gespecialiseerde zorg, waarbij onvoldoende gebruik wordt gemaakt van preventieve en lichte ondersteuning en zorg en de kracht van de jeugdige zelf en zijn sociale omgeving;
- Tekortschietende samenwerking rond kinderen en gezinnen, als gevolg van deze verschillende bestuurslagen en verschillende wettelijke systemen. Hierdoor is sprake van gescheiden financieringsstromen en gescheiden verantwoordelijkheden;
- Afwijkend gedrag wordt onnodig gemedicaliseerd;
- Het kostenopdrijvend effect als afgeleide van deze knelpunten (VWS & VenJ, 2012^b).

Het stelsel moet eenvoudiger worden om ervoor te zorgen dat ouders en kinderen met problemen op meerdere gebieden niet verdwalen. Zij moeten eenvoudiger en eerder dan nu ergens terecht kunnen met hun vragen over opgroeien en opvoeden. Eén en ander om te voorkomen dat kleine, niet uitgesproken vragen van nu, grote (opvoed)problemen in de toekomst worden. Het versterken van de eigen kracht en de sociale netwerken rond kinderen en gezinnen staan daarbij centraal (Veldhuijzen van Zanten-Hyllner & Teeven, 2011).

Door de eerder genoemde decentralisatie van de jeugdzorg worden de verschillende onderdelen van de jeugdzorg bij elkaar gebracht op en rond plaatsen waar jeugdigen en gezinnen vaak komen. Almede zal, onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten, integrale ondersteuning en zorg dicht bij huis makkelijker tot stand komen. Uiterlijk in 2016 moet de decentralisatie van alle onderdelen van de jeugdzorg gerealiseerd zijn (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Rijk, 2011). In deze stelselwijziging wordt sterk ingezet op participatie van de jeugd. Uitgangspunt is dat jeugdigen meer betrokken worden bij het beleid en dat eigen kracht gestimuleerd wordt (Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer, 2012). Gemeenten bereiden zich voor op de decentralisatie van de gehele jeugdzorg. Deze beweging geeft een impuls aan een positief jeugdbeleid in al haar facetten (Steketee, Tierolf & Mak, 2012).

3.2.2 Stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel'

Vanwege de tekortkomingen van de 'Wet op jeugdzorg' is een ingrijpende wijziging van het jeugdstelsel nodig. Om de gewenste verschuiving van zware zorg naar lichte ondersteuning te realiseren, is in het Regeerakkoord van 2010 vastgelegd dat gemeenten financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk worden voor de uitvoering van alle ondersteuning, hulp en zorg die nu onder het Rijk, de provincies, de gemeenten, de AWBZ en de Zvw valt (Veldhuijzen van Zanten-Hyllner & Teeven, 2011).

De ambitie van de overheid is dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. De ouders zijn hiervoor eerst verantwoordelijk. De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat. Dan moet het jeugdstelsel snel, goed en op maat functioneren: 'Geen kind buiten spel!'. Het stelsel moet eenvoudiger en een integrale aanpak van problemen bevorderen. Ouders, kinderen en andere opvoeders moeten gemakkelijker ergens terecht kunnen met hun vragen over opgroeien en opvoeden. De hoofddoelen van de stelselwijziging zijn dan ook eerdere ondersteuning en zorg op maat en betere samenwerking rond jeugdigen en gezinnen. (Rijksoverheid, 2012^b). De twee hoofddoelen van het nieuwe wettelijke stelsel zijn:

- Eerder ondersteuning en zorg op maat;
- Betere samenwerking rond gezinnen (Veldhuijzen van Zanten-Hyllner & Teeven, 2011).

.Alle inspanningen van ouders, professionele opvoeders en de overheid zijn erop gericht dat kinderen:

- 1) Gezond en veilig opgroeien: Elk kind heeft het recht om in een veilige omgeving (van een gezin) op te groeien;
- 2) Hun talenten ontwikkelen en;
- 3) Naar vermogen meedoen: Dat wil zeggen dat kinderen al spelend, lerend en werkend een sociaal netwerk opbouwen en daarmee een goede basis leggen voor een zelfstandig leven (Veldhuijzen van Zanten-Hyllner & Teeven, 2011).

Het kabinet vindt het belangrijk dat ouders en jeugdigen meer dan nu betrokken worden bij hun eigen ondersteuningsproces, daar meer zelf aan doen en dat bij het ondersteuningsproces wordt uitgegaan van de eigen kracht. Belangrijk aspect daarvan is dat niet over ouders en/of de jeugdige gesproken wordt, maar met hen: de betrokkenheid van ouders, kinderen en sociale omgeving bij de aanpak is cruciaal (Veldhuijzen van Zanten-Hyllner & Teeven, 2011).

3.2.3 Wet maatschappelijke ondersteuning

Met de keuze voor de gemeente als verantwoordelijke bestuurslaag komt de Wmo in beeld. Deze wet heeft als doel een samenhangend lokaal beleid om participatie van alle burgers mogelijk te maken en te bevorderen, uitgevoerd door de gemeente en dicht bij de burger (Rijksoverheid, 2012^b). De Wmo vervangt sinds 2007 de Welzijnswet, die het welzijns-, jongeren-, buurthuis- en maatschappelijk werk regelde, evenals de peuterspeelplaatsen. De Wmo moet de zelfredzaamheid en participatie van alle mensen bevorderen, en dus ook kinderen en jongeren kansen bieden. Een aantal 'prestatievelden' van de Wmo bieden aanknopingspunten voor gemeenten om participatie van kinderen en jongeren te bevorderen:

- ➡ Prestatieveld 1 heeft als doel de sociale cohesie te bevorderen;
- ➡ Prestatieveld 2 heeft een onderdeel 'preventief jeugdbeleid';
- ➡ Prestatieveld 4 heeft een onderdeel 'ondersteuning van vrijwillige inzet';
- ➡ Prestatieveld 5 is gericht op het bevorderen van deelname (Nji, 2013).

In de Wmo is sprake van een duidelijke verantwoordelijkheidsverdeling tussen Rijk en gemeenten: het Rijk geeft met inhoudelijke, financiële en bestuurlijke kaders de richting aan, en de gemeente hebben binnen deze kaders de verantwoordelijkheid en de ruimte voor de invulling van het eigen Wmo-beleid. De verantwoording is in hoofdzaak horizontaal: het college van B&W legt verantwoording voor zijn beleid af aan de gemeenteraad. De ruimte die de gemeenten ingevolge de Wmo hebben voor de eigen invulling, leidt tot enerzijds tot lokaal maatwerk en anderzijds tot verschillen tussen de verschillende gemeenten (Rijksoverheid, 2012^b).

3.2.4 Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)

Momenteel hebben gemeenten krachtens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) een aantal taken op het gebied van opvoed- en opgroei-ondersteuning. Inspraak van burgers is in de Wmo vastgelegd als een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Gemeenten moeten dus in samenwerking met jeugd, ouders en cliënten invulling geven aan deze taken.

Daaronder valt ook de inrichting van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Sinds 2011 moeten alle gemeenten een dergelijk centrum hebben. Dit CJG is een herkenbaar en laagdrempelig inlooppunt dat een aantal basisfuncties van ondersteuning en zorg biedt (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013).

De Wmo schrijft vijf functies voor die gemeenten moeten vervullen met het CJG:

1. Informatie en advies geven;
2. Het signaleren van problemen;
3. Het toeleiden naar lokaal en regionaal hulpaanbod;
4. Het aanbieden van licht pedagogische hulp;
5. De coördinatie van zorg (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013).

3.2.5 Positief jeugdbeleid

De 'Beleidsagenda 2011' van het voormalige ministerie voor Jeugd en Gezin is het meest recente document van de landelijke overheid waarin aandacht besteed wordt aan jeugdparticipatie. In het overheidsbeleid staan niet langer overwegend risico's en problemen centraal (Steketee, Tierolf & Mak, 2012), maar draait het meer en meer om het bieden van kansen, talentontwikkeling, burgerschapsvorming. Deze zaken zijn vervat in het zogeheten Positief Jeugdbeleid en vinden hun basis in het activeren van de (pedagogische) civil society (Mak, Gilsing, Rutjes, & Bauer, 2012). Steeds meer gemeenten zijn bezig om positief jeugdbeleid te ontwikkelen. Daarin staan het optimaliseren van de gewone positieve ontwikkeling van kinderen en jongeren centraal, zoals succes op school en actieve participatie (NJI, 2013).

3.2.6 Alle kansen voor alle kinderen

Gemeenten moesten volgens het beleidsprogramma 'Alle kansen voor kinderen' vanaf 2011 een vorm van inspraak hebben voor jongeren. Jongeren moeten kunnen meedoen in de gemeente en kunnen meebeslissen over lokale beleidsthema's die hen aangaan. Hoe en in welke mate dat gebeurt wordt bepaald door de gemeente, bij voorkeur in samenwerking met jongeren. Daarmee sluit Nederland aan bij het in 2009 aangenomen 'Europees samenwerkingskader voor de jeugd' van de Europese Unie: het bieden van randvoorwaarden om alle jongeren betere kansen te bieden op ontplooiing en ondersteuning in onderwijs, werk, sport, zorg en welzijn (Rijksoverheid, 2012^b).

3.2.7 Maatschappelijke stage

De overheid wil jongeren graag meer betrekken bij de maatschappij en hen bewust maken van de positieve invloed die zij op hun directe omgeving kunnen hebben. Door een maatschappelijke stage leren jongeren die omgeving op een andere manier kennen en maken ze kennis met nut en noodzaak van vrijwilligerswerk. Met deze stage wordt primair beoogd dat alle jongeren tijdens hun schooltijd kennis maken met en een bijdrage leveren aan de samenleving. Het is de intentie om de maatschappelijke betrokkenheid, sociale integratie en het besef van waarden en normen te vergroten. Daarnaast wordt beoogd om het actief burgerschap en het nemen van verantwoordelijkheid voor de samenleving te stimuleren. Vanaf schooljaar 2011-2012 is de invoering van maatschappelijke stage verplicht in het praktijkonderwijs, vmbo, havo en vwo (Bauer, Rutjes, Van der Gaag & Mak, 2012). Alle leerlingen moeten voor minstens dertig uur verplicht op maatschappelijke stage (NJI, 2013).

3.3 Definities van participatie en jeugdparticipatie

Het begrip participatie krijgt in het jeugdbeleid diverse invullingen. Participatie staat voor meedoen aan de samenleving, in verschillende opzichten. Participatie heeft ten eerste een algemene betekenis. Die betekenis volgt direct uit de letterlijke vertaling:

*Deelnemen (Latijn: pars = deel, cipere = nemen)
(Jager-Vreugdenhill, 2011).*

Ohmer (2007) geeft de volgende definitie voor participatie:

Burgerparticipatie is de actieve, vrijwillige betrokkenheid van individuen en groepen in het veranderen van condities in samenlevingen en in het beïnvloeden van beleid en programma's die effect hebben op de kwaliteit van hun leven en die van andere bewoners (Ohmer, 2007; p. 109).

Het begrip participatie kan in verschillende contexten echter specifieke betekenissen krijgen. Deze specifieke betekenis kan niet afgeleid worden van het woord zelf, maar nadere bepalingen bij het woord maken de betekenis duidelijk (Jager-Vreugdenhill, 2011). Een nauwkeurige specificatie van de bedoelde participatie vraagt om minimaal een nadere bepaling van de 'actor' (wie participeert) en van de institutionele context (waarin wordt geparticipeerd). Het waarin is bepalend, omdat het aangeeft in welke institutionele context de participant op treedt (Jager-Vreugdenhil, 2011).

Zowel door Vandenbroucke et al. (2010), als door Mak, Steketee, Rutjes & Bauer (2010), wordt jeugdparticipatie gedefinieerd als:

De invloed die een jongere heeft op zijn of haar leefomgeving. Het gaat hier om inspraak (bijvoorbeeld: ik kan mijn mening geven over de manier waarop de gemeente het alcoholbeleid voor jongeren vormgeeft), invloed (bijvoorbeeld: er wordt iets gedaan met mijn mening/idee over een nieuw aan te leggen sportveld) en initiatief (bijvoorbeeld: ik kan dingen doen die ik zelf organiseer).

Om te beschrijven wat met 'jeugdparticipatie' bedoeld wordt, wordt regelmatig gebruik gemaakt van de definitie van de Amerikaanse psycholoog Roger Hart (1992):

Om in het algemeen verwijzen naar het proces van het delen van beslissingen die van invloed zijn het leven en het leven van de gemeenschap waarin men leeft. Het is de wijze waarop een democratie gebouwd en een standaard waartegen democratieën moeten worden gemeten. Participatie is het fundamentele recht van burgerschap.

De definitie voor jeugdparticipatie die gebruikt wordt door PJ partners (2010), Zeijl et al. (2003) en Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen (2005):

Het recht dat jeugdigen hebben om als volwaardig individu deel uit te maken van de maatschappij; zij moeten de gelegenheid krijgen en worden aangemoedigd taken op zich te nemen, verantwoordelijkheden te dragen, en om hun eigen beslissingen te nemen.

In het verlengde van het 'Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind' wordt jeugdparticipatie definiëren Steketee, Tierolf en Mak (2012) als:

De zeggenschap die jeugdigen hebben in de zaken die hen direct aangaan, maar die buiten de sfeer liggen van het gezin waarin zij opgroeien.

Waaraan zij toevoegen dat jeugdparticipatie meer is dan enkel deelname van jeugdigen aan de maatschappij; zeggenschap staat centraal (Steketee, Tierolf en Mak, 2012).

Aangezien de definitie die gebruikt wordt door PJ partners (2010), Zeijl et al. (2003) en Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen (2005) zowel betrekking heeft op de maatschappelijke als de politieke participatie van jongeren, zal deze in dit onderzoek gebruikt worden.

Zoals uit het voorgaande mag blijken, is het begrip participatie in het jeugdbeleid een containerbegrip. Iedereen heeft een idee van de betekenis, maar de exacte omschrijving is sterk afhankelijk van tijd en plaats (Mak, Steketee, Rutjes & Bauer, 2010).

Savornin Lohman onderscheidt twee belangrijke kernbegrippen als het gaat om jeugdparticipatie: activeren en leren. Kernbegrip activering: het aanspreken van het eigen initiatief en eigen verantwoordelijkheid van de jeugd. Bij jeugdparticipatie gaat het niet om vrijblijvend leuke dingen te doen, maar om een actief (leren) werken en samenwerken aan het verbeteren van de eigen leefsituatie en leefomgeving. Een tweede belangrijk element is het leren: het in gang zetten van een informeel leerproces waarbij de jeugd elementaire kennis opdoet en vaardigheden leert als het kunnen onderhandelen, zich aan afspraken houden en respect hebben voor anderen. Kennis en vaardigheden die het fundament leggen voor een democratisch burgerschap (1998). Aangezien er in de literatuur vaak onderscheid wordt gemaakt tussen politieke en maatschappelijke participatie van jongeren (Zeijl et al., 2003), wordt in de eerstvolgende twee paragrafen ingegaan op deze begrippen.

3.4 Politieke participatie

Definitie

Een brede definitie van 'politieke participatie' omvat alle activiteiten van burgers, die gericht zijn op de beïnvloeding van het overheidsbeleid (Herbots & Elchardus, 2010). Bij politieke participatie omtrent jeugdigen gaat het om de jeugd betrekken bij het jeugdbeleid van de lokale en landelijke overheden (Savornin Lohman, 1998; PJ partners, 2010; Zeijl et al., 2003). Hierbij gaat het om het meedenken en -beslissen over het beleid (Vandenbroucke et al., 2010).

Effecten politieke participatie

Effecten van politieke participatie kunnen onderscheiden worden in enerzijds de invloed die jongeren hebben op het beleid van instellingen, organisaties en voorzieningen. Anderzijds gaat het om de invloed die jongeren hebben op het overheidsbeleid (zowel landelijk als lokaal) (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005), bijvoorbeeld in de vorm van initiatieven als jeugdraden en jeugdpanels (Zeijl et al., 2003).

Jeugdigen moeten de mogelijkheid krijgen mee te praten en actief mee te doen aan de ontwikkeling en uitvoer van onderdelen van het jeugdbeleid. Enerzijds wordt politieke participatie gezien als een belangrijke leerschool voor jongeren. Door de jeugd goed toe te rusten voor de rol die zij later als volwassene zal vervullen, moet de jeugd leren omgaan met keuzes maken, beslissingen nemen en daarvoor ook verantwoordelijkheid dragen. Anderzijds kunnen beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op de wensen van jongeren. Het beleid profiteert, met andere woorden, van politieke participatie door de jeugd. Het is echter niet duidelijk hoe dit instrumentele belang zich verhoudt tot het ontwikkelingsbelang. Voor de jeugd is bovendien de vraag aan de orde in hoeverre zij

werkelijk de mogelijkheid krijgt mee te praten en haar suggesties daadwerkelijk gehoor krijgen (Zeijl et al., 2003).

Politieke interesse van jongeren

De wereld van de volwassenen spreekt jongeren niet vanzelfsprekend aan. Dat wil niet zeggen dat jongeren geen belangstelling hebben of zich afkeren van de maatschappij. Jongeren van nu voelen zich niet minder betrokken bij de samenleving en maken zich niet minder zorgen over grote maatschappelijke problemen dan eerdere jeugdgeneraties (VWS, 2009). Volgens Herbots en Elchardus wordt tegenwoordig de politieke belangstelling van jongeren dikwijls gering geacht, omdat men ze bekijkt tegen de achtergrond van de mythische jaren zestig (2010). De beelden uit die tijd tonen (jongeren studenten althans) die betogen, barricades opwerpen, de oorlog aanklagen, zich verenigen in grote betogingen, platen kopen van geëngageerde artiesten en daar, dromend van de revolutie, naar luisteren. De jeugd van tegenwoordig oogt heel anders. Voor wat betreft de huidige jongerengeneratie blijkt niet zelden dat ze in geringe mate participeert aan het publieke gebeuren en weinig geïnteresseerd is in politieke kwesties (Herbots & Elchardus, 2010).

In het onderzoek van Herbots en Elchardus wordt vermeld dat er tegenwoordig bezorgdheid bestaat over sociaal kapitaal en sociale betrokkenheid van politieke participatie bij jongeren. Zij argumenteren dat technologische vernieuwingen en culturele veranderingen (eigen aan onze “postmoderne” samenleving) geleid hebben tot een dalende civiele participatie en een toegenomen privatisering van vrijetijdsbesteding. Jongeren zouden zich te weinig verbonden voelen met de burgergemeenschap en met het politieke leven in het algemeen. Het dominante beeld over jongeren is dat deze generatie is opgegroeid met een overvloed aan digitaal entertainment en die de privésfeer verkiest boven de publieke sfeer (2010).

Politieke interesse wordt doorgaans beschouwd als een eerste, minimale voorwaarde om als burger bij de politiek betrokken te zijn. Het blijkt bovendien dat belangstelling een blijk van betrokkenheid is, die leidt tot een actievere deelname en tot uitgebreidere kennis. Politieke interesse is met andere woorden een voorwaarde voor iedere andere vorm van politieke participatie (Herbots & Elchardus, 2010).

Belangrijk voor de betrokkenheid van jongeren is dat de onderwerpen aansluiten bij de eigen leefwereld en concreet te verbinden zijn met persoonlijke motivatie. Onderwerpen die belangrijk zijn voor jongeren zijn klimaatverandering, veiligheid in de directe leefomgeving (zoals geweld), ergernis over ruwe omgangsvormen. Daarnaast geldt, voor jongeren van niet-westerse afkomst, dat geloof ook vaak belangrijk is. Voor thema's als klimaat en veiligheid geldt dat jongeren deze als ‘te groot’ ervaren om er zelf direct concreet iets aan te doen. Het contrast met hun eigen dagelijkse leven is daarbij vaak groot. Daarnaast kiezen jongeren graag zelf de manier waarop ze hun standpunt of mening kenbaar willen maken. De typisch volwassen manier van denken en doen om problemen te agenderen (zoals via politieke partijen, congressen, panels, burgerinspraakavonden), spreekt jongeren minder aan. Jongeren kunnen veel verantwoordelijkheden aan en willen graag actief worden, maar het moet wel passen bij hun belevingswereld en duidelijk zijn wat het voor hen zelf oplevert. Ook leidt het gebruik van nieuwe media, de inzet van jongerenwerkers die dezelfde taal spreken en het opzoeken van de jongeren op hun ontmoetingsplekken tot meer succes (VWS, 2009).

Gekeken naar de deelname van jongeren aan politiek gerelateerde activiteiten, blijkt uit onderzoek van Zeijl et al. dat 35 procent van de jongeren deelneemt. Zij rapporteren dat jongeren meedoen aan een jeugddebate of jongerenbijeenkomst (7%), onderdeel uitmaken van jeugdpanel of jeugdraad (5%), meedoen aan ludieke acties (11%), meedoen aan demonstraties of protestacties (7%) en onderdeel uitmaken van een actiegroep (5%) (2003). Hiernaast is gebleken dat een grote meerderheid van de tieners tussen de twaalf en achttien jaar niet geïnteresseerd is in politieke onderwerpen. Het betreft meer dan zeventig procent van de tieners die niet geïnteresseerd zijn. Naar aanleiding van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat interesse in politieke onderwerpen is gebonden aan een aantal

variabelen. Zo zijn twaalf tot en met vijftien jarige jongeren ongeveer de helft minder vaak geïnteresseerd dan zestien tot en met achttien jarigen (Zeijl et al., 2003).

Herbots en Elchardus merken op dat het weinig zin heeft te spreken over de gemiddelde politieke belangstelling van de jongeren, omdat deze nagenoeg lineair toeneemt tussen de leeftijden van veertien en twintig jaar. Jongeren beleven tijdens de adolescentie 'een groei naar democratisch burgerschap' (2010).

Hiernaast blijkt dat jongens bijna twee keer zo vaak tot de politiek geïnteresseerd zijn dan meisjes. Daarnaast neemt de interesse in politieke onderwerpen toe, naarmate het opleidingsniveau van jongeren stijgt. Het opleidingsniveau van de ouders is eveneens van invloed op de politieke interesse van jongeren. Kinderen van hoogopgeleide ouders hebben bijna twee keer zoveel kans te behoren tot de politiek geïnteresseerden dan kinderen van ouders met een relatief lage opleiding. Weinig verschillen werden echter gevonden tussen allochtone en autochtone jongeren. Andere indicatoren die een indruk geven van de politieke interesse van jongeren, zijn de kennis die zij hebben van politiek en de regelmaat waarmee zij informatie verzamelen over politiek. Desalniettemin vindt meer dan driekwart van de jongeren dat de jeugd meer inspraak zou moeten krijgen. Bovendien vindt ongeveer tweederde dat er te weinig wordt gedaan voor jongeren. Jongeren die participeren in politiek hebben over het algemeen een gunstiger beeld van bestuurders en van de inspraakmogelijkheden die er zijn dan niet-participanten. Met betrekking tot deelname aan politieke activiteiten is eveneens duidelijk dat een relatief kleine groep deelneemt, dikwijls aan verschillende vormen van politieke participatie (Zeijl et al., 2003).

In het onderzoek van Herbots en Elchardus (2010) blijken jongeren van veertien jaar betrekkelijk laag te scoren gezien de politieke interesse, geldige stemintentie en deelname aan 'alternatieve politieke acties' van politieke participatie. Hiernaast blijkt dat de betrokkenheid van jongeren toeneemt naarmate de leeftijd stijgt. Vanaf de leeftijd van tweeëntwintig à drieëntwintig jaar treedt er een stabilisering op, wat zou kunnen betekenen dat ze op deze leeftijd de politieke maturiteit hebben bereikt van de rest van de bevolking. Jongeren voelen zich ook steeds meer betrokken bij de politiek naarmate ze de stemgerechtigde leeftijd naderen, en ook daarna nog stijgt hun politieke participatie. De algemene onrust omtrent de vermeende 'politieke apathie onder jongeren' is dus mogelijk overdreven. Wanneer politieke thema's relevanter worden in het dagelijkse leven van jongeren, zullen zij ook een hogere participatiegraad aan de dag leggen (Herbots & Elchardus, 2010).

3.5 Maatschappelijke participatie

De tweede vorm van jeugdparticipatie, maatschappelijke participatie, waar veel waarde aan wordt gehecht binnen de rijksoverheid, is deelname van de jeugd aan algemene voorzieningen. De aandacht binnen het beleid voor vrijetijdsvoorzieningen hangt samen met het groeiend bewustzijn dat in de vrije tijd en in het bijzonder binnen vrijetijdsverenigingen op informele wijze belangrijke vaardigheden worden geleerd en sociale sturing wordt aangeboden. Bovendien kan deelname aan organisaties worden beschouwd als een vorm van maatschappelijke betrokkenheid (Zeijl, et al. 2003).

Maatschappelijke participatie is veelal gericht op het betrekken van de jeugd bij voorzieningen in haar directe leefomgeving (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005; Savornin Lohman, 1998; PJ partners, 2010; Zeijl et al., 2003) en het deelnemen aan activiteiten (Vandenbroucke et al., 2010), zoals het lid zijn van een sport-, hobby- of religieuze vereniging, scouting of actief zijn binnen de kerk, moskee of de eigen buurt (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005).

Maatschappelijke participatie wordt hoofdzakelijk begrepen in termen van kansen vergroten en uitval voorkomen. De ervaren kloof tussen jongeren en de maatschappij kan worden verkleind door participatie van jongeren aan algemene voorzieningen te stimuleren. De vaardigheden die via deze vorm van participatie worden opgedaan, zijn vaardigheden die de toekomstkansen van de jeugd vergroten. Het accent ligt daarbij op twee

ontwikkelingseffecten. Maatschappelijke participatie is 'een voorwaarde voor een gezonde ontwikkeling', omdat deze vorm van participatie 'bijdraagt aan een positief beeld en daarmee aan het zelfvertrouwen' van de jeugd. Daarnaast wordt de maatschappelijke positie van jongeren en hun binding met de maatschappij versterkt. Toegankelijkheid voor (evenredige) participatie door verschillende groepen jongeren wordt dan ook nagestreefd (Zeijl et al., 2003). Ten slotte kan maatschappelijke participatie van jongeren bijdragen aan vermindering van overlast door jongeren (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005). Consumptieve participatie, dat wil zeggen enkel meedoen, wordt in dit verband beschouwd als een belangrijke opstap tot actievormen van maatschappelijke participatie, zoals het doen van vrijwilligerswerk binnen organisaties of meepraten over het activiteitenaanbod (Zeijl et al., 2003). Aangezien maatschappelijke participatie veelal gericht is op de activiteiten die jongeren ondernemen in hun vrije tijd, zal in de volgende paragraaf worden ingegaan op de vrijetijdsbesteding van jongeren.

3.6 Vrijetijdsbesteding jongeren

Vaak wordt benadrukt dat kinderen en jongeren in de vrije tijd, via deelname aan activiteiten bijvoorbeeld op het gebied van sport, ICT of politiek, vaardigheden leren die van groot belang zijn. Het idee is dat deelname aan deze en andere vrijetijdsactiviteiten de ontwikkeling van kinderen en jongeren stimuleert en de kans op uitval verkleint (Zeijl et al., 2003). In het proefschrift van Ellenkamp (2004) wordt vrije tijd omschreven als de tijd die er van een dag, week of jaar overblijft, nadat daaraan de tijd besteed aan verplichte bezigheden en noodzakelijke dagelijkse behoeften is afgetrokken. Met betrekking tot jongeren wordt ook wel over naschoolse tijd gesproken. Hier geeft Ellenkamp de kanttekening bij dat jongeren deze tijd niet als geheel 'vrij' hoeven te ervaren. Vrije tijd wil geenszins zeggen dat er geen verplichtingen zijn, waaraan in die tijd zou moeten worden voldaan. Jongeren zien voornamelijk ongestructureerde of informele activiteiten zoals rondhangen, 'niets doen' en tijd doorbrengen met vrienden, als vrije tijd bij uitstek (2004).

Hedendaagse kinderen en jongeren kunnen kiezen uit een diversiteit aan naschoolse activiteiten, die spontaan of georganiseerd van aard kunnen zijn. Van sporten binnen een sportvereniging en verlengde schooldagactiviteiten tot en met televisiekijken en met vrienden optrekken. Bovendien kan hun deelname aan deze georganiseerde en ongeorganiseerde activiteiten variëren van enkeldeelname tot en met mee-organiseren (Zeijl et al., 2003).

3.6.1 Activiteiten binnenshuis

Televisie kijken

Uit onderzoek van Zeijl et al. blijkt dat jongeren veel vrije tijd thuis spenderen. Televisiekijken was anno 2003 ronduit de populairste bezigheid van jongeren. 98 procent van de jongeren keek televisie of video (2003). In onderzoek van het CBS (2010) wordt geconcludeerd dat minder jongeren televisie kijken dan voorheen. In 2008 keek 62 procent van de jongeren van twaalf tot achttien jaar meer dan negen uur per week naar de televisie. Dat is veertien procentpunt minder dan in 2000. Onder achttien- tot vijfentwintig jarigen is dit aandeel met vijf procentpunt gedaald tot 61 procent in 2008. De meeste jongeren van twaalf tot vijfentwintig jaar kijken tien tot twintig uur per week televisie. De afname van het aandeel jongeren dat veel televisie kijkt, kan deels komen door de toegenomen populariteit van internet. Daarnaast kunnen jongeren via internet televisieprogramma's bekijken wanneer ze dat zelf willen (CBS, 2010). Uit vervolgonderzoek van OIVO blijkt dat hedendaags meer dan negen op de tien jongeren zowel televisie kijkt (93%) als op het internet surft (91%) in hun vrije tijd. Ten opzichte van 2009 is het aantal jongeren dat televisie kijkt gedaald met vijf procent. Daarnaast is het aantal jongeren dat op het internet surft gedaald met één procent (OIVO, 2011). Jeugd en gezin geeft daarnaast aan dat televisie kijken een populaire vrijetijdsbesteding blijft onder jeugdigen (VWS, 2009).

Computeren

Naast het televisiekijken wordt een aantal uren per week aan computeren besteed. Dit wordt een steeds belangrijker vorm van tijdsbesteding (Ellenkamp, 2004). De huidige jeugd is de eerste generatie die massaal via het internet kennis maakt met de wereld en contacten legt. De moderne middelen worden vooral gebruikt om informatie op te zoeken en met elkaar te communiceren. (VWS, 2009).

Waar in 2006 slechts dertien procent van de jongeren toegang had tot draadloos internet is dat nu gestegen naar tweeënveertig procent (Van Rooij, Schoenmakers & Van de Mheen, 2011). Uit de nota: 'Onze jeugd van tegenwoordig' blijkt dat 97 procent van de kinderen en jongeren in Nederland thuis beschikking heeft tot een computer met internet (VWS, 2009). Dit wordt bevestigd door de landelijke jeugdmonitor, waarin geconcludeerd wordt dat bijna alle jongeren van twaalf tot vijftientwintig jaar toegang hebben tot een personal computer (pc) met internet (CBS, 2010). 56 procent van de jongeren beschikt daarnaast over een internetaansluiting in zijn kamer. Dat is volgens van OIVO niet verbazend, gelet op het toenemend gebruik van het draadloos netwerk thuis en de massale participatie van de jongeren op de sociale netwerken (2011). Het aantal jongeren met toegang tot internet op de eigen kamer stijgt van 31 procent naar 43 procent tussen 2006 en 2010 (Van Rooij, Schoenmakers & Van de Mheen, 2011).

Meer dan negen op de tien jongeren (91%) maakt in hun vrije tijd daadwerkelijk gebruik van het internet (OIVO, 2011; CBS, 2010). Gemiddeld brengen jongeren ongeveer elf uur per week achter de computer door. Het gebruik loopt op naar leeftijd (groep zeven basisschool: negen uur, tweede klas voortgezet onderwijs: zestien uur per week) (VWS, 2009). Volgens Van Rooij, Schoenmakers en Van de Mheen ligt het aantal uren dat Nederlandse jongeren gemiddeld besteden aan internetten in hun vrije tijd hoger (13,5 uur per week) (2011).

Internetten doen jongeren zowel thuis als bij iemand anders thuis, of bij een onderwijsinstelling. Internet wordt vooral gebruikt voor vermaak. Bij vermaak gaat het om bijvoorbeeld het spelen en downloaden van games, films en muziek (CBS, 2010). Daarnaast wordt het internet voornamelijk als gebruikt communicatiemiddel (VWS, 2009; CBS, 2010), via e-mail, chatprogramma's en profielsites.

Sociale media worden momenteel steeds belangrijker in de samenleving (Lewis, Pea & Rosen, 2010) en een groot deel van de Nederlandse jongeren actief is op sociale netwerken (CBS, 2011^c; Van Rooij, Schoenmakers & Van de Mheen, 2011). Ze vormen een manier om online op een snelle manier verhalen, kennis en ervaringen te delen met anderen. Door het gebruik van sociale media verandert volgens Lewis, Pea en Rosen de relatie van het individu met de samenleving. Digitale sociale netwerken bieden de gelegenheid om zowel op wereldwijde, als op persoonlijke schaal met elkaar te communiceren (2010).

Sociale media is een verzamelbegrip voor online platformen waar de gebruikers, zonder of met minimale tussenkomst van een professionele redactie, de inhoud verzorgen. Hoofdkenmerken zijn interactie en dialoog tussen de gebruikers onderling (Van der Groep & Bosveld, 2012).

Uit cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) blijkt dat 91 procent van de Nederlandse jongeren in de leeftijd van zestien tot vijftientwintig jaar actief is op sociale netwerken zoals Hyves, Twitter en Facebook. Ook jongere kinderen, van elf tot vijftien jaar, worden steeds actiever op internet (2011^c). Eveneens uit onderzoek van comScore (2011) is gebleken dat Facebook, Hyves en Twitter in 2011 de drie meest gebruikte vormen van sociale media waren onder Nederlandse jongeren van vijftien tot vierentwintig jaar. Hyves stond lange tijd op de eerste plaats, maar werd in de loop van 2011 ingehaald door Facebook. Deze site is nu koploper met in totaal 8,4 miljoen unieke gebruikers. Volgens Van Rooij, Schoenmakers & Van de Mheen (2011) was het gebruik van Twitter onder elf tot vijftien jarigen veel minder populair dan dat van Facebook. In 2010 maakte maar acht procent van de jongeren gebruik van Twitter, tegen meer dan tachtig procent van de jongeren die actief was op het sociale netwerk Facebook. Er wordt door Van Rooij, Schoenmakers en Van de Mheen echter wel verwacht dat het Twittergebruik onder jongeren

in de nabije toekomst verder zal toenemen, door de stijgende populariteit van het medium (2011).

Van der Groep en Bosveld hebben in 2012 in opdracht van Bureau Onderzoek en Statistiek (O+S) in Amsterdam een monitor uitgevoerd naar het gebruik van sociale media en Twitter. Hieruit kwam eveneens naar voren dat Facebook (74%) het meest gebruikte sociale medium is dat gebruikt wordt. LinkedIn en Hyves worden door respectievelijk negenendertig procent en tweeëntwintig procent van de Amsterdamse jongeren gebruikt. Het aandeel Hyveslidmaatschappen is onder jongeren sterk gedaald ten opzichte van het voorgaande jaar (Van der Groep & Bosveld, 2012). Dit blijkt een trend die ook landelijk waarneembaar is. In Nederland is 2012 de teloorgang van Hyves (Oosterveer, 2012).

Als er een onderwerp is waarover weinig met zekerheid te zeggen valt is het wel het aantal Twitteraars dat Nederland heeft. Redenen voor deze onduidelijk hebben onder andere te maken met of actieve twitteraars al dan niet worden meegenomen, of er rekening wordt gehouden met bedrijven met twitteraccounts en of er wordt uitgegaan van tweets of van werkelijke accounts. Uit het onderzoek van Van der Groep en Bosveld is gebleken dat dertien procent van de Amsterdamse jongeren tussen de zestien en twintig jaar gebruik maakt van Twitter (2012). Hoewel Twitter een zeer bekend communicatiemedium aan het worden is, blijkt dat jongeren in het voorjaar van 2010 nog maar weinig met Twitter bezig waren. Uit het onderzoek van Van Rooij, Schoenmakers en Van de Mheen bleek slechts acht procent van de jongeren wel eens gebruik maakt van Twitter (2011).

Van der Groep en Bosveld concluderen dat de groep sociale media gebruikers de komende jaren sterk zal toenemen, waarbij de rol van Hyves verder zal afnemen. De jongeren die nu vrijwel allemaal sociale media gebruiken zullen dat blijven doen, in welke vorm dan ook. De inbedding van sociale media en daaraan verwante technologie zoals Apps zullen in het dagelijks leven steeds vastere vormen krijgen (2012).

Muziek

Muziek maken en naar radio en muziek luisteren, wordt door jongeren veel gedaan (Ellenkamp 2004). Volgens OIVO (2011) behoort muziek beluisteren tot de favoriete bezigheden van de jongeren, veel meer dan zelf een instrument bespelen. Het is immers een activiteit waarmee de jongere gemakkelijk een stijl en identiteit kan uitstralen, iets waar de jongere veel belang aan hecht. Negen op de tien jongeren (90%) luisteren naar muziek, terwijl maar 29 procent zelf een muziekinstrument bespeelt. De meisjes luisteren iets talrijker naar muziek (93%) dan de jongens (87%) (OIVO, 2011).

Lezen

Zes op de tien jongeren lezen boeken en vijf op de tien lezen stripverhalen. Lectuur behoort evenwel niet tot de meest uitgevoerde activiteiten. Een mogelijke reden hiervoor is dat het weinig oplevert op sociaal vlak. Lezen is een individuele bezigheid, terwijl ontmoetingen met andere jongeren een van de belangrijkste drijfveren is om voor een bepaalde vrijetijdsbesteding te kiezen (OIVO, 2011).

3.6.2 Activiteiten buitenshuis

Sport

Van een sportclub wordt door een redelijke groep jongeren op wekelijkse of (bijna) dagelijkse basis gebruik gemaakt (Ellenkamp, 2004). 59 procent van de twaalf tot achttien jarigen is lid van een sportvereniging (Zeijl et al., 2003). Door de landelijke jeugdmonitor wordt gerapporteerd dat bijna negen op de tien jongeren (12-25) minimaal een uur per week aan lichamelijke sport doet en 47 procent van de jongeren lid is van een sportvereniging (CBS, 2010). Lucassen, van Mossel en Wisse geven aan dat bij de sportende jeugd de sportclub populair is, 57 procent van de jongeren van twaalf tot en met vierentwintig jaar is lid van een sportvereniging (2010). Tiessen-Raaphorst rapporteert dat een groter percentage jongeren (12-17) lid is van een sportvereniging (78%) (2010^a).

Het onderzoek van Zeijl et al. indiceert dat jongeren voornamelijk solosporten (73,3%) beoefenen. Op de tweede plaats komen de teamsporten (39,1%). Duosporten, zoals squash en verdedigingssporten, worden echter minder door jongeren beoefend (29,1%) (2003). Tiessen-Raaphorst concludeert dat 59 procent van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (12-17 jaar) aan solosport doet, 52 procent beoefend een teamsport en 42 procent een duosport (Tiessen-Raaphorst, 2010^a).

Bij de twaalf tot vierentwintig jarigen staat voetbal op de eerste plaats van frequent (minstens 40 weken per jaar) beoefende sporten. Dit geldt zowel jongeren van twaalf tot en met zeventien jaar (38%), als voor jongeren van achttien tot en met vierentwintig jaar (24%). Favoriete sporten van jongeren tussen de elf en achttien jaar blijken daarnaast zwemmen (14%), gymnastiek/turnen (5%), hardlopen (5%) en tennis (5%). Voor jongeren van achttien tot 24 jaar geldt dat zij, naast het straatvoetbal voornamelijk zwemmen, fitness/aerobics, hardlopen fietssport (resp. 15%, 15%, 11%, en 4%) (Tiessen-Raaphorst, 2010^b).

In het onderzoek van Lucassen, van Mossel en Wisse is gekeken naar het lidmaatschap van een clubsport. Hieruit blijkt eveneens dat voetbal de meest beoefende clubsport is (28%). Dans(varianten) staat op de tweede plaats (13%), gevolgd door tennis (9%), paardensport (7%), gymnastiek (9%), hockey (6%) en basketbal (2%). Opvallend in het onderzoek van Lucassen, Van Mossel en Wisse is dat fitness weinig wordt genoemd als beoefende sport, terwijl zij rapporteren dat uit andere onderzoeken is gebleken dat ongeveer tien procent van de dertien tot en met achttienjarige jongeren actief aan fitness doet (2010).

Achtergrondkenmerken al dan niet lid zijn van vrijetijdsverenigingen

Leeftijd blijkt een belangrijke factor in de participatie aan het vrijetijdsaanbod (Ingen, 2008; Shores, Scott & Floyd, 2007; Zeijl et al., 2003; Staeheli & Clarke, 2003). Herhaaldelijk komt naar voren dat het aandeel jongeren dat aan lichamelijke sport doet afneemt, naarmate jongeren ouder worden. 67 procent van jongeren tussen twaalf en zeventien jaar doet aan sport (Lucassen, van Mossel & Wisse, 2010; Tiessen-Raaphorst, 2010^b). Op achttienjarige leeftijd loopt dit percentage terug en doet nog ruim de helft (51%) van de jongeren frequent aan sport. De puberteit, met haar veranderende interesses en vormen van vrijetijdsbesteding, wordt vaak aangewezen als transitiefase; de sportdeelname neemt sterk af rond vijftien jaar (Tiessen-Raaphorst, 2010^b; Lucassen, Van Mossel & Wisse, 2010).

Uit onderzoek van VWS (2009) blijkt, dat naarmate de leeftijd van jongeren stijgt, tevens het lidmaatschap van sportverenigingen af neemt. Van de zestien- en zeventien jarigen is 47 procent lid van een sportvereniging (t.o.v. 65% van de basisschoolleerlingen). Naarmate jongeren ouder worden gaan zij vaker ongeorganiseerd en individueel sport beoefenen. Dit wordt door VWS als aanleiding gegeven voor de afname van het lidmaatschap van een sportvereniging (2009). Ondanks de sterk gegroeide populariteit van fitness, vooral onder jongens van vijftien tot achttien jaar (35% minimaal eens per week), wordt sport nog steeds voornamelijk in verenigingsverband beoefend (VWS, 2009).

Zeijl et al. rapporteren eveneens dat twaalf tot vijftienjarige jongeren vaker lid van een vereniging (65,1%) dan zestien tot achttienjarige jongeren (52,8%) (2003). Daarnaast laten de onderzoeksresultaten van Lucassen, Van Mossen en Wisse ook zien dat jongere jongeren (12-17 jaar) vaker lid zijn van een sportvereniging (65%) dan oudere jongeren (18-24 jaar) (49%). Hiernaast blijken jongeren van twaalf tot en met vijftien jaar onderzoek van Zeijl et al. (2003) zowel vaker een solo- (73,1%), duo- (38,6%) als een teamsport (46,8%) te beoefenen dan jongeren van zestien tot en met achttien jaar (respectievelijk 62,9%, 28,7% en 38,5%). Onderzoek van Shores, Scott en Floyd toont aan dat wanneer men op een jonge leeftijd deelneemt aan sport dit een invloed heeft op de latere participatie in de maatschappij als volwassene. Daarom wordt ook aanbevolen zich te richten op kinderen en de jeugd om een hoger participatieniveau te bereiken (2007).

Naast leeftijd zijn er verschillen in de participatie te zien als gekeken wordt naar geslacht (Zeijl et al., 2003). Er zijn duidelijke verschillen tussen jongens en meisjes als het gaat om de intensiteit van sportbeoefening en de voorkeur voor bepaalde sporten. Jongens (65,1%) zijn vaker lid van een vereniging dan meisjes (62,7%) (Zeijl et al., 2003). Daarnaast

blijken jongens (52,6%) uit onderzoek van Zeijl et al. vaker dan meisjes (25,2%) een teamsport te beoefenen (2003). Ook een duosport wordt vaker door jongens (32,2%) dan door meisjes (28,8%) beoefend. Meisjes (79,2%) nemen echter vaker deel aan solosporten dan jongens (67,6%) (2003). Jongens besteden veel tijd aan volkssport nummer één, voetbal en daarnaast aan hardlopen. Onder meisjes zijn zwemmen en aerobics meer in trek (Tiessen-Raaphorst, 2010^b; CBS, 2010). Uit onderzoek van Tiessen-Raaphorst dat 60 procent van de jongens deelneemt aan sport, tegenover 54 procent van de meisjes. Hieruit blijkt dat jongens inderdaad meer sporten, maar het verschil is klein (2010^b). Lucassen, Van Mossel en Wisse wijzen eveneens op het feit dat in Nederland de verschillen qua sportdeelname tussen jongens en meisjes klein zijn. In alle EU-landen bewegen jongens meer volgens de norm dan meisjes. De Nederlandse meisjes behoren tot de top vijf in Europa qua fysieke activiteit en doen het iets beter dan de Nederlandse jongens, die tot de Europese middenmoot behoren (2010).

Participatie hangt tevens af van het opleidingsniveau van mensen (Shores, Scott en Floyd, 2007; Ingen, 2008). Hogere opgeleiden zijn volgens Staeheli en Clarke actiever dan lager opgeleiden (2003). Uit onderzoek van Zeijl et al. blijken havo en vwo-scholieren vaker lid te zijn van een vereniging (61,5%) dan scholieren van het vmbo (46,8%)(2003). Jongeren die een havo of vwo opleiding genieten blijken hiernaast uit onderzoek van Zeijl et al. zowel vaker een solo- (66,4%), duo (32,5%) als een teamsport (40,6%) te beoefenen dan jongeren die een vmbo opleiding genieten (respectievelijk 58,6%, 26,8% en 37,2%) (2003).

Uit het onderzoek van Tiessen-Raaphorst blijkt het verschijnsel dat hoger opgeleiden vaker sporten dan lager opgeleiden enkel naar voren te komen bij de leeftijd van achttien tot en met vierentwintig. In deze leeftijd sport negenendertig procent van de jongeren die een lage opleiding (lo, lbo of mavo) volgen, 56 procent die een middelbare opleiding (havo, vwo of mbo) opleiding genieten en 58 procent van de jongeren die een hoge opleiding (hbo of w.o.) opleiding volgt. Opmerkelijk is dat jongeren van twaalf tot en met zeventien met een laag opleidingsniveau vaker sporten (63%), dan de leerlingen met een middelbaar opleidingsniveau (48%). Samengevoegd sport 51 procent van de laag, 52 procent van de middelbaar en 58 procent van de hoog opgeleide jongeren (2010^b).

Participatie is budgetgebonden (Ingen, 2008; Shores, Scott & Floyd 2007). Als het inkomen laag is, heeft dit een invloed op de vrijetijdsparticipatie (Shores et al, 2007; Ingen, 2008). Dit wordt tevens opgemerkt door Tiessen-Raaphorst (2010^b). Zij stelt dat jongeren uit rijkere gezinnen meer aan sport dan jongeren uit armere gezinnen. Dit is zichtbaar bij de jongeren van twaalf tot en met zeventien jaar. Bij een laag huishoudinkomen sport 49 procent, bij een midden huishoudinkomen 64 procent en bij een hoog huishoudinkomen 74 procent. Bij de achttien tot vierentwintig jarigen nemen deze verschillen af (LHI: 53%, MHI 42%, HHI: 52%) (Tiessen-Raaphorst, 2010^b).

In de literatuur wordt etniciteit regelmatig benoemd als een mogelijke beïnvloedende factor van participatie (Shores, Scott, & Floyd, 2007). Volgens Zeijl et al. hebben Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaanse jongeren een kleinere kans om lid te zijn van een sportvereniging dan autochtone jongeren (2003). Ook Tiessen-Raaphorst (2010^b) wijst op de invloed van etnische achtergrond op de sportdeelname van jongeren. Niet-westerse jongeren, vooral van Turkse herkomst (58%), doen minder aan sport dan autochtone Nederlandse jongeren (76%). Wanneer gekeken wordt naar jeugdigen van achttien tot vierentwintig jaar zijn blijkt eveneens dat Turkse jongeren minder vaak sporten (46%) dan autochtone jongeren (66%) (Tiessen-Raaphorst, 2010^b).

Lidmaatschappen overige verenigingen

Lidmaatschappen zoals jeugd-, hobby-, amateurkunst-, milieu- en politieke verenigingen, zijn minder populair dan het lidmaatschap van een sportvereniging. Elf procent van de tieners is lid van een jeugdvereniging, eenzelfde aantal gaat naar een zang- of toneelvereniging en zes procent is lid van een hobbyclub. Het minst in trek is de politieke

vereniging of vakbond: Twee procent van de twaalf tot achttienjarige jongeren is lid. Ook hier worden verschillen gevonden tussen groepen jongeren. Meisjes zijn vaker lid van dergelijke verenigingen dan jongens en jongere tieners zijn vaker lid dan oudere tieners (Zeijl et al., 2003). In de belangstelling van de jeugd voor gecanoniseerde cultuur, zoals toneel, ballet, klassieke muziek en musea is niet onaanzienlijk, maar duidelijk geringer dan die van volwassenen. Het museum wordt nog het vaakst bezocht. Over het algemeen zijn meisjes vaker cultureel actief dan jongens en zijn kinderen van ouders met een hogere opleiding actiever dan kinderen van ouders met een lagere opleiding (Zeijl et al., 2003).

Straat en rondhangen

De straat functioneert, zo blijkt uit onderzoek van Ellenkamp, voor dertig procent van de jongeren als activiteitenruimte waar men minimaal vijf keer per week te vinden is. Twintig procent van de jongeren blijkt ongeveer drie à vier keer per week activiteiten te hebben op straat. Nog eens dertig procent gebruikt de straat één keer per week. De overige twintig procent blijkt de straat echter niet of nauwelijks een rol te spelen (2003). Daarnaast blijkt ook het 'nietsdoen', met andere woorden ontspannen of rondhangen als collectief of individuele tijdsbesteding, belangrijke activiteiten voor jongeren (Ellenkamp, 2004).

Sociale contacten

Als jongeren ouder worden, neemt de tijd besteed aan sociale contacten toe. Dertien jaar is in dit verband een belangrijke leeftijd. Uit onderzoek komt het beeld naar voren dat jongeren van veertien en vijftien jaar vaker dan jongeren van elf en twaalf jaar in hun naschoolse tijd gericht zijn op samenzijn met leeftijdgenoten (Ellenkamp, 2004). Uit de landelijke jeugdmonitor (CBS, 2010) blijkt eveneens dat jongeren van twaalf tot vijftientwintig jaar vaak contact hebben met vrienden en kennissen. Het gaat hierbij om ontmoetingen, of om telefonische en schriftelijke contacten, zoals via sms en MSN. Ongeveer 98 procent van deze jongeren heeft ten minste een keer per week contact met vrienden en kennissen. Zowel onder jongeren van twaalf tot achttien jaar als onder jongeren van achttien tot vijftientwintig jaar blijkt dit percentage hoog. Dit aandeel neemt wel af naarmate de leeftijd toeneemt. Contact met familieleden die niet thuis wonen, komt iets minder vaak voor onder jongeren. Van de jongeren van achttien tot vijftientwintig jaar had 81 procent wekelijks contact met niet thuiswonende familieleden. Bij de twaalf tot achttienjarige jongeren lag dit aandeel op 75 procent (CBS, 2010).

Uitgaan

Opvallend is dat jongeren op steeds jongere leeftijd uitgaan en dat bij vooral oudere jongeren een sterke trend zichtbaar is van vaste uitgaanspatronen naar meer eenmalige evenementen en feesten. Mede door de hogere prijzen van drank en toegang worden jongeren selectiever in de keuze van uitgaansgelegenheden en gaan zij minder frequent uit. Onze jeugd van tegenwoordig (VWS, 2009). Uitgaan of iets gaan drinken in een café is een populaire bezigheid bij jongeren (71%). Bijna vijf op de tien jongeren (48%) gaan daarnaast uit. Voor zeventienjarige jongeren is uitgaan de populairste activiteit, 71 procent onder hen gaan uit en 87 procent gaat iets drinken (OIVO, 2011). Over het algemeen lijken jongeren tevreden met de verschillende uitgaansmogelijkheden, zoals cafés, discotheken en concertpodia, maar lokaal zijn de verschillen groot. Vooral op het platteland creëren jongeren hun eigen uitgaansvoorzieningen (hokken en keten), waarbij veel drinken nogal eens centraal staat (VWS, 2009).

Bijbaan

Jongeren beginnen vaak al op vroege leeftijd met werken om wat geld bij te verdienen. Hierbij gaat het meestal om bijbaantjes van minder dan twaalf uur per week, de zogenaamde kleine banen (VWS, 2009; CBS, 2010). In 2009 had ruim tweeëndertig procent van de jongeren van vijftien tot drieëntwintig jaar een dergelijke kleine baan. Vooral jongeren die nog onderwijs volgen hebben relatief vaak een kleine baan om geld bij te verdienen. In 2009 gold dit voor bijna veertig procent van de onderwijsvolgende jongeren van vijftien tot

drieëntwintig jaar. Bij kleine banen gaat het vaak om werk in de horeca en in de detailhandel, zoals kelner of serveerster, vakkenvuller of winkelbediende. Ook het bezorgen van kranten, tijdschriften en folders en schoonmaken zijn populaire kleine banen. Deze baantjes zijn gemakkelijk in deeltijd te vervullen en kunnen vaak op onregelmatige tijden worden uitgevoerd. Hierdoor combineert dit werk goed met een opleiding (CBS, 2010). In het onderzoek van VWS komt naar voren dat meer jongeren een bijbaan hebben, namelijk 61 procent van de vijftien tot en met negentien jarige jongeren. Jongeren van zeventien jaar hebben vaker een bijbaan (68%) dan jongeren van twaalf jaar (22%) (2009). Het eigen inkomen wordt gespendeerd aan bijvoorbeeld kleding, games, het nieuwste mobieltje en uitgaan. Jongeren vinden werken doorgaans leuk. Daarnaast speelt het streven naar zelfstandigheid een rol (VWS, 2009).

Vrijwilligerswerk

Vrijwilligerswerk wordt door Wiebing gedefinieerd als: 'Werk dat onbetaald en onverplicht wordt verricht, in georganiseerd verband voor anderen of voor de samenleving' (2003; p. 55). Van alle Nederlandse vrijwilligers is ruim twintig procent jonger dan vijfendertig jaar. Jongeren in de leeftijd van twaalf tot en met vierentwintig jaar vullen drie procent van hun totale vrijetijdsbesteding aan vrijwilligerswerk. De deelname van jongeren aan allerlei vormen van vrijwillige activiteiten vertoont door de jaren heen een dalende lijn. In 1975 was twaalf procent van de jeugd onder de twintig jaar actief als vrijwilliger. Twintig jaar later is dat zes procent (Wiebling, 2003).

Uit onderzoek van het CBS blijkt dat tweeënveertig procent van de jongeren van achttien tot vijfentwintig jaar zich in een jaar tijd wel eens inzet voor een vereniging of organisatie (2010). Gemiddeld over de jaren van 1997 tot en met 2008 ging het bij jongeren om drieënveertig procent. Zij doen dit vooral voor sportverenigingen. Jonge mannen van achttien tot vijfentwintig jaar doen in een jaar tijd vaker vrijwilligerswerk dan jonge vrouwen, respectievelijk gemiddeld 47 tegenover 41 procent in de periode 2007–2008. Daarnaast blijkt dat niet-westerse allochtonen als vrijwilliger minder actief zijn voor organisaties en verenigingen dan autochtonen, met een kwart tegenover de helft. In 2009 vroeg het CBS de respondenten of zij op het moment van het vraaggesprek vrijwilligerswerk deden. Hieruit kwam naar voren dat het percentage vrijwilligers onder jongeren echter wel lager lag. Vijftien procent van de jongeren van achttien tot vijfentwintig jaar gaf aan vrijwilliger zijn (CBS, 2010). Belangrijke kanttekening bij de cijfers is dat deze jongeren zich vooral inzetten voor jeugdwerk en sportverenigingen en in mindere mate voor informele hulp buiten instellingen en verenigingen om (Trepels, 2010).

3.7 Positieve effecten van jeugdparticipatie

Erkenning van het recht van de jeugd op deelname en inspraak

Er zijn verschillende positieve effecten van jeugdparticipatie te onderscheiden. Het eerste effect is de erkenning van het recht van de jeugd op deelname en inspraak (Hart, 1992). Zoals eerder vermeld is jongerenparticipatie daadwerkelijk een vastgelegd recht in het VN-verdrag inzake de Rechten van het Kind. In artikel twaalf en dertien van dit verdrag is vastgelegd dat kinderen en jongeren het recht hebben om hun mening te geven, mee te praten en mee te beslissen voor hun leefomgeving. Jeugdigen moeten vanuit dit recht in staat gesteld worden zich vrij te uiten en te ontwikkelen door eigenwaarde op te bouwen, en kennis en vaardigheden op te doen (Bauer, Rutjes, Van der Gaag & Mak, 2012).

Het beleid

Het tweede effect heeft betrekking op het beleid. Hieronder vallen bijvoorbeeld argumenten voor verbetering van de inhoud van het beleid, de aansluiting op de behoeften van de doelgroep en het draagvlak van het beleid. Er wordt gewezen op het belang van

inspraak van de jeugd voor het jeugdbeleid zelf. Door met jongeren te praten kan inzicht verkregen worden in de problemen, wensen en behoeften van deze groep en kan het beleid hier zoveel mogelijk op worden toegesneden (Gilsing, 2005). Beslissingen binnen het jeugdbeleid zijn hierdoor daadwerkelijk gebaseerd op de invloed, inspraak en initiatieven van jongeren (Gilsing, 2005; Vandenbroucke et al., 2010). Daarnaast is jeugdparticipatie voor overheid en organisaties een belangrijk middel om andere doelen te bereiken. Jeugdparticipatie dient het maatschappelijke belang om jongeren via participatie in algemene voorzieningen vaardigheden te leren die de toekomstkansen vergroten. De vaardigheden die met deze vorm van participatie worden opgedaan zijn een vorm van preventie, waardoor uitval van jongeren wordt tegengegaan (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005). Hiernaast moeten jongeren vanuit het rijksbeleid, ongeacht culturele achtergrond of beperking, in staat zijn om mee te denken en mee te beslissen en vooral mee te doen in Nederland. Volwassenen kunnen niet altijd denken en leven zoals jongeren, daarom dient zoveel mogelijk gebruik gemaakt te worden van de kracht van jongeren zelf om andere jongeren te stimuleren en te motiveren en waar nodig aan te spreken. Zo stelde het rijksbeleid van het programministerie voor Jeugd en Gezin: 'Alle kansen voor alle kinderen programma jeugd en gezin 2007-2011' (zie paragraaf 3.2.6) (Bauer, Rutjes, Van der Gaag & Mak, 2012).

Ontwikkeling jongeren

Het derde effect heeft betrekking op de jongeren zelf. Allereerst wordt gewezen op de ontwikkelings- of educatieve functie van jeugdparticipatie. Door deelname van de jeugd aan het beleid te stimuleren, zouden jongeren zich (meer) betrokken voelen bij de samenleving, zich vaardigheden (zoals zelfsturing) eigen maken en zich ontwikkelen tot actieve, welbewuste en betrokken burgers (Gilsing, 2005; Bauer, Rutjes, Van der Gaag & Mak, 2012). Hiernaast wordt de politieke en maatschappelijke interesse van jongeren vergroot (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005; Bauer, Rutjes, Van der Gaag & Mak, 2012). Daarnaast is jeugdparticipatie een essentiële voorwaarde voor de ontwikkeling van zelfvertrouwen, zelfrespect en sociale verantwoordelijkheid (Gilsing, 2005; Vandenbroucke et al., 2010; Bauer, Rutjes, Van der Gaag & Mak, 2012). Door de mogelijkheid te bieden samen met anderen al discussiërend tot eigen stellingname te komen, draagt participatie bij aan morele, emotionele en sociale ontwikkeling van een kind (Gilsing, 2005; Vandenbroucke et al., 2010; Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013; Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer 2012).

3.8 Drempels met betrekking tot jeugdparticipatie

Desinteresse jeugdigen

In onderzoeken wordt regelmatig gewezen op knelpunten met betrekking tot jeugdparticipatie. Door tegenstanders van participatie van jongeren bij het beleid wordt gewezen op desinteresse van jongeren. Jongeren blijken maar zeer matig geïnteresseerd in 'politiek', wanneer het hen zo gevraagd wordt. Ze blijken echter wel degelijk betrokken bij maatschappelijke kwesties waarover in de politiek wordt besloten (Zeijl et al., 2003).

Representatieve jongeren

Gemeenten vinden het lastig om participatie zo te organiseren dat je de visie van een representatieve diverse groep jongeren krijgt (Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer, 2012). Gemeenten brengen vaak tegen een jongerenraad in dat deze niet representatief zou zijn, omdat er meestal vooral vwo-leerlingen in zitten. Jongeren zelf brengen hier tegenin dat zij altijd representatiever zijn voor de jeugd dan een ambtenaar van middelbare leeftijd, en andere, bijvoorbeeld volksvertegenwoordigende, organen ook niet voldoen aan dat criterium van representativiteit (Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren, 2000). Ook in het onderzoek van Zeijl et al. komt het feit naar voren dat jongeren die participeren niet representatief zijn voor de gehele jeugd (vooral de hoogopgeleide, zogenoemde 'beroepsjongeren') (2003).

Verschillen tussen jeugd- en beleidscultuur

Daarnaast is het moeilijk om jongeren gemotiveerd en betrokken te houden. Wellicht heeft dit te maken met de verschillen tussen de jeugd- en beleidscultuur (Mak, Steketee & Gilsing, 2010; Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer, 2012). Zo is volgens een groot deel van de respondenten uit onderzoek van Vandenbroucke et al. (2010) een knelpunt dat het vormgeven van participatieprojecten vaak een langdurig proces is, dat haaks staat op de dynamiek van de jeugd. Bovendien vergt de arbeidsintensiviteit van jeugdparticipatieprojecten een lange adem, terwijl de groep snel wisselt (Mak, Steketee & Gilsing, 2010; Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer, 2012). Door Zeijl et al. wordt dit beaamd. Zij benoemen eveneens als drempel voor het betrekken van jongeren bij het beleid: 'De moeite die het kost om de kloof tussen de bureaucratische gemeentelijke cultuur en de resultaatgerichte jongerencultuur te overbruggen' (2003). Verder is een belangrijke drempel voor het vormgeven van jeugdparticipatie dat de organisatie en taal van jongeren afwijken van die van de overheid (Vandenbroucke et al., 2010; Mak, Gilsing, Rutjes & Bauer, 2012).

Beperkt bereik

Eén van de grootste problemen van dit participatiebeleid is het beperkte bereik. De ervaring wijst uit dat projecten of raden vol enthousiasme worden gestart met een groep zeer gemotiveerde jeugdigen. Na verloop van tijd standen ze, omdat het betreffende probleem is opgelost, of te taai blijkt om het enthousiasme vol te houden (Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren, 2000). Verschillende studies hebben aangetoond dat het bereiken van jongeren als het gaat om jeugdparticipatie doorgaans niet eenvoudig is. Landelijk jeugdonderzoek heeft laten zien dat de interesse van jongeren voor politiek doorgaans gering is, al is hun interesse voor maatschappelijke vraagstukken, zoals criminaliteit en het milieu, wel aanzienlijk. Verder suggereren de resultaten van landelijk onderzoek dat jongeren doorgaans minder gebruikmaken van de inspraakmogelijkheden die zij tot hun beschikking hebben dan volwassenen, ondanks dat de meerderheid van de jongeren vindt dat zij meer inspraak zouden moeten krijgen in het beleid van gemeenten en ondanks dat het bevorderen van jeugdparticipatie een belangrijk speerpunt is van het jeugdbeleid. Het lijkt er op dat jongeren inspraak wel belangrijk vinden, maar dat zij zelf niet altijd bereid zijn actief mee te doen (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005).

Gebrek aan actoren

Wanneer het over jongerenparticipatie gaat, heeft de gemeente soms te maken met een georganiseerd verband van jongeren (al dan niet uitgaand van een landelijke organisatie), maar soms moet de gemeente zelf bij wijze van spreken op zoek gaan naar de jeugd. Het gebrek aan actoren is een knelpunt. Bij afwezigheid van een dergelijke organisatie kan de gemeente gemakkelijk haar eigen lijn trekken, maar de aanwezigheid ervan weerhoudt gemeenten er niet altijd van dit toch te doen. De variëteit van de actoren is ook niet groot. Het gaat om gemeentelijke organisaties, die vaak ook afhankelijk zijn van gemeentelijke financiering. Dat geeft hun weinig macht. Bovendien gaat het op dit terrein niet echt om een maatschappelijk probleem, maar wordt het ingezet voor de voorkoming en bestrijding van problemen op andere terreinen (Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren, 2000).

Ontbrekende visie

Jongerenparticipatie staat hoog op de politieke agenda, maar vaak ontbreekt een duidelijke visie (Timmerman, 2009). Jongeren verwijten vooral de centrale overheid een gebrek aan visie op de participatie van jongeren. De commissie sluit niet aan op alle initiatieven die er al zijn onder jongerenorganisaties. Het geldt dat haar ter beschikking staat, is geen subsidiepot, maar wordt benut voor acties van de programmacommissie zelf. De instelling van de commissie duidt volgens hen op het falen van de landelijke overheid om een visie te ontwikkelen. De oplossing ligt volgens de jongerenorganisaties in landelijke visie op en wetgeving over jongerenparticipatie (op lokaal niveau). Zo zou er een minimumstandaard voor jongerenparticipatie vastgelegd kunnen worden. Zolang de

gemeente nergens toe verplicht is, blijven de jongeren afhankelijk van haar bereidwilligheid (Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren, 2000).

3.9 Onderzoek naar jeugdparticipatie vanuit de gemeenten

Onderzoek Gilsing (2005)

Gilsing (2005) heeft onderzoek gedaan naar de aandacht voor jeugdparticipatie van gemeenten. Uit de enquête onder ambtenaren komt naar voren dat een grote meerderheid (88%) van de in totaal zestig onderzochte gemeenten, aangeeft beleidsdoelen te hebben geformuleerd betreffende 'jeugdparticipatie'. De overgrote meerderheid (91%) daarvan zegt dit te doen omdat zij het van belang vindt dat de jeugd (meer) betrokken is bij het gemeentelijke beleid. Bovendien wil veertig procent van de gemeenten ook instellingen aanmoedigen om jongeren te betrekken bij hun beleid. De twaalf procent van de gemeenten die geen beleid hebben geformuleerd ten aanzien van jeugdparticipatie, behoort voor het overgrote deel tot de weinig en niet -stedelijke gemeenten. De aandacht voor jeugdparticipatie in de breedte lijkt, kortom, aanzienlijk. Het belang ervan wordt duidelijk onderkend door gemeenteambtenaren (Gilsing, 2005). In driekwart van de gemeenten is deze participatie (het betrekken van de jeugd) een manier om inzicht te verwerven in de wensen, problemen en behoeften van jongeren. Bijna alle gemeenten probeerden hier overigens op één of meer manieren zicht op te krijgen. In zestig procent van de gemeenten werd informatie aan jongeren via intermediaire instellingen doorgegeven. Specifieke voorlichting aan jongeren of een gerichte campagne kwam weinig voor. Eén op de zeven onderzoeksgemeenten deed helemaal niets aan informatieverstrekking aan jeugdigen (voornamelijk weinig en niet -stedelijke gemeenten). Ongeveer negentig procent van de betrokken gemeenten probeerde de jeugd te betrekken. Gemeenten die hiertoe niets ondernamen, waren bijna allemaal weinig of niet -stedelijk. Van de gemeenten die jongeren probeerde te betrekken, zette de helft daarvan één methode in. Meestal gebeurde dit via inspraakavonden of betrokkenheid van de jeugd in de uitvoering van het beleid. Formele overleg- of inspraakorganen kwamen veel minder voor. Uit het onderzoek bleek dat de stedelijkheidsklasse slechts ten dele de inzet voor participatie verklaarde. De sociaaleconomische status bleek niet van invloed. Gilsing stelt: 'Geconcludeerd moet worden dat het belang van het betrekken van jeugd breed erkend wordt, dat ook in veel gemeenten getracht wordt dit te doen, maar dat de activiteiten die gemeenten ondernemen om de jeugd bij het beleid te betrekken beperkt zijn en bovendien vaak traditioneel van karakter' (2005).

Onderzoek Timmerman (2009)

Uit onderzoek van Timmerman (2009) naar het jeugdbeleid in vijftientig gemeenten blijkt dat de deelname van jongeren aan het beleid vaak wel vermeld wordt in het jeugdbeleid, maar dit wordt meestal niet verder omschreven of uitgewerkt. Als gevolg hiervan, blijkt het jeugdbeleid niet een 'pedagogisch solide omgeving'. Een pedagogisch solide omgeving is een omgeving waarin sprake is van een interactieve dialoog tussen volwassenen en jongeren, waarin kinderen en jongeren leren, met behulp van docenten, om betekenis te geven aan de wereld om hen heen. Participatie en kennis over maatschappelijke processen lijkt noodzakelijk te zijn voor de betrokkenheid van de jeugd in de democratische processen. Hiernaast bleek het jeugdbeleid in de bestudeerde gemeenten gebaseerd te zijn op een eenrichtingsverkeer. Er is geen pedagogische relatie met de jeugd in de ontwikkeling van jongerenparticipatie als basis voor het jeugdbeleid. Pedagogische professionals, waaronder jongerenwerkers hebben een bijzonder kleine rol in het gemeentelijke jeugdbeleid. De rol van deze professionals is beperkt tot het in contact brengen van probleemjongeren met de gemeente (Timmerman, 2009).

Onderzoek Vandenbroucke et al. (2010)

In het najaar van 2009 is door Vandenbroucke et al. de ambtenarenvragenlijst onder alle gemeenten uitgezet en ingevuld door 175 gemeenteambtenaren (2010). Uit dit onderzoek blijkt dat meer dan 95 procent van de gemeenten jeugdparticipatie als beleidsdoel geformuleerd. Van deze gemeenten hebben de meeste participatie opgenomen in de beleidsnota 'Jeugd'. Eén op de tien gemeenten heeft een aparte beleidsnota 'Jeugdparticipatie' en een kwart van de gemeenten heeft een aparte begrotingspost voor jeugdparticipatie binnen bepaalde beleidsterreinen.

Gemeenten hebben zeer uiteenlopende methoden om zicht te krijgen op de wensen en behoeften van de lokale jeugd. Bijna zeventig procent van de gemeenten geeft aan dat dit gebeurt via persoonlijk contact met de jongeren. Andere populaire methoden zijn het stimuleren van eigen initiatief van jongeren en het uitzetten van onderzoek (ieder in circa zestig procent van de gemeenten). Ongeveer de helft van de gemeenten bezoekt wijk- en jongerencentra, spreekt met groepen jongerenvertegenwoordigers (bijvoorbeeld een jongerenraad), en organiseert panels of debatten. Veertig procent van de gemeenten geeft aan dat ze ook andere dan door Vandenbroucke et al. genoemde middelen inzetten om beter zicht te krijgen op de jongeren. Hierbij noemen ze vaak het jongerenwerk, bijvoorbeeld voor het in kaart brengen van de jeugd. Andere genoemde methoden zijn via het onderwijs, projecten op scholen en via websites. Gemeenten geven aan dat zij minder gebruik maken van internet of raadsleden in de klas om zicht te krijgen op de wensen en behoeften van de lokale jeugd (2010).

In het onderzoek van Vandenbroucke et al., (2010) worden verschillende niveaus van jeugdparticipatie onderscheiden: Informeren, raadplegen, in dialoog gaan, inspraak en eigen initiatief van jongeren. Er werd gemeenten gevraagd of en hoe zij de participatie van jeugdigen op deze verschillende niveaus trachten te realiseren. Een ruime meerderheid van de gemeenten probeert jongeren te betrekken. Dit gebeurt op alle niveaus, maar naar verhouding het minst op de hoogste treden van de participatieladder. Twee derde van de gemeenten geeft jongeren inspraak in beleid, of stimuleert hen om zelf met ideeën of initiatieven te komen. Bijna tachtig procent van de gemeenten informeert jongeren over beleid op thema's die voor hen van belang zijn en geeft jongeren inspraak. Tot slot zegt negentig procent van de gemeenten jeugdigen te raadplegen over beleidsvoornemens die voor hen van belang zijn. Hiermee is raadplegen het niveau waarop de meeste gemeenten actief zijn (Vandenbroucke et al., 2010).

Voor de eerste vier niveaus (informeren, raadplegen, dialoog en inspraak) is gevraagd op welke onderwerpen de jongeren ook daadwerkelijk participeren. Hieruit blijkt dat vrijetijds- en in iets mindere mate buurtvoorzieningen de belangrijkste thema's zijn waarop gemeenten jeugdigen in brede zin trachten te betrekken. Voor bijna alle gemeenten zijn vrijetijdsvoorzieningen een thema (80 à 90%). Het is opvallend dat het aandeel gemeenten dat jeugdigen inspraak geeft bij buurtvoorzieningen en de inrichting van de openbare ruimte beduidend lager ligt dan bij vrijetijdsvoorzieningen. Zowel buurtvoorzieningen als de inrichting van de openbare ruimte hebben immers veel te maken met de vrijetijdsbesteding van jongeren. Blijkbaar doelen ambtenaren bij vrijetijdsvoorzieningen ook op andere voorzieningen dan in de buurt of op straat. Voor de onderwerpen gezondheid en onderwijs worden jongeren voornamelijk geïnformeerd door de gemeenten, respectievelijk 90 procent en 72 procent (Vandenbroucke et al., 2010).

Onderzoek Gaag, Gilsing en Mak (2013)

In 2013 hebben van der Gaag, Gilsing en Mak eveneens onderzoek gedaan naar jeugdparticipatie. Uit dit onderzoek blijkt dat voor de huidige gemeentelijke taken een ruime meerderheid van de gemeenten participatie als beleidsdoel, speerpunt of op een andere manier heeft benoemd in het beleid. Bijna één derde heeft dit nog niet gedaan, maar is dit wel van plan. Bijna alle gemeenten die participatie als speerpunt of doel in beleid noemen doen dit voor jeugd (60% van alle gemeenten; 97% van gemeenten met participatie als speerpunt) (2013).

Participatie vastleggen in beleid is één ding, het in de praktijk brengen en daadwerkelijk doelgroepen betrekken is een andere zaak. De nulmeting laat zien dat bijna

de helft van de gemeenten op dit moment al jeugd betreft bij de huidige gemeentelijke taken. Van de gemeenten die participatie nog niet in de praktijk brengen is een groot deel dit wel van plan in de nabije toekomst (2012-2014). Gemeenten die geen jeugdigen willen gaan betrekken, noemen als belangrijkste redenen daarvoor dat er eerder te weinig belangstelling was voor bijvoorbeeld de jeugdraad of andere raden, of dat eerdere inspanningen jeugd te betrekken niets opleverden. Ook noemen zij tijdgebrek en het niet weten hoe participatie georganiseerd kan worden (Van der Gaag, Gilsing, Mak, 2013).

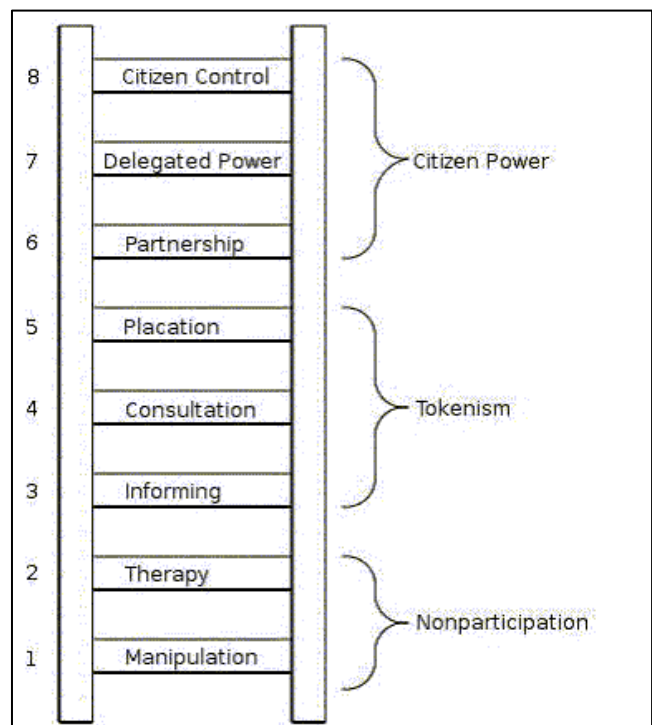
Het blijkt dat gemeenten jeugd in verschillende mate bij de verschillende niveaus van de participatieladder betrekken. Jongeren informeren (52%) (ze worden op de hoogte gebracht) en raadplegen (63%) (ze worden gehoord maar zijn niet actief betrokken) blijken de meest gebruikte vormen zijn bij de huidige gemeentelijke taken. Jongeren echt inspraak geven blijkt moeilijker (15%). Jeugd vormt wel een belangrijke groep bij het stimuleren van eigen initiatief. Meer dan de helft (58%) van de gemeenten zegt dit te stimuleren (Van der Gaag, Gilsing, Mak, 2013).

Van der Gaag, Gilsing, Mak geven aan dat gemeenten participatie op verschillende manieren kunnen inrichten. Voorbeelden van middelen die zij kunnen inzetten zijn onder andere een monitor of een onderzoek, raadpleging via vertegenwoordigers van doelgroepen (cliëntenraden, jeugdraden, etc.), gebruik van krant, e-mail, internet of het individueel benaderen van jongeren. Voor de huidige gemeentelijke taken gebruiken zes van de 124 gemeenten geen enkele van de voorgelegde middelen. De rest (N: 118) gebruikt een of meerdere middelen. Meest gebruikt zijn de gemeentelijke monitorinstrumenten (jeugd: 56% van de gemeenten) en de lokale raden, zoals de jeugd en Wmo-raad (jeugd: 54% van de gemeenten) (2013).

3.10 De participatieladders

3.10.1 De participatieladder van Arnstein (1969)

In de literatuur wordt vaak gewezen op de verschillende niveaus van politieke participatie. Deze niveaus worden veelal weergegeven in de zogenaamde 'participatieladder'. Er zijn vele varianten van de participatieladder. De oorspronkelijke ladder is ontworpen aan het eind van de jaren zestig van de vorige eeuw door Arnstein (1969). Sherry Arnstein (1969) legt het begrip participatie vooral uit in termen van invloed en macht en vertaalt dit in haar beroemde participatieladder. Arnstein onderscheidt in totaal acht treden op haar participatieladder. Deze treden worden weergegeven in figuur 1. De acht treden worden weergegeven in figuur 1. De acht treden worden gesplitst op in drie groepen: Nonparticipation (treden 8 en 7), tokenism (treden 6, 5 en 4) en citizen power (treden 3, 2 en 1).

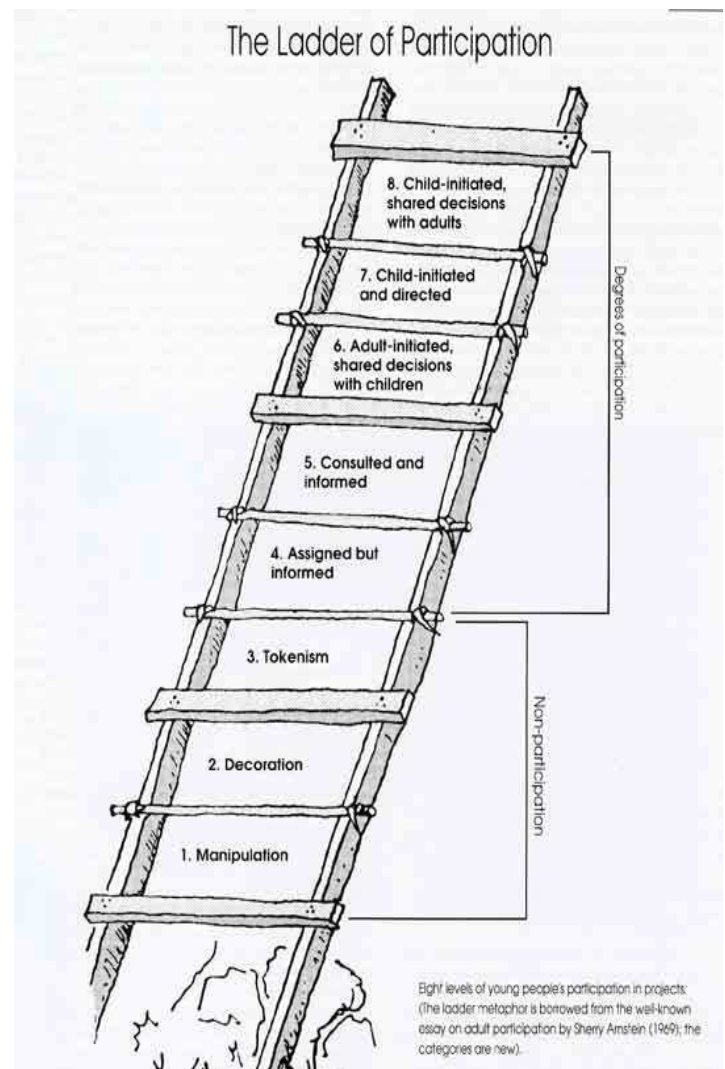
Figuur 1: Participatieladder van Arnstein, 1969

Uit: *A ladder of citizen participation* (p. 217), door S. Arnstein (1969).

- Nonparticipation (treden 1 en 2): Zoals het woord 'nonparticipation' aangeeft gaat het niet om 'echte participatie'. De nadruk ligt bij deze niveaus op het leren en bijbrengen van vaardigheden.
- Tokenism (treden 3, 4, 5): Volgens Arnstein hebben participanten bij de treden drie en vier de mogelijkheid om hun stem te laten horen en wordt er naar hen geluisterd, maar hebben participanten te weinig macht waardoor er (nagenoeg) geen garantie is dat er daadwerkelijk iets met hun input wordt gedaan. Op de vijfde trede komt daarbij dat men advies mag verlenen, maar dat de uiteindelijke beslissingsmacht toch nog bij de machthebbers ligt.
- Citizen power (treden 6, 7, 8): Vanaf trede zes krijgen burgers de mogelijkheid zich in een onderhandelingspositie met de machthebbers te plaatsen. Wanneer we nog een stap hoger gaan naar de niveaus zeven en acht krijgen burgers het merendeel van de beslissinghebbende zetels, of zelfs de volledige soevereiniteit toegewezen.

3.10.2 De participatieladder van Hart (1992)

Voor het onderzoek voor UNICEF heeft Roger Hart (1992) op basis van de ladder van Arnstein (1971) een ladder van participatievormen voor kinderen opgesteld waarbij de invloed van jongeren trapsgewijs toeneemt. Bepalend voor de positie op de ladder is de mate waarin jeugdigen de vrijheid hebben om te kiezen en initiatief te nemen. Hij onderscheidt acht niveaus van jongerenparticipatie. Hoe hoger op de ladder hoe meer invloed de jongeren krijgen. De eerste drie treden op de ladder zijn vormen van niet-participatie (schijnparticipatie). Er is geen sprake van daadwerkelijke participatie, kinderen en jongeren worden wel betrokken en ingezet bij activiteiten maar zij hebben geen invloed en er wordt niet naar hun mening geluisterd. Achtereenvolgens betreft het manipulatie, decoratie en afkopen. Op de ladder begint echte participatie van jeugdigen daar waar hen voldoende inzicht wordt gegeven in de bedoelingen van een bepaald project of activiteit (niveau 4). Hoe groter de mate van eigen initiatief en keuzevrijheid echter is, des te hoger de classificatie op de participatieladder (niveau 5 t/m 8). Bij trede zeven en acht is er sprake van een hoog tot ultiem niveau van participatie. De participatieladder van Hart wordt weergegeven in figuur 2, waarbij:

Figuur 2. The ladder of young people's participation
Uit: *Children's participation: from tokenism to citizenship* (p.8), door R. Hart (1992).

1. **Manipulatie.** Hierbij worden jongeren gebruikt voor doelen van volwassenen, waarvan zij zelf niet op de hoogte zijn.

2. *Decoratie.* Jongeren worden ingezet om een activiteit van volwassenen een bijzonder karakter te geven.
3. *Afkopen.* Jongeren lijken gehoord te worden, maar worden vooral gebruikt om de indruk van jeugdvriendelijkheid te wekken.
4. *In opdracht, maar geïnformeerd.* Volwassenen schakelen jongeren in om hen te helpen. Vanaf niveau vier begint volgens Hart werkelijke jongerenparticipatie, waarbij niveau acht ook de hoogste of meest pure vorm van participatie is. In principe neemt de mate van initiatief en keuzevrijheid van de jongeren met het stijgen op de ladder toe.
5. *Geconsulteerd en geïnformeerd.* Volwassenen nemen het initiatief om jongeren inspraak te geven, terwijl de jongeren worden geïnformeerd over het doel en de werkwijze van de activiteit.
6. *Initiatief bij volwassenen, jongeren beslissen mee.* Volwassenen ontwerpen en leiden, maar zij raadplegen jongeren hierover uitgebreid. Zij nemen de meningen van jongeren mee.
7. *Initiatief en leiding bij jongeren.* Volwassenen dragen zorg voor de randvoorwaarden en jongeren beslissen in harmonie met de volwassenen.
8. *Initiatief en uitvoering door jongeren en volwassenen samen.* Jongeren nemen initiatieven, bereiden beslissingen voor en beslissen zelf in goed overleg met de volwassenen. (Hart, 1992).

3.10.3 De participatieladder Van der Gaag, Gilsing & Mak (2013)

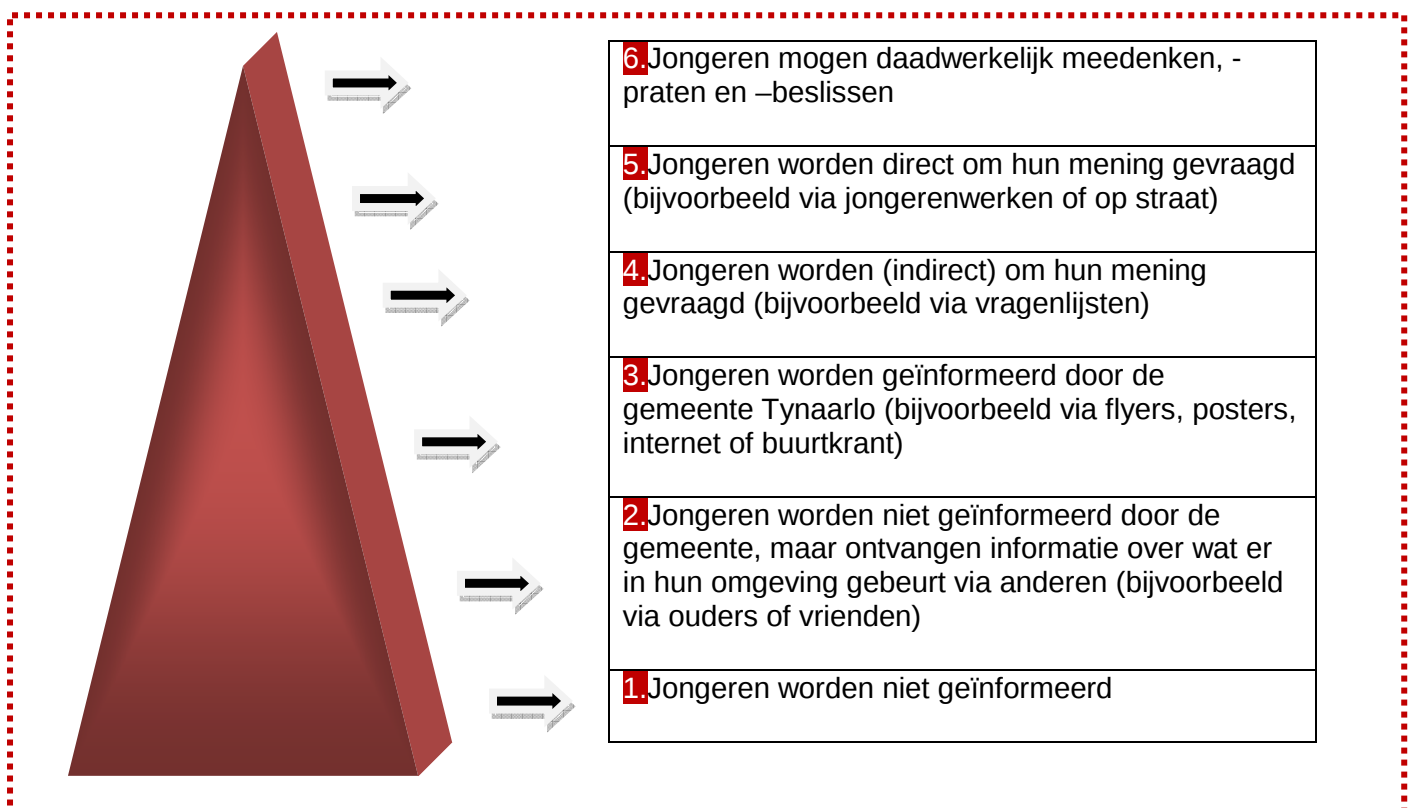
Van der Gaag, Gilsing & Mak hebben een participatieladder ontwikkeld gebaseerd op de participatieladder van Hart (1992) en het medezeggenschapsmodel van De Winter, Kruppers en Baltum (2003). Medezeggenschap begint volgens het model van De winter, Kruppers en Baltum bij het verkrijgen van informatie van een doelgroep en loopt via meer interactieve communicatie met deze doelgroep naar daadwerkelijke inspraak en meebeslissen om te eindigen op het hoogste niveau, het nemen van verantwoordelijkheid en het tonen van betrokkenheid (2003). Op basis van dit medezeggenschapsmodel hebben Van der Gaag, Gilsing en Mak (2013) de volgende participatieladder ontwikkeld:

1. *Informeren:* Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten worden geïnformeerd over belangrijke zaken, bijvoorbeeld via brieven, folders of een open dag. Zij worden op de hoogte gesteld van zaken die hen aangaan en krijgen toegang tot de noodzakelijke informatie. Doelgroepen hebben geen invloed op de verdere gang van zaken.
2. *Raadplegen:* Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten worden geraadpleegd over zaken die hen aangaan. Dit kan gebeuren met behulp van bijvoorbeeld een enquête of vragenlijst. Bij deze vorm geven doelgroepen eenzijdig informatie zonder dat er discussie plaatsvindt. Zij hebben weinig invloed op wat er verder met deze informatie gebeurt.
3. *In dialoog gaan:* Daadwerkelijk in contact komen met jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten. Waar raadplegen vooral eenrichtingsverkeer is, is er bij dialoog sprake van tweerichtingsverkeer. Dialoog kan leiden tot invloed, maar dit hoeft niet.

4. *Inspraak*: Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten krijgen daadwerkelijk inspraak. De nadruk ligt op het stimuleren van deze groepen om inspraak te hebben in besluitvorming, maar het gaat ook om betrokkenheid van jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten in de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie ervan. Zij worden een serieuze partij in de ontwikkeling en hebben invloed bij beslissingen.
5. *Eigen initiatief jeugdigen*: Jeugdigen, ouders en/of jeugdzorgcliënten worden gestimuleerd om eigen initiatieven te ontplooiën en om ongevraagd advies te geven. Hier is hun autonomie het grootst. (Van der Gaag, Gilsing & Mak, 2013).

3.10.4 Voor dit onderzoek ontwikkelde participatieladder

Op grond van de hierboven genoemde participatieladder van Van der Gaag, Gilsing en Mak (2013) is voor dit onderzoek een participatieladder ontwikkeld (zie figuur 3).

Figuur 3: Voor dit onderzoek ontworpen participatieladder

Door middel van de participatieladder, zal de wijze van informatieverstrekking van de gemeente Tynaarlo aan jongeren worden bekeken. De participatieladder kent verschillende niveaus:

1. Jongeren worden niet geïnformeerd;
2. Jongeren worden niet geïnformeerd door de gemeente, maar ontvangen informatie over wat er in hun omgeving gebeurt via anderen;
3. Jongeren worden geïnformeerd door de gemeente Tynaarlo;
4. Jongeren worden indirect om hun mening gevraagd;
5. Jongeren worden direct om hun mening gevraagd;

6. Jongeren mogen daadwerkelijk meedenken, -praten en –beslissen.

De treden één (jongeren worden niet geïnformeerd) en twee (jongeren worden niet geïnformeerd door de gemeente, maar ontvangen informatie over wat er in hun omgeving gebeurt via anderen) zijn toegevoegd aan de ladder van Van der Gaag, Gilsing en Mak (2013), aangezien de gemeente Tynaarlo heeft aangegeven zelf weinig te ondernemen op het gebied van informatieverstrekking aan jeugdigen. Hiernaast is trede 3 gebaseerd op de trede 'informer', trede 4 op 'raadplegen', trede 5 op 'in dialoog gaan', en ten slotte trede 6 op 'inspraak' van de participatieladder van Van der Gaag, Gilsing en Mak (2013).

4.

Methodologie

In dit hoofdstuk staat de methodologische verantwoording van dit onderzoek centraal. Allereerst wordt in paragraaf 4.1 het type onderzoek beschreven. Na deze beschrijving wordt in paragraaf 4.2 ingegaan op de onderzoeksmethode. In paragraaf 4.3 wordt de dataverzameling worden beschreven en vervolgens worden in paragraaf 4.4 de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek besproken. Paragraaf 4.5 behelst de ethische verantwoording en ten slotte komt in paragraaf 4.6 de data-analyse aan bod.

4.1 Onderzoekstype

Dit onderzoek tracht te achterhalen welke gedragingen, meningen en houdingen jongeren hebben ten opzichte van jongerenparticipatie. Er wordt een kwantitatief onderzoeksontwerp gehanteerd. Het onderzoek betreft daarnaast een beschrijvend onderzoek. Kenmerkend voor beschrijvend of descriptief onderzoek is, dat wordt volstaan met een feitelijke registratie en niet gezocht wordt naar een verklaring, waarom de werkelijkheid zich als zodanig voordoet. Beschrijvend onderzoek is in principe niet gericht op hypothesevorming of theorieontwikkeling. Een ander typerend kenmerk van beschrijvend onderzoek is objectiviteit of neutraliteit. Descriptief onderzoek houdt zich bezig met het beschrijven van hoe de werkelijkheid is (Lans & Voordt, 2002), in dit onderzoek de manier waarop de onderzoekseenheden tegen participatie aankijken. De beschrijving is gericht op afzonderlijke variabelen en op relaties tussen variabelen. De gemeente Tynaarlo wil de mening van jongeren weten aangaande participatie. Het is daarnaast interessant om in kaart te brengen of de voorkeuren verschillen per geslacht, leeftijdscategorie, woonplaats en opleidingsniveau (Lans & Voordt, 2002).

4.2 Onderzoeksmethode

Er zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt om tot beantwoording van de vraagstelling te komen. Het onderzoek werd gestart met een literatuurstudie naar de huidige wetenschappelijke kennis met betrekking tot jeugdparticipatie. Deze studie bestond uit wetenschappelijke artikelen en boeken betreffende jeugdparticipatie. Deze gegevens waren belangrijk om in beeld te krijgen wat de bestaande literatuur omtrent het onderwerp jeugdparticipatie inhield. Tevens was het doel hiervan licht te werpen op de vraagstelling aan de hand van bestaande gegevens.

In de beginfase van het onderzoek vonden gesprekken plaats met sleutelfiguren binnen de gemeente Tynaarlo, waaronder een ambtenaar (A. van der Molen) en een jongerenwerker (J. Timmer) uit de gemeente. De ambtenaar gaf inzicht in het huidige beleid op het gebied van jeugdparticipatie in gemeente Tynaarlo. Daarnaast verschaftte de jongerenwerker informatie over onder andere de vrijetijdsbestedingsplaatsen en interesses van jongeren uit de gemeente Tynaarlo.

Om een antwoord op de hoofdvraag te verkrijgen werd vervolgens een vragenlijst samengesteld. De vragenlijst behelst negenentwintig vragen. De opbouw van onderwerpen in de vragenlijst is afgeleid uit de kernbegrippen van de vraagstelling.

Aangezien diverse studies hebben uitgewezen dat participatie van jongeren varieert naar gelang een aantal achtergrondkenmerken (Zeijl et al., 2003), zijn aan het begin van de vragenlijst algemene persoonsgegevens gevraagd, waaronder het geslacht (Zeijl et al., 2003), de leeftijd (Ingen, 2008; Shores, Scott & Floyd, 2007; Zeijl et al., 2003; Staeheli & Clarke, 2003), de woonplaats en het opleidingsniveau (Zeijl et al., 2003; Shores, Scott & Floyd, 2007; Ingen, 2008) van de jongeren.

Gezien het feit dat er in de literatuur regelmatig onderscheid wordt gemaakt tussen politieke en maatschappelijke participatie van jongeren (Zeijl et al., 2003), zijn de onderwerpen van de vragenlijst vervolgens opgedeeld in deze twee kernbegrippen.

Na de achtergrondkenmerken zijn allereerst zijn er vragen gesteld over de maatschappelijke participatie van jongeren. Maatschappelijke participatie is veelal gericht op

het betrekken van de jeugd bij voorzieningen in haar directe leefomgeving (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005; Savornin Lohman, 1998; PJ partners, 2010; Zeijl et al., 2003) en het deelnemen aan activiteiten (Vandenbroucke et al., 2010), zoals het lid zijn van een sport-, hobby- of religieuze vereniging, scouting of actief zijn binnen de kerk, moskee of de eigen buurt (Steketee, Mak, Van der Graaf & Huygen, 2005). Alsmede zijn er vragen gesteld over het lidmaatschap van sportverenigingen, vrijetijdsbesteding en deelname aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten (goede doelen actie, vrijwilligerswerk in eigen buurt of woonplaats, helpen aan de schoolkrant en vrijwilligerswerk bij verenigingen).

Vervolgens werden vragen gesteld over de politieke participatie van jongeren. Bij politieke participatie gaat het om de jeugd te betrekken bij het jeugdbeleid van de lokale en landelijke overheden (Savornin Lohman, 1998; PJ partners, 2010; Zeijl et al., 2003). Hierbij gaat het om het meedenken en -beslissen over het beleid (Vandenbroucke et al., 2010). Er werd jongeren gevraagd naar hun deelname aan politiek gerelateerde activiteiten (deelname aan een jeugdraad, -panel, of –debat, een leerlingenraad of schoolraad, demonstratie of ludieke actie, handtekeningenactie, meedenken, -praten en –beslissen met de gemeente en een jeugdvereniging) en hun interesses omtrent mee te praten, -denken en –beslissen over het jeugdbeleid.

Tevens zijn er, op grond van de participatieladder, vragen gesteld over de informatieverstrekking van de gemeente Tynaarlo aan jongeren.

Ter afsluiting van het interview werd gevraagd of de respondent nog op- en of aanmerkingen had ten aanzien van jongerenparticipatie (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005).

Het onderzoek vond plaats in de gemeente Tynaarlo. Om respondenten te werven zijn de jongeren op verschillende manieren benaderd. Gezocht werd op plaatsen waar jongeren zich veelal bevinden. Hierbij valt te denken aan scholen, op straat, verenigingen en jeugdsozen. In de gemeente Tynaarlo zijn twee scholen voor voortgezet onderwijs, het Zernike College in Zuidlaren en het AOC Terra College in Eelde. Na contact opgenomen te hebben met beide directrices (resp. G. Hoornsman en M.E. de Ruijter) zijn deze scholen bezocht om interviews af te nemen. Daarnaast heeft contact plaatsgevonden met twee jongerenwerkers uit de dorpen Zeijen (M. Meijer) en Donderen (T. Robbroch). Bij beide sozen, respectievelijk 'Hier is 't' en 'De Donderhoek' hebben enkele interviews plaatsgevonden. Tevens zijn voor de werving van respondenten de voetbalvereniging in Zuidlaren (Z.F.C. Zuidlaren) en Vries (V.A.K.O.) bezocht en de basketbalvereniging (B.V. Exercitia '73) in Eelde. Daarnaast zijn jongeren op straat gevraagd mee te doen aan het onderzoek en ten slotte zijn een aantal jongeren via facebook gevraagd mee te werken.

In totaliteit was de non-response laag. Twee jongeren hebben niet gereageerd op de facebook-uitnodiging om de enquête in te vullen. Hiernaast zijn er twee ingevulde enquêtes verwijderd uit het onderzoek, aangezien deze respondenten niet in de gemeente Tynaarlo woonden (Assen en Schipborg).

Er is besloten om de data op twee verschillende manieren te verzamelen. De data van jongeren beneden de zeventien jaar is verkregen door middel van een mondelinge bespreking van de vragenlijst (mondelinge survey). Het voordeel van deze mondelinge benadering met betrekking tot dit onderzoek was dat de respondenten op deze manier de ruimte kregen om zelf te vertellen (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005). Daarnaast bracht deze wijze de mogelijkheid met zich mee om vragen te stellen indien onderwerpen of vragen niet werden begrepen. Het nadeel van een mondelinge survey is dat de respondenten beïnvloed kunnen worden door de onderzoeker (Baarda, De Goede & Kalmijn, 2010). Om dit te minimaliseren zijn alle mondelinge surveys afgenomen door één en dezelfde onderzoeker. Ter inleiding van de mondelinge survey werd de jongeren expliciet uitgelegd waar het onderzoek over ging, betreffend de term participatie, de doelstelling van het onderzoek en de duur van het gesprek (Baarda, De Goede & Van der Meer-Middelburg, 2007). Daarnaast werd toestemming gevraagd aan de respondenten voor de mondelinge survey en er werd toestemming gevraagd om het gesprek op te nemen.

Jongeren van zeventien jaar en ouder hebben de vragenlijst zelfstandig ingevuld. Het voornaamste argument hiervoor was tijd. Eén mondelinge survey bleek al snel een half uur

in beslag te nemen. Aangezien oudere jongeren over meer capaciteiten beschikken zelfstandig een vragenlijst in te vullen dan jongere jongeren, is deze keuze gemaakt. Het invullen van de vragenlijst nam ongeveer zeven minuten in beslag.

De meeste jongeren, op de jongeren die zijn benaderd via Facebook na, zijn mondeling benaderd. Deze mondelinge benadering kent een aantal voordelen. De non-respons ligt lager dan wanneer gebruik wordt gemaakt van een schriftelijke benadering.

4.3 Dataverzameling

De populatie in het onderzoek betreft alle jongeren wonend in de gemeente Tynaarlo van twaalf tot en met eenentwintig jaar. Aangezien het qua tijd en geld niet haalbaar was de gehele populatie te onderzoeken en het niet mogelijk was een aselechte steekproef te trekken, is er gebruik gemaakt van een Quotasteekproef. Bij een quota steekproef wordt er geprobeerd de populatie zo representatief mogelijk samen te stellen. Daartoe wordt de populatie in een aantal subgroepen (quota) verdeeld en tracht de onderzoeker uit elk van de subgroepen enkele leden te selecteren (Baarda & De Goede, 2001). De quota die werden meegenomen in dit onderzoek betreffen geslacht, leeftijd, woonplaats en opleidingsniveau van de jongeren. Deze variabelen zijn niet exact opgedeeld in aantallen, maar er werd wel rekening mee gehouden voor een uiteindelijk representatieve steekproef. Het geval dat alleen jongeren uit één en hetzelfde dorp of voornamelijk jongeren met een hoog opleidingsniveau in de steekproef terecht kwamen, werd hierdoor vermeden. Alvorens het interview werd afgenomen werden deze vragen gesteld aan de respondent.

In totaliteit hebben er 140 jongeren aan het onderzoek meegewerkt. Er is getracht ongeveer evenveel jongens als meisje in het onderzoek te betrekken. Uit tabel 1 is op te maken dat 53,6 procent van de onderzocht jongeren van het mannelijke geslacht is en 46,4 procent van het vrouwelijke geslacht.

Tabel 1: Aantal en percentage respondenten naar geslacht		
Geslacht	Aantal respondenten	Percentage respondenten
Jongens	75	53,6
Meisjes	65	46,4
Totaal	140	100

Hiernaast was het van belang dat de respondenten van verschillende leeftijden betrokken werden in het onderzoek. Uit tabel 2 blijkt dat twintig respondenten (14,3%) twaalf of dertien jaar oud was. Daarnaast was 20,7 procent van de jongeren die meegewerkt hebben aan het onderzoek veertien jaar, 12,9 procent vijftien jaar en 18,6 procent zestien jaar oud. Van de respondenten die de vragenlijst hebben ingevuld blijkt 10,7 procent zeventien jaar en 7,9 procent achttien jaar. Slechts zes respondenten (4,3%) waren negentien jaar. Ten slotte hebben vijftien jongeren (10,7%) van twintig of eenentwintig jaar meegewerkt aan het onderzoek.

Tabel 2: Aantal en percentage respondenten naar leeftijd		
Leeftijd	Aantal respondenten	Percentage respondenten
12/ 13 jaar	20	14,3
14 jaar	29	20,7
15 jaar	18	12,9
16 jaar	26	18,6
17 jaar	15	10,7
18 jaar	11	7,9
19 jaar	6	4,3
20/21 jaar	15	10,7
Totaal	140	100

Voor de interpretatie van de data is de leeftijd van de jongeren opgedeeld in twee leeftijdscategorieën, betreffend 'jongere jongeren' en 'oudere jongeren'. Respectievelijk twaalf tot en met zestien jaar en zeventien tot en met eenentwintig jaar. Uit tabel 3 blijken er na de categorisering 93 jongere jongeren (66,4%) en 47 oudere jongeren (33,6%) betrokken te zijn in het onderzoek.

Tabel 3: Aantal en percentage respondenten naar leeftijdscategorieën		
Leeftijdscategorie	Aantal respondenten	Percentage respondenten
12-16 jaar	93	66,4
17-21 jaar	47	33,6
Totaal	140	100

Tevens was het van belang uit om alle dorpen van de gemeente Tynaarlo minimaal één respondent te betrekken. In tabel 4 valt te zien dat de meeste respondenten afkomstig zijn uit Vries, het betreft 27,1 procent van de respondenten. Vierendertig respondenten (24,3%) wonen in het dorp Zuidlaren. Hiernaast is 9,3 procent van de respondenten wonend in Eelde, 7,1 procent in De Groeve en 5,7 procent in Paterswolde. In totaal hebben negen jongeren (6,4%) uit Tynaarlo en vijf jongeren (3,6%) uit Zeijen meegewerkt aan het onderzoek. Daarnaast komt 4,3 procent van de respondenten uit Donderen en 2,1 procent uit het dorp Winde. Hiernaast zijn er een aantal dorpen waaruit twee respondenten zijn meegenomen, betreffend Bunne (1,4%), Taarlo (1,4%), Yde (1,4%), Zeegse (1,4%) en Zuidlaarderveen (1,4%). Ten slotte hebben slechts één jongere uit Midlaren (0,7%), één uit

De Punt (0,7%), één uit Eelderwolde (0,7%) en één uit Oudemolen (0,7%) meegewerkt aan het onderzoek.

Tabel 4: Aantal en percentage respondenten naar woonplaats		
Woonplaats	Aantal respondenten	Percentage respondenten
Bunne	2	1,4
De Groeve	10	1,4
De Punt	1	0,7
Donderen	6	4,3
Eelde	13	9,3
Eelderwolde	1	0,7
Midlaren	1	0,7
Oudemolen	1	0,7
Paterswolde	8	5,7
Taarlo	2	1,4
Tynaarlo	9	6,4
Vries	38	27,1
Winde	3	2,1
Yde	2	1,4
Zeegse	2	1,4
Zeijen	5	3,6
Zuidlaren	34	24,3
Zuidlaarderveen	2	1,4
Totaal	140	100

Gezien de grote getale dorpen zijn deze, evenals de leeftijd van jongeren, onderverdeeld in categorieën. Hierbij zijn de dorpen onderverdeeld naar inwonersaantal (weergegeven als: Het betreffende dorp (inwonersaantal)):

- ➡ 0-2000 Oudemolen (55), Taarlo (90), Winde (90), Bunne (120), De Punt (205), Midlaren (325), Zuidlaarderveen (325), Donderen (450), Zeegse (235), Zuidlaarderveen (325), De Groeve (525), Midlaren (325), Yde (825), Zeijen (770), Eelderwolde (1495) en Tynaarlo (1750).
- ➡ 2000+ Paterswolde (3695), Vries (4295), Eelde (6760) en Zuidlaren (7375)

(CBS, 2011^b).

Deze categorisering leidt ertoe dat 47 respondenten (33,6%) afkomstig zijn uit dorpen met een maximum van 2000 inwoners. Daarnaast komen 93 respondenten (66,4%) uit een dorp met meer dan 2000 inwoners. Het inwonersaantal per categorie wordt weergegeven in tabel 5.

Tabel 5: Aantal en percentage respondenten naar inwonersaantal van hun woonplaats		
Inwonersaantal	Aantal respondenten	Percentage respondenten
0-2000	47	33,6
2000+	93	66,4
Totaal	140	100

Naast het geslacht, de leeftijd en de woonplaats van de respondenten is tevens rekening gehouden met het opleidingsniveau van de jongeren. Voor de indeling van het niveau werd in eerste instantie gebruik gemaakt van het door CBS gebruikte indeling van het opleidingsniveau, deze indeling ziet er als volgt uit (Standaard Beroepenclassificatie (SBC), 2010):

- ➡ Laag: lbo, mavo, vmbo, mbo 1
- ➡ Middelbaar: havo, vwo, mbo 2-4
- ➡ Hoog: hbo, wo

Hieruit voortvloeiend bleek dat 92 jongeren (64,4%) een middelbare opleiding, 37 (25,9%) een laag opleidingsniveau (25,9%) en slechts tien respondenten (7%) een hoog opleidingsniveau volg(d)en (zie tabel 6). Aangezien het onderzoek enkel gericht is op jongeren van twaalf tot en met eenentwintig jaar kon deze indeling tot scheve resultaten leiden (jongeren van twaalf tot en met zestien jaar genieten hierdoor nooit een hoog opleidingsniveau).

Tabel 6: Oude indeling van het aantal en percentage respondenten naar opleidingsniveau		
Opleidingsniveau	Aantal respondenten	Percentage respondenten
Laag	37	25,9
Middelbaar	92	64,4
Hoog	10	7
Onbekend	1	0,7
Totaal	140	100

Logischerwijze is de indeling aangepast naar enkel jongeren die een laag opleidingsniveau genieten of hebben genoten (mavo/ vmbo/ mbo) en jongeren die een hoog opleidingsniveau volg(d)en (havo/ hbo/ vwo/ wo). Wanneer er gedifferentieerd werd naar de nieuwe indeling (zie tabel 7) bleken er 69 respondenten (49,3%) tot een laag opleidingsniveau en 70 respondenten (50%) tot een hoog opleidingsniveau te behoren. Overigens is van één respondent onbekend welk opleidingsniveau werd/ wordt gevolgd. In tabel 7 worden de nieuwe aantallen en percentages respondenten naar opleidingsniveau weergegeven.

Tabel 7: Nieuwe indeling van het aantal en percentage respondenten naar opleidingsniveau		
Opleidingsniveau	Aantal respondenten	Percentage respondenten
Laag	69	49,3
Hoog	70	50,0
Onbekend	1	0,7
Totaal	140	100

4.4 Betrouwbaarheid en validiteit

Betrouwbaarheid houdt in dat de onderzoeksresultaten zo min mogelijk van toeval afhankelijk zijn (Baarda & De Goede, 2001). Voorgaande aan de vragenlijst werd de betrouwbaarheid van het meetinstrument gewaarborgd door benadering van de wetenschappelijke literatuur aangaande jeugdparticipatie. Deze informatie diende als basis voor het opstellen van de vragenlijst (Baarda, De Goede & Van der Meer-Middelburg, 2007). Vervolgens werd feedback gegeven op de vragenlijst door een ambtenaar van de gemeente Tynaarlo (A. van der Molen).

Om te voldoen aan de eis van openheid en controleerbaarheid, werd tijdens het gehele onderzoeksproces een logboek bijgehouden, dat inzicht verschaft in de totstandkoming van de resultaten van het onderzoek. Om de betrouwbaarheid tijdens de mondelinge afname van de surveys te vergroten vond een één-op-één gesprek plaats, waarbij geen andere personen aanwezig waren. Daarnaast werden aan alle jongeren dezelfde vragen gesteld en zijn alle mondelinge surveys opgenomen middels een opnameapparaat. (Baarda, De Goede & Van der Meer-Middelburg, 2007). Om de invloed van de onderzoeker te reduceren, is er gekozen om de mondelinge surveys af te nemen door één en dezelfde onderzoeker. Verder is ervoor gekozen suggestieve vragen te vermijden om de mondelinge survey zo objectief mogelijk te houden. Ter voorkoming van eventuele inconsistentie zijn direct na het de mondelinge surveys memo's gemaakt, waarop eventuele indrukken van de situatie en omgeving zijn beschreven (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005; Baarda, De Goede & Van der Meer-Middelburg, 2007).

Bij validiteit draait het om de vraag of de onderzoeksgegevens juist zijn. Om de interne validiteit van het onderzoek te waarborgen is voorgaand aan het opstellen van de vragenlijst wetenschappelijke kennis opgedaan middels een literatuurstudie (Baarda, De Goede & Van der Meer-Middelburg, 2007). De externe validiteit is in het geval van dit onderzoek niet erg hoog. De bevindingen uit het onderzoek zijn alleen representatief voor jongeren uit de gemeente Tynaarlo en niet voor alle jongeren uit Nederland. Aangezien dit

onderzoek zich enkel richt op de gemeente Tynaarlo, is dit minder belangrijk (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005).

4.5 Ethische aanvaardbaarheid

Om rekening te houden met eventuele nadelige gevolgen voor jongeren door het onderzoek werden jongeren niet gedwongen mee te werken. Er was sprake van vrijwillige deelname aan het onderzoek. Tevens werd geen valse voorstelling van zaken gegeven, de informatie werd open, eerlijk en waarheidsgetrouw verstrekt. Alle gegevens zijn daarnaast anoniem verwerkt en zijn niet aan derden verstrekt zonder toestemming van de respondenten. Ten slotte hebben de uitkomsten van het onderzoek geen nadelig effect voor de respondenten, zij ondervinden geen schade door meewerking aan het onderzoek (Baarda, De Goede & Teunissen, 2005).

4.6 Data-analyse

Het onderzoek betreft een vragenlijst, waarbij de antwoordmogelijkheden van tevoren grotendeels zijn vastgesteld. Voor de analyse is gebruik gemaakt van het onderzoeksprogramma SPSS (Superior Package for Statistical Services). Er is gebruik gemaakt van cirkeldiagrammen, staafdiagrammen en tabellen. Hierdoor konden er duidelijke conclusies worden getrokken. Dit werd gedaan door te kijken naar het aantal en percentage respondenten dat voor een antwoord had gekozen. Hiernaast werd geanalyseerd of eventuele onafhankelijke variabelen invloedrijk waren op bepaalde afhankelijke variabelen. Aangezien het onderzoek enkel categorische variabelen bevatte, is voor de analyses gebruik gemaakt van de chi-kwadraat toets van Pearson (χ^2).

Met de chi-kwadraattoets kan onderzocht worden of twee variabelen met elkaar samenhangen. Wanneer er samenhang wordt aangetoond, kan door middel van een kruistabel gekeken worden wat deze samenhang inhoudt. Een hoge chi-kwadraat waarde betekent, dat er veel samenhang is tussen twee variabelen. Aan de hand van de 'chi-kwadraat verdeling' wordt nagegaan of de toetswaarde groter is, dan op basis van toeval verwacht zou worden. De hoogte van de chi-kwadraat statistiek heeft geen betekenis op zichzelf. De statistiek moet geïnterpreteerd worden in het licht van het aantal vrijheidsgraden (afhankelijk van de hoeveelheid categorieën). De *P*-waarde geeft aan hoe onverwacht de combinatie van chi-kwadraat waarde en het aantal vrijheidsgraden is. Wanneer *P* kleiner is dan 0.05, wordt van een statistisch significant effect gesproken. De kans dat de geobserveerde waarden gevonden worden, terwijl er geen verband tussen de variabelen bestaat, is dan kleiner dan vijf procent. Dan is het verband 'bewezen' (Smits & Edens, 2011). De formule voor chi-kwadraat (Burs & Bush, 2011):

chi-kwadraat formule	$\chi^2 = \sum_{i=1}^n \frac{(\text{waargenomen}_i - \text{verwachte}_i)^2}{\text{verwachte}_i}$
waarbij	
waargenomen _i	= waargenomen frequentie in cel <i>i</i>
verwachte _i	= verwachte frequentie in cel <i>i</i>
<i>n</i>	= aantal cellen

Figuur 4: Chi-kwadraat formule.

Uit: *Principes van marktonderzoek, toepassingen met SPSS* (p. 405), door A.C. Burns & R.F. Bush (2011).

Om de chi-kwadraattoets te mogen toepassen, moet aan twee assumpties worden voldaan (deze zijn in alle analyses (indien van toepassing) gecontroleerd):

- ➔ Hoogstens 20% van de verwachte frequenties mogen kleiner zijn dan vijf;
- ➔ De minimale verwachte frequentie is minstens één (Smits & Edens, 2011).

Naast het cijfermateriaal is gebruik gemaakt van citaten. Deze dienden ter verduidelijking en verdieping van de antwoorden. De hoofdvraag luidde:

Welke maatschappelijk en politiek gerelateerde activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel en welke verwachtingen hebben zij aangaande participatie?

Om een zo concreet mogelijk antwoord te vinden op de hoofdvraag, is gebruik gemaakt van onderstaande deelvragen:

- ➔ *Deelvraag 1: Hoe is het gesteld met de verenigingslidmaatschappen van jongeren uit de gemeente Tynaarlo en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 2: Welke activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo in hun vrije tijd en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 3: Aan welke maatschappelijke en politieke activiteiten nemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel deel en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 4: Op welke trede van de participatieladder bevindt de gemeente Tynaarlo zich momenteel en welke verwachtingen hebben jongeren omtrent informatieverstrekking van de gemeente aan jongeren?*
- ➔ *Deelvraag 5: In hoeverre zijn jeugdigen uit de gemeente Tynaarlo bereidt mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid en welke verwachtingen hebben zij hiervan?*
- ➔ *Deelvraag 6: In hoeverre hebben jongeren uit de gemeente Tynaarlo belangstelling voor facebookpagina of een andere vorm van 'sociale media', ontwikkeld door de gemeente?*

5.

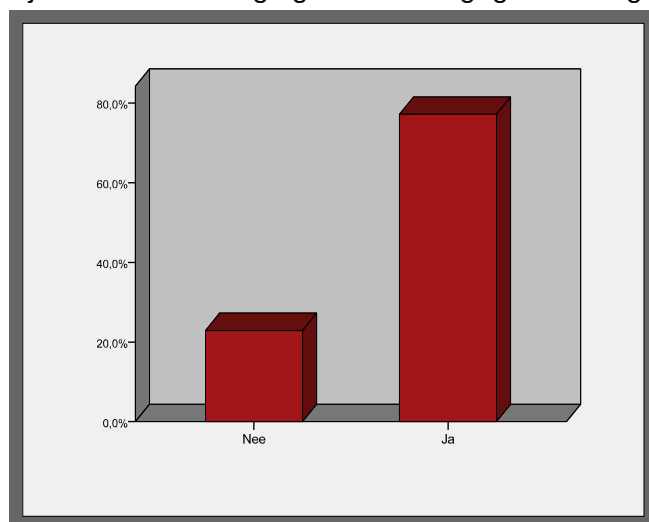
Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek weergegeven. In paragraaf 5.1 worden de lidmaatschappen van verenigingen van de respondenten geanalyseerd. Paragraaf 5.2 verschaft inzicht in de vrijetijdsbesteding van jongeren uit de gemeente Tynaarlo. Paragraaf 5.3 richt zich op de deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten. In paragraaf 5.4 wordt de informatieverstrekking van de gemeente Tynaarlo aan jongeren weergegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 5.5 de wijze waarop jongeren aankijken tegen meedenken, -praten en –beslissen met de gemeente geanalyseerd. Ten slotte wordt in paragraaf 5.6 de belangstelling van jongeren voor een door de gemeente ontwikkelde vorm van sociale media weergegeven.

5.1 Verenigingen

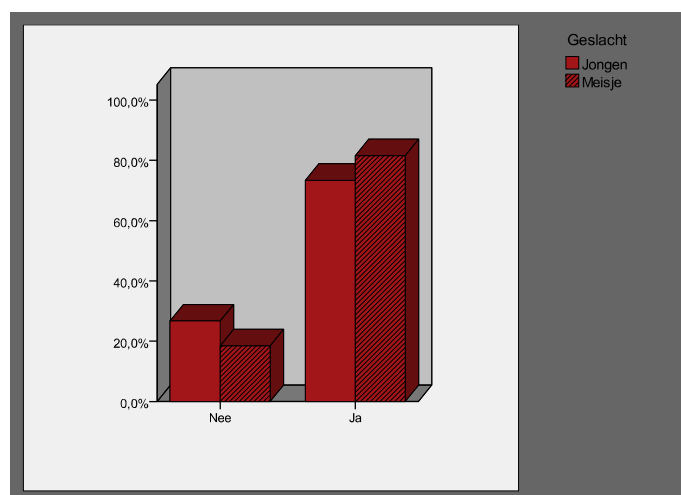
5.1.1 Lidmaatschap vereniging(en)

Meer dan driekwart van de respondenten is lid van één of meer verenigingen (77,1%). De overige 22,9 procent blijkt geen lid van een vereniging te zijn. Het al dan niet lid zijn van een vereniging wordt weergegeven in figuur 5.

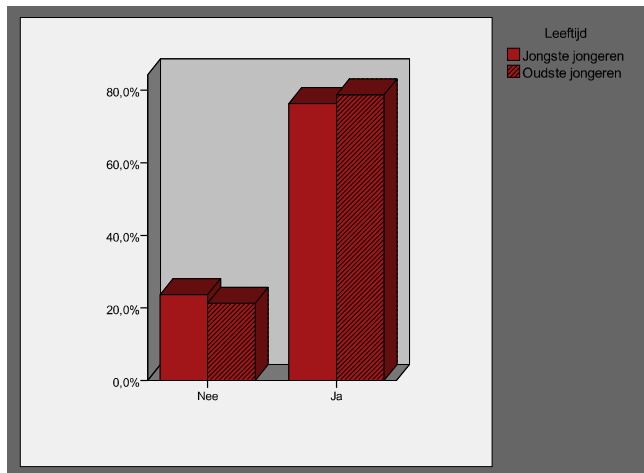
Figuur 5: Percentage lidmaatschappen van een vereniging
a χ^2 : 41,275; df: 1; P : .000

Wanneer gekeken wordt naar de invloed van het geslacht, op het al dan niet lid zijn van een vereniging, blijken meisjes iets vaker lid te zijn dan jongens, respectievelijk 81,5 procent en 73,3 procent. Dit wordt weergegeven in figuur 6. De invloed van het geslacht blijkt hiermee weinig invloed uit te oefenen op het al dan niet lid zijn van een vereniging (P : .249).

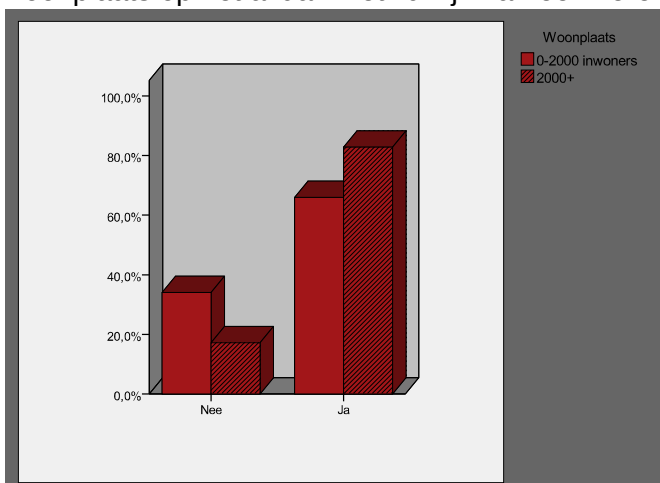
Figuur 6: Invloed geslacht -> lidmaatschap vereniging
a χ^2 : 1,330; df: 1; P : .249

Uit figuur 7 blijkt dat er eveneens geen (significante) verschillen ($P: .752$) zijn tussen de leeftijdscategorieën. 78,7 procent van de oudere jongeren (17-21) lid is van een vereniging, ten opzichte van 73,3 procent van de jongere jongeren (12-17). Deze resultaten kunnen enigszins afwijken van de werkelijkheid, aangezien de werving van de oudere respondenten veelal bij verenigingen heeft plaatsgevonden.

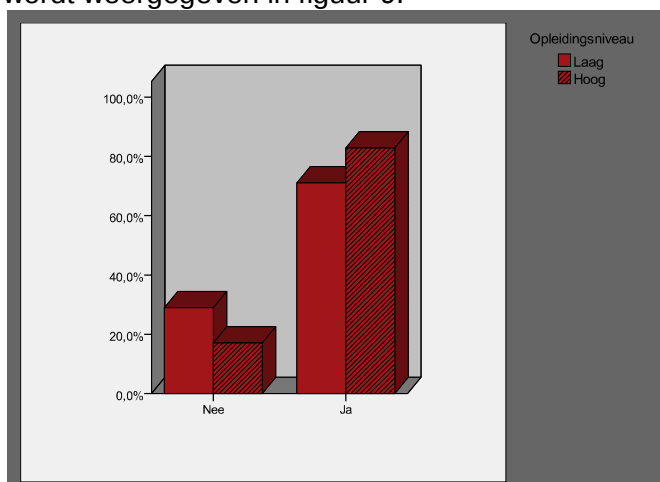
Figuur 7: Invloed leeftijdscategorie -> lidmaatschap vereniging
a $X^2: 0,100$; df: 1; $P: .752$

De woonplaats van jongeren blijkt wel invloed uit te oefenen op de deelname aan verenigingen ($P: .025$). Jongeren wonend in groot dorp (2000+) blijken vaker (82,8 %) lid te zijn van een vereniging dan jongeren uit een klein dorp (0-2000) (66,0%). De invloed van de woonplaats op het al dan niet lid zijn van een vereniging wordt weergegeven in figuur 8.

Figuur 8: Invloed inwonersaantal -> lidmaatschap vereniging
a $X^2: 5,020$; df: 1; $P: .025$

Er blijken weinig verschillen te zijn ($P: .097$) tussen jongeren die een hoog of een laag opleidingsniveau genieten of hebben genoten (respectievelijk 82,9% en 71%). De invloed van het opleidingsniveau van jongeren op het al dan niet lid zijn van een vereniging wordt weergegeven in figuur 9.

Figuur 9: Invloed opleidingsniveau -> lidmaatschap vereniging
a $X^2: .275$; df: 1; $P: .097$
b Onbekend opleidingsniveau niet opgenomen in figuur (0,7%)

5.1.2 Soorten verenigingen

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo zijn lid van velerlei verenigingen. Voor de interpretatie van de resultaten is geanalyseerd of de respondenten lid zijn van sporten die individueel, in duoverband of in teamverband worden beoefend. Uit tabel 8 en figuur 10 blijkt dat meer dan 65 procent (66,7%) van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo een teamsport beoefend. 22,9 procent van de jongeren beoefent een solosport en 10,5 procent een duosport.

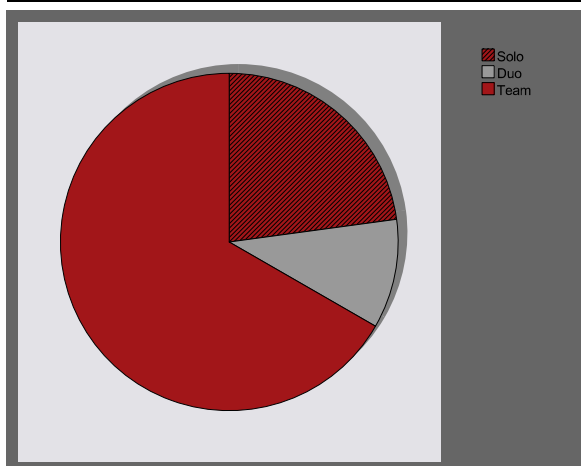
Tabel 8: Aantal en percentage respondenten dat lid is van een solo-, duo- of teamsport

a X^2 : 54,914; df: 2; P : .000

b Aantal respondenten <5 niet opgenomen in tabel (zowel team als solo: 1,4%; zowel duo als solo: 0,7%)

c de tabel geeft uitsluitend de resultaten weer van jongeren die een lidmaatschap hebben bij een vereniging (geen lidmaatschap: 22,9%)

	Aantal	Percentage
Solo	24	22,9
Duo	11	10,5
Team	70	66,7

Figuur 10: Aantal en percentage respondenten dat lid is van een solo-, duo- of teamsport

Sekse blijkt invloed te hebben op de soort verenigingen waar jongeren lid van zijn (P : .003). Jongens uit de gemeente Tynaarlo blijken vaker lid te zijn van een teamsport (77,8%) dan meisjes (54,9%). Daarnaast blijken meisjes vaker een solosport te beoefenen (37,3%) dan jongens (9,3%). De verschillen tussen jongens en meisjes die lid zijn van een duosport zijn kleiner, betreffend zeven jongens (13%) en vier meisjes (7,8%). De invloed van het geslacht op het type verenigingen waar jongeren lid van zijn wordt weergegeven in tabel 9 en figuur 11.

Tabel 9: Invloed geslacht -> soort vereniging (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

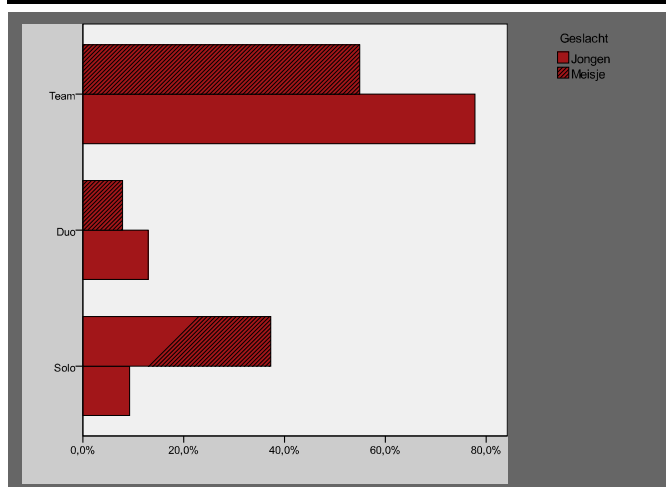
a X^2 : 11,709; df: 2; P : .003

b aantal respondenten <5 niet opgenomen in tabel (zowel team als solo: 1,4%; zowel duo als solo: 0,7%)

c de tabel geeft uitsluitend de resultaten weer van jongeren die een lidmaatschap hebben bij een vereniging (geen lidmaatschap: 22,9%)

	Jongen	Meisje
Solo	5: 9,3	19: 37,3
Duo	7: 13	4: 7,8

Team	42: 77,8	28: 54,9
------	----------	----------

Figuur 11: Invloed geslacht -> Soort vereniging

Gekeken naar de soorten sporten die jongeren beoefenen blijken er (significante) verschillen ($P: .037$) te zijn tussen jongere (12-16 jaar) en oudere jongeren (17-21 jaar). Zevenentwintig (79,4%) oudere jongeren beoefenen een teamsport. Zij beoefenen hiermee vaker een teamsport dan jongere jongeren (60,6%). Het lidmaatschap van een duo sport wordt enkel beoefend door jongere jongeren (15,5%) (oudere jongeren 0%). Bij de lidmaatschappen van solosporten zijn weinig verschillen tussen de leeftijdscategorieën (jongere jongeren: 23,9%; oudere jongeren: 20,7%). De invloed van de leeftijd op het lidmaatschap van verschillende verenigingen wordt weergegeven in tabel 10 en figuur 12.

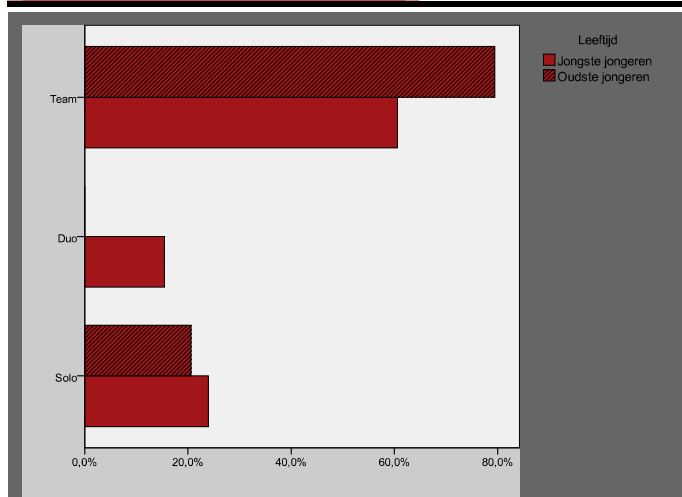
Tabel 10: Invloed leeftijd -> soort vereniging (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 6,606$; df: 2; $P: .037$

b Aantal respondenten <5 niet opgenomen in tabel (zowel team als solo: 1,4%; zowel duo als solo: 0,7%)

c de tabel geeft uitsluitend de resultaten weer van jongeren die een lidmaatschap hebben bij een vereniging (geen lidmaatschap: 22,9%)

	Jongere jongeren	Oudere jongeren
Solo	17: 23,9	7: 20,7
Duo	11: 15,5	0
Team	43: 60,6	27: 79,4

Figuur 12: Invloed leeftijd -> soort vereniging

Er blijken eveneens verschillen te zijn ($P: .010$), gekeken naar het type verenigingen waar jongeren lid van zijn, tussen jongeren die wonen in een klein (0-2000 inwoners) en een groot (2000+) dorp (zie tabel 11 en figuur 13). Jongeren, wonend in een klein dorp, blijken (significant) vaker lid te zijn van een solosport (41,9%) en minder vaak van een teamsport (48,4%) dan jongeren wonend in een groot dorp (resp. 19,9% en 74,3%). Hiernaast blijken zij weinig van elkaar te verschillen gezien de lidmaatschappen van duosporten (0-2000: 9,7%; 2000+: 10,8%).

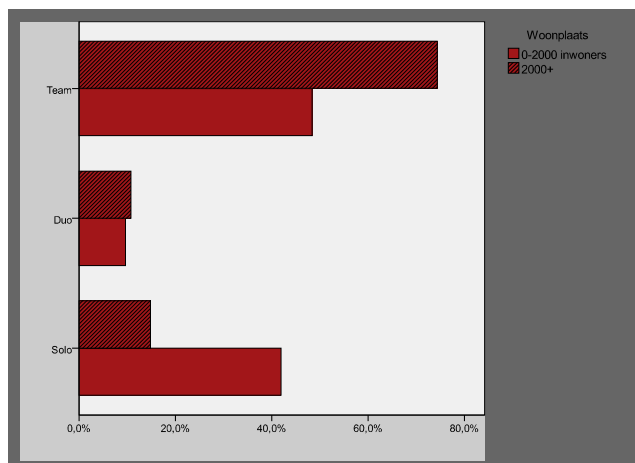
Tabel 11: Invloed woonplaats -> soort vereniging (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 9,236$; df: 2; $P: .010$

b Aantal respondenten <5 niet opgenomen in tabel (zowel team als solo: 1,4%; zowel duo als solo: 0,7%)

c de tabel geeft uitsluitend de resultaten weer van jongeren die een lidmaatschap hebben bij een vereniging (geen lidmaatschap: 22,9%)

	0-2000	2000+
Solo	13: 41,9	11: 14,9
Duo	3: 9,7	8: 10,8
Team	15: 48,4	55: 74,3

Figuur 13: Invloed woonplaats -> soort vereniging

Naast de invloed van het geslacht, de leeftijd en de woonplaats is het interessant te achterhalen of het opleidingsniveau van jongeren invloed heeft op de soort verenigingen waarvan zij lid zijn. Het opleidingsniveau van jongeren blijkt weinig invloed uit te oefenen ($P: .488$). Van de jongeren met een laag (voltooid of huidig) opleidingsniveau is 69,6 procent lid van een teamsport, 23,9 procent van een solosport en 6,5 procent van een duosport. Jongeren met een hoog (voltooid of huidig) opleidingsniveau beoefenen hiernaast eveneens het vaakst een teamsport (63,8%), gevolgd door een solosport (22,4%) en ten slotte het minst vaak een duosport (13,8%). De invloed van het opleidingsniveau van jongeren op het type verenigingen waarvan zij lid zijn, wordt weergegeven in tabel 12 en figuur 14.

Tabel 12: Invloed opleidingsniveau -> soort vereniging (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

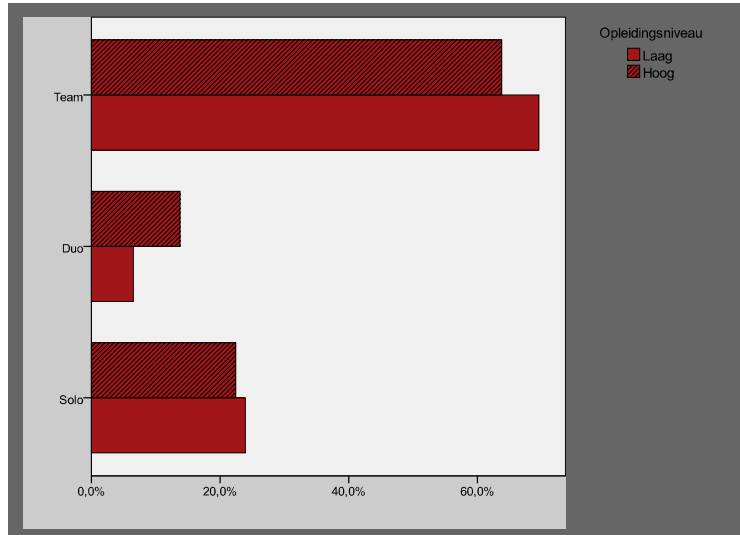
a $X^2: 1,436$; df: 2; $P: .488$

b Aantal respondenten <5 niet opgenomen in tabel (zowel team als solo: 1,4%; zowel duo als solo: 0,7%)

c de tabel geeft uitsluitend de resultaten weer van jongeren die een lidmaatschap hebben bij een vereniging (geen lidmaatschap: 22,9%)

	Laag	Hoog
--	------	------

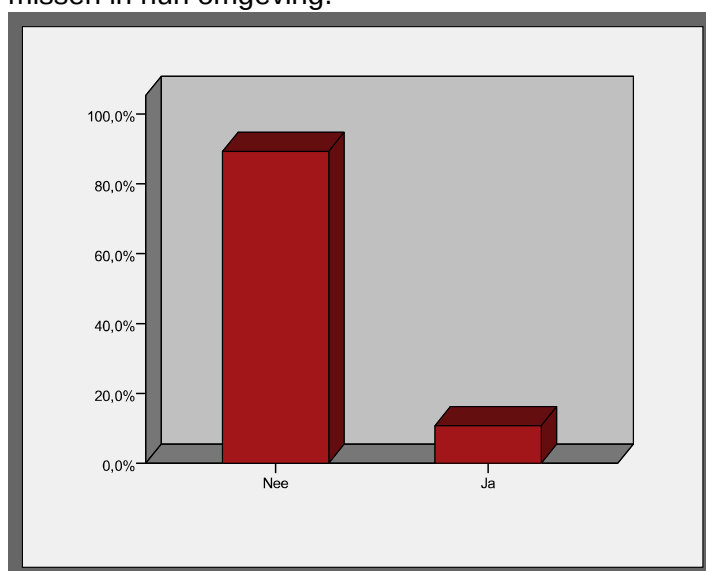
Solo	11: 23,9	13: 22,4
Duo	3: 6,5	8: 13,8
Team	32: 69,6	37: 63,8

Figuur 14: Invloed opleidingsniveau -> soort vereniging

5.1.3 Tevredenheid aangaande verenigingen

Uit figuur 15 valt op te merken dat jongeren uit de gemeente Tynaarlo over het algemeen tevreden zijn met het aantal en type verenigingen in hun omgeving. 125 (89,3%) jongeren die meegewerkt hebben aan het onderzoek gaven aan geen verenigingen te missen in hun omgeving.

Figuur 15: Tevredenheid jongeren aangaande verenigingen in hun omgeving
a X^2 : 86,429; df: 2; P : .000

Er worden verscheidene argumenten gegeven waaruit blijkt dat jongeren tevreden zijn met het aanbod van verenigingen in hun omgeving, waaronder:

'Ik heb het al druk genoeg'
'Ik vind 1 sport genoeg. Misschien nog fitness in de zomervakantie. Handbal heeft namelijk een zomerstop'

'Ik sport voor mezelf'

'Ik vind geen andere sporten leuker dan dansen'

'Ben tevreden met de vereniging waar ik nou lid van ben'

Voor de jongeren die wel verenigingen missen in hun omgeving geldt dat zij uiteenlopende verenigingen missen. Een zwem-, tennis-, hockey, dans-, kickbox-, handbal-, rugby-, slagbal-, basketbal-, freerunning-, atletiek- en turnvereniging worden door enkele respondenten genoemd. Hiernaast worden een vechtsport en trampolinespringen door enkele respondenten genoemd. Als argument voor het missen van een vereniging antwoordt een respondent:

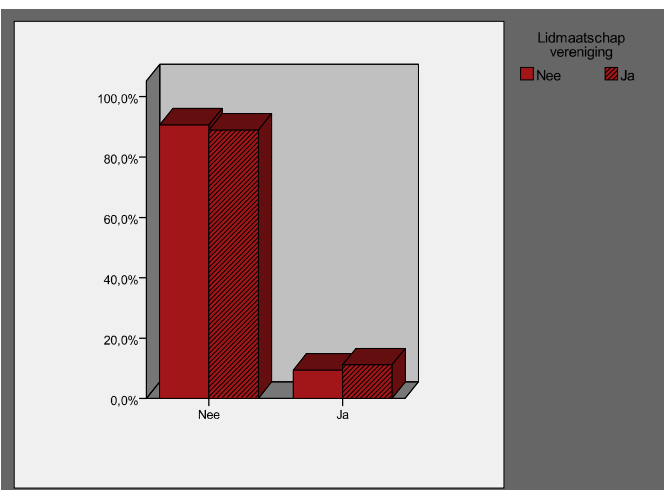
'Ik zou graag lid willen zijn van een turnvereniging, omdat ik dat eerder al negen jaar heb gedaan en het wel weer zou willen oppakken. Ik ben geen lid, omdat de dichtstbijzijnde verenigingen mij niet echt aanspreken'.

5.1.4 In hoeverre missen jongeren die wel of geen lid zijn, verenigingen in hun omgeving

Uit tabel 13 en figuur 16 blijkt dat 11,1 procent van de jongeren die zelf lid zijn van een vereniging, er ook één of meerdere mist in zijn of haar omgeving (88,9% is tevreden). Jongeren die zelf geen lid zijn van een vereniging blijken iets minder vaak (9,4%) een vereniging in de nabijheid van de woonplaats te missen (90,6% is tevreden). Het wel of niet lid zijn van een vereniging blijkt hiermee weinig invloed te hebben op het al dan niet missen van verenigingen ($P: .780$).

Tabel 13: Wel of geen lidmaatschap vereniging -> Verenigingen missen in omgeving (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)
a $X^2: .078$; df: 1; $P: .780$

	Mist wel vereniging in omgeving	Mist geen vereniging in omgeving
Lid van een vereniging	12: 11,1	96: 88,9
Geen lid van een vereniging	3: 9,4	29: 90,6

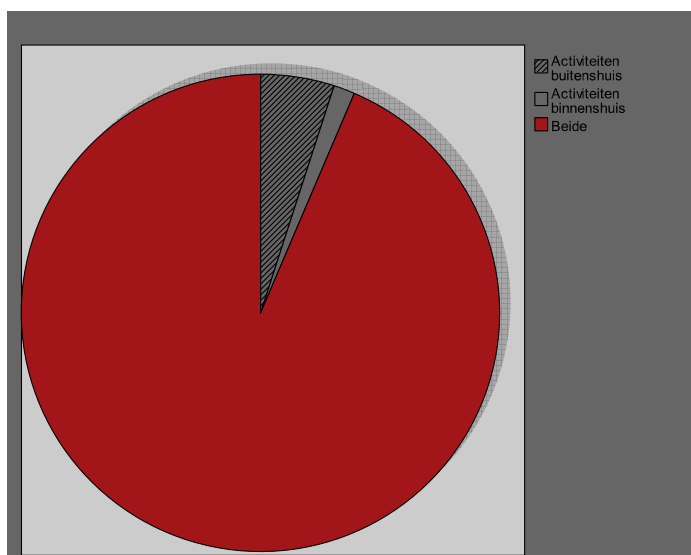

Figuur 16: Wel of geen lidmaatschap vereniging -> Verenigingen missen in omgeving

5.2 Vrijtijdsbesteding

5.2.1 De activiteiten die jongeren ondernemen

Om vast te kunnen stellen welke activiteiten de respondenten ondernemen in hun vrije tijd, is er onderscheid gemaakt tussen activiteiten buitenshuis en binnenshuis. Uit figuur 17 blijkt dat 131 jongeren (93,6%) uit de gemeente Tynaarlo hun vrije tijd besteedt aan zowel activiteiten binnens- als buitenshuis. Daarnaast spendeert vijf procent van de respondenten zijn of haar vrije tijd enkel aan activiteiten buitenshuis en slechts 1,4% enkel binnenshuis.

Figuur 17: Activiteiten die ondernomen worden door jongeren

a X^2 : 228,871; df: 2; P : .000

Uit onderzoek van het CBS is gebleken dat jongeren tegenwoordig minder televisiekijken dan voorheen. Zij geven aan dat deze afname kan komen door de toegenomen populariteit van internet (2010). Vanuit deze veronderstelling is door middel van een telling geanalyseerd of jongeren uit de gemeente Tynaarlo vaker televisie kijken of computeren in hun vrije tijd. Uit deze telling blijkt dat 93 respondenten (66,4%) gebruikt maakt van de computer en 85 respondenten (60,7%) in zijn of haar vrije tijd televisie kijkt.

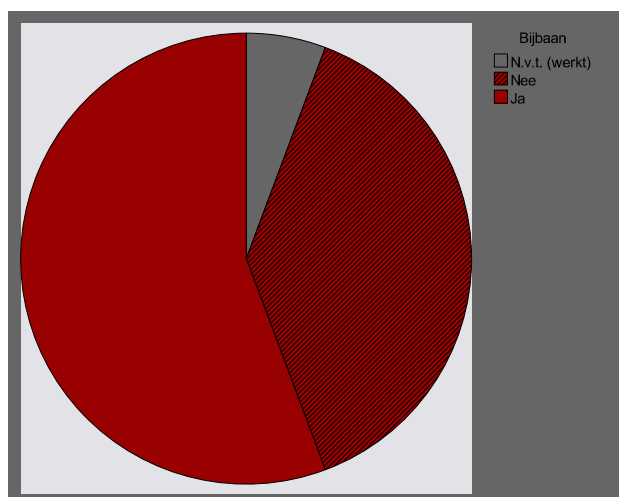
5.2.2 Bijbaan

De meerderheid van de schoolgaande jongeren uit de gemeente Tynaarlo heeft een bijbaan (55,7%). 5,7 procent van de jongeren werkt volledig, waarmee het niet van toepassing is of zij wel of geen bijbaan hebben. Het aantal en percentage jongeren dat al dan niet een bijbaan heeft, wordt weergegeven in tabel 14 en figuur 18.

Tabel 14: Aantal en percentage jongeren die al dan niet een bijbaan hebben

a X^2 = 54,299; df = 2; P : .000

	Aantal	Procent
Wel een bijbaan	78	55,7
Geen bijbaan	54	38,6
N.v.t. (werkt volledig)	8	5,7

Figuur 18: Percentage jongeren die al dan niet een bijbaan hebben

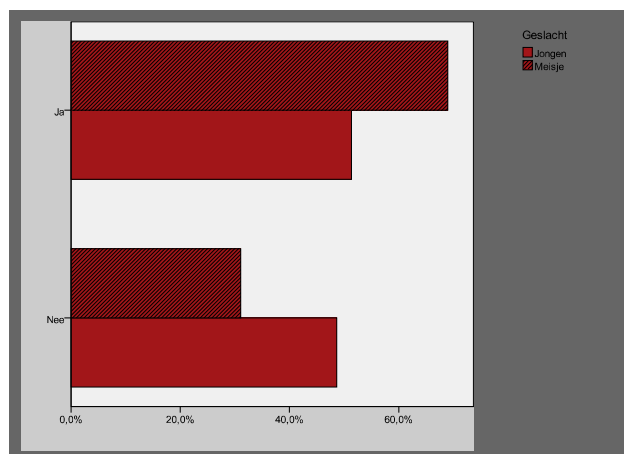
Meisjes blijken significant ($P: .041$) vaker een bijbaan te hebben dan jongens (resp. 69,0% en 51,4%). De verschillen worden weergegeven in tabel 15 en figuur 19.

Tabel 15: Invloed geslacht -> Bijbaan (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 4.173$; df: 1; $P: .041$

b Volledig werkende jongeren niet opgenomen in tabel (5,7%)

Geslacht	Een bijbaan	Geen bijbaan
Jongen	38: 51,4	36: 48,6
Meisje	40: 69	18: 31

Figuur 19: Invloed geslacht -> Bijbaan

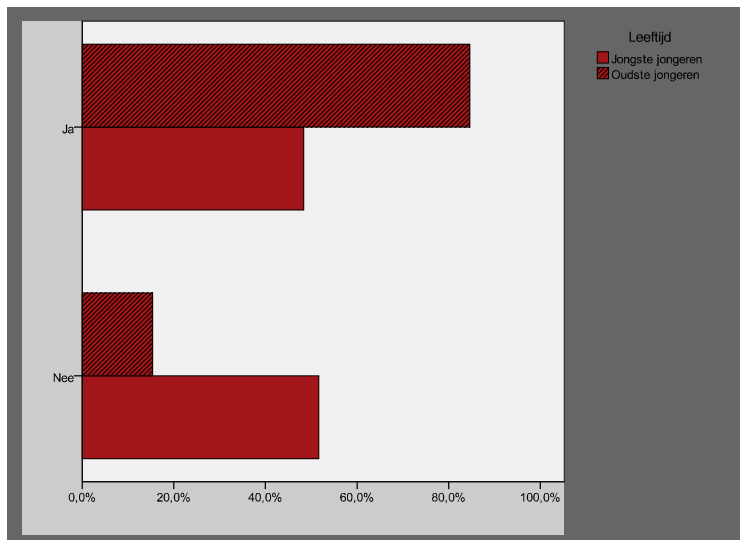
Naast het geslacht blijkt de leeftijd van jongeren eveneens invloed te hebben ($P: .000$) op het hebben van een bijbaan. Oudere jongeren (17-21) hebben significant vaker een bijbaan (84,6%) dan jongere jongeren (12-16: 48,4%). De invloed van het geslacht wordt weergegeven in tabel 16 en figuur 20.

Tabel 16: Invloed leeftijd -> Bijbaan (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: .14.919$; df: 1; $P: .000$

b Volledig werkende jongeren niet opgenomen in tabel (5,7%)

Leeftijd	Een bijbaan	Geen bijbaan
Jongere jongeren	45: 48,4	48: 51,6
Oudere jongeren	33: 84,6	6: 15,4

Figuur 20: Invloed leeftijd -> Bijbaan

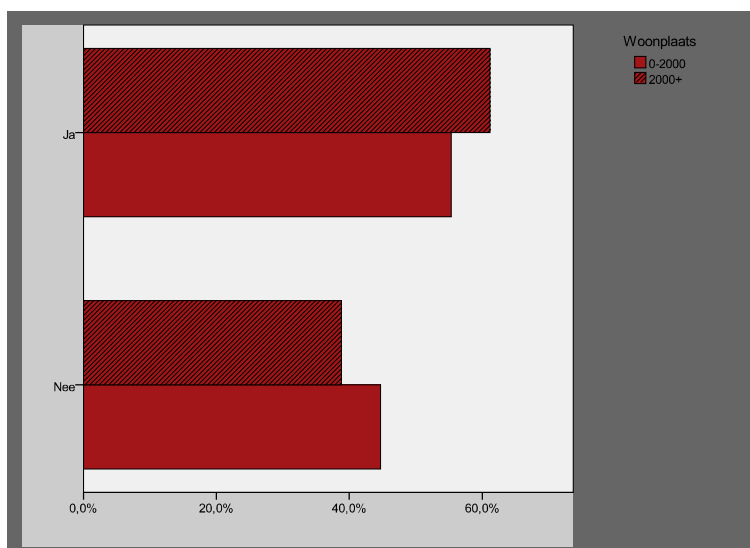
De grootte van de woonplaats waar jongeren wonen, heeft geen invloed op het al dan niet hebben van een bijbaan ($P: .512$). Resultaten uit de steekproef suggereren echter dat jongeren uit een groot dorp (0-2000) vaker een bijbaan hebben (61,2%) dan jongeren uit een klein dorp (55,3%) (2000+). De invloed van de woonplaats op het al dan niet hebben van een bijbaan wordt weergegeven in tabel 17 en figuur 21.

Tabel 17: Invloed woonplaats -> Bijbaan (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: .430$; df: 1; $P: .512$

b Volledig werkende jongeren niet opgenomen in tabel (5,7%)

Woonplaats	Een bijbaan	Geen bijbaan
0-2000	26: 55,3	21: 44,7
2000+	52: 61,2	33: 38,8

Figuur 21: Invloed woonplaats -> Bijbaan

Het al dan niet hebben van een bijbaan is eveneens niet toe te schrijven aan het opleidingsniveau van jongeren ($P: .567$). Hoog opgeleiden blijken uit tabel 18 en figuur 22 iets vaker een bijbaan te hebben (61,1%) dan laag opgeleiden (55,6%).

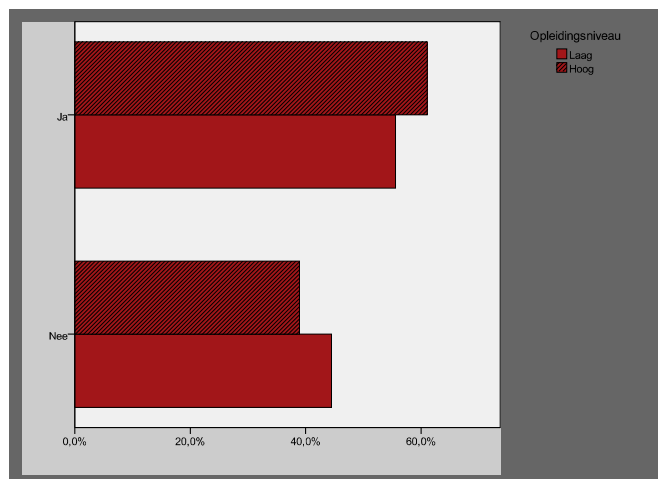
Tabel 18: Invloed opleidingsniveau -> Bijbaan (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a X^2 : .327; df: 1; P : .567

b Volledig werkende jongeren niet opgenomen in tabel (5,7%)

c Onbekend opleidingsniveau niet opgenomen in tabel (0,7%)

Opleidingsniveau	Een bijbaan	Geen bijbaan
Laag	20: 55,6	16: 44,4
Hoog	58: 61,1	37: 38,9

Figuur 22: Invloed opleidingsniveau -> Bijbaan

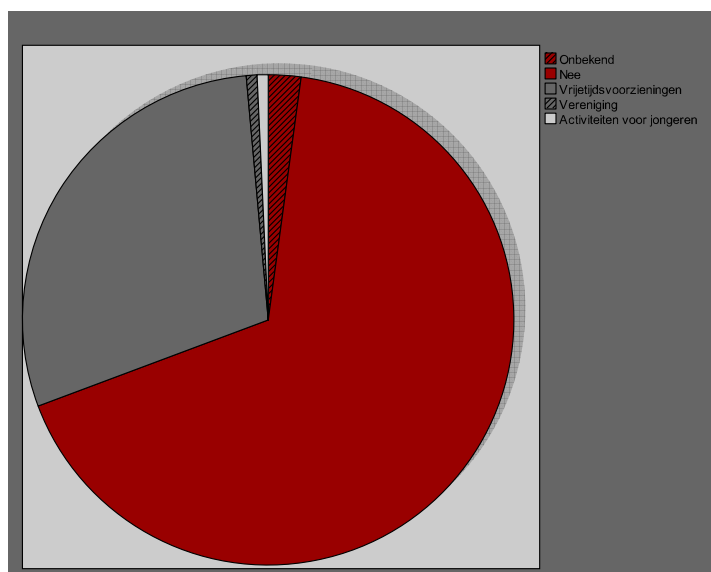
5.2.3 Tevredenheid met betrekking tot vrijetijdsbestedingsmogelijkheden

Over het algemeen missen jongeren uit de gemeente Tynaarlo weinig in hun directe leefomgeving, waarvan ze in hun vrije tijd gebruik willen maken. 67,1 procent is tevreden met wat hun omgeving hen te bieden heeft. Eenenvertig respondenten (29,3%) geven aan vrijetijdsvoorzieningen te missen in hun omgeving. Van enkelen is onbekend of zij al dan niet verenigingen missen in hun omgeving. Daarnaast wordt door enkele respondenten een vereniging of activiteiten voor jongeren in de directe leefomgeving gemist. De vrijetijdsbestedingsmogelijkheden die gemist worden door jongeren uit de gemeente Tynaarlo worden weergegeven in tabel 19 en figuur 23.

Tabel 19: Vrijetijdsbestedingsmogelijkheden die jongeren missen in hun omgeving

a X^2 : 236,000; df: 4; P : .000

	Aantal	Procent
Mist niets	94	67,1
Vrijetijdsvoorzieningen	41	29,3
Verenigingen	1	0,7
Activiteiten voor jongeren	1	0,7
Onbekend	3	2,1

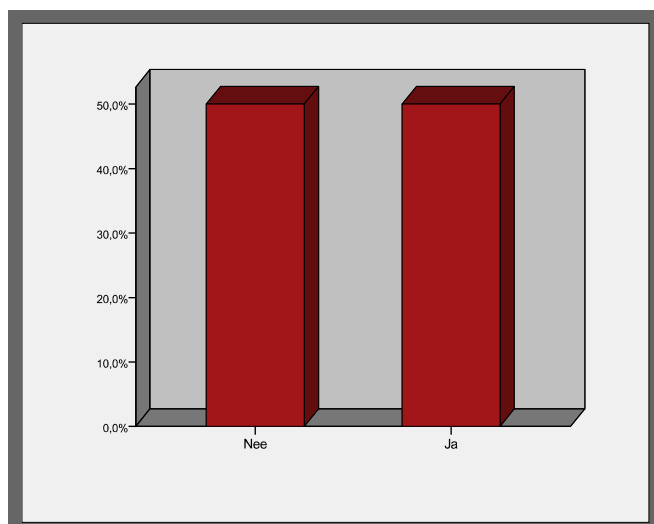

Figuur 23:
Vrijtijdsbestedingsmogelijkheden die jongeren missen in hun omgeving

5.3 Maatschappelijk en politieke participatie

5.3.1 Deelname maatschappelijk gerelateerde activiteiten

In figuur 24 is te zien op welke manieren jongeren momenteel dan al niet actief zijn binnen verschillende activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie. Onder maatschappelijk gerelateerde activiteiten vallen een goede doelen actie, vrijwilligerswerk in eigen buurt of woonplaats, helpen aan de schoolkrant en vrijwilligerswerk bij verenigingen. Evenveel jongeren nemen wel (48,6%) of geen deel (48,6%).

Figuur 24: Deelname aan maatschappelijke gerelateerde activiteiten

a χ^2 : .000; df: 1; P : 1,000

b Onbekend deelname niet opgenomen in figuur (2,9%)

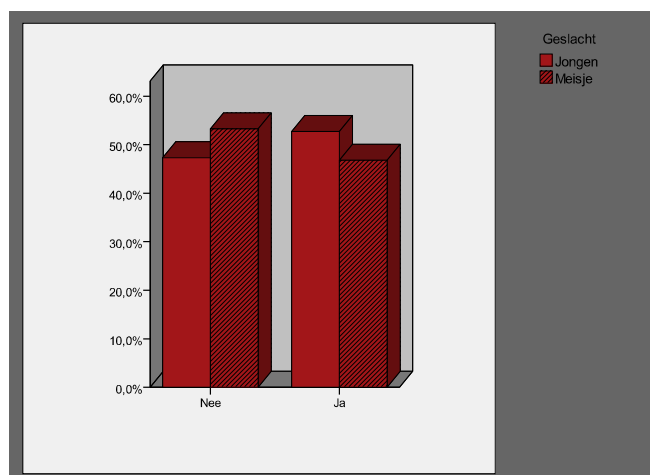
Het geslacht blijkt weinig invloed te hebben op het al dan niet deelnemen aan maatschappelijke gerelateerde activiteiten (P : .491). Jongens (36%) blijken uit tabel 20 en figuur 25 vaker dan meisjes (32,3%) actief te zijn binnen verschillende activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie.

Tabel 20: Invloed geslacht -> Deelname aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : .474; df: 1; P : .491

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (2,9%)

	Ja	Nee
Jongen	39: 52,7	35: 47,3
Meisje	29: 46,8	33: 53,2

Figuur 25: Invloed geslacht -> Deelname aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten

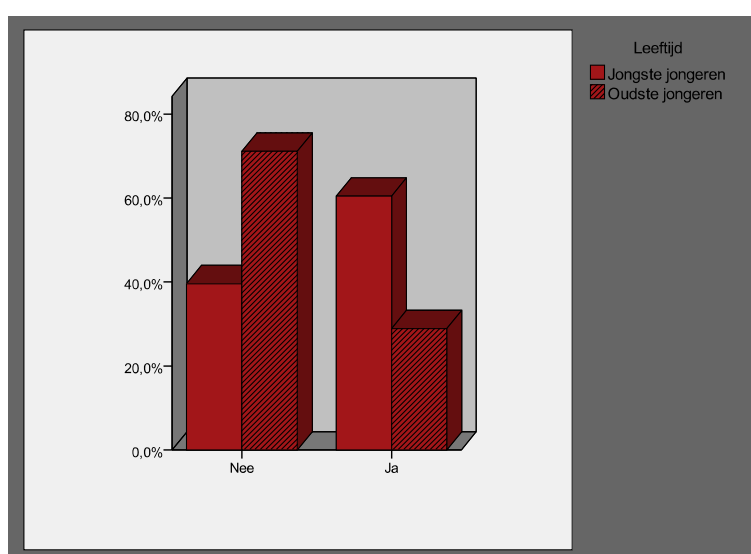
Tussen de leeftijdscategorieën doen zich wel (significante) verschillen voor (P : .001). Uit tabel 21 en figuur 26 blijkt dat meer dan zestig procent (60,4%) van twaalf tot en met zestien jaar momenteel deelneemt aan maatschappelijke activiteiten, tegenover dertien (28,9%) jongeren van zeventien tot en met eenentwintig.

Tabel 21: Invloed leeftijd> Deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 11,989; df: 1; P : .001

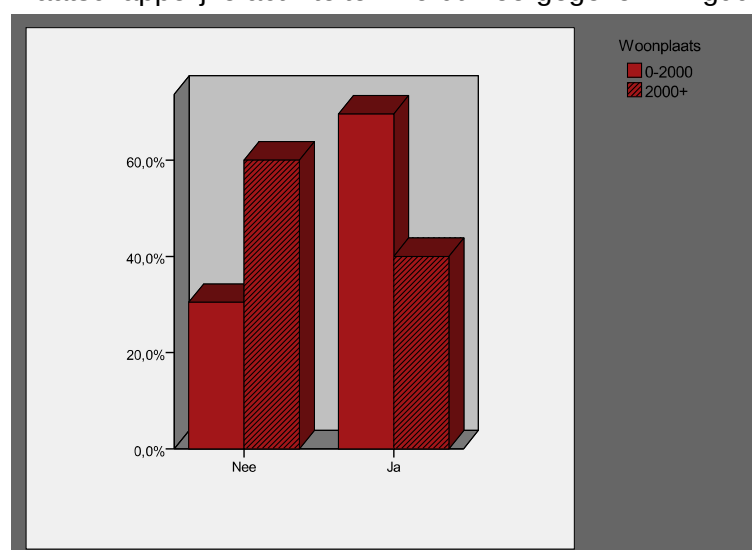
b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (2,9%)

	Ja	Nee
Jongere jongeren	55: 60,4	36: 39,6
Oudere jongeren	13: 28,9	32: 71,1

Figuur 26: Invloed leeftijd> Deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten

Ook zijn er verschillen in de deelname aan maatschappelijke activiteiten, wanneer gekeken wordt naar de woonplaats (P : .001). Het merendeel van de respondenten (69,6%), wonend in een dorp met 0 tot 2000 inwoners, blijkt actief te zijn binnen verschillende activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie, tegenover 40,0 procent van de jongeren die in een groter dorp wonen (2000+). Het al dan niet actief zijn op het gebied van maatschappelijke activiteiten wordt weergegeven in figuur 27 en tabel 22.

Figuur 27: Invloed woonplaats -> Deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten

Tabel 22: Invloed woonplaats -> Deelname aan maatschappelijke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 10,643; df: 1; P : .001

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (2,9%)

	Ja	Nee
0-2000	32: 69,6	14: 30,4
2000+	36: 40,0	54: 60,0

Het opleidingsniveau heeft weinig invloed op deelname aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten (P : .797). Laag opgeleide jongeren nemen net iets vaker deel dan hoog opgeleiden, respectievelijk 50,7% en 48,5%. De kleine verschillen tussen hoog en laag opgeleide jongeren wordt weergegeven in tabel 23 en figuur 28.

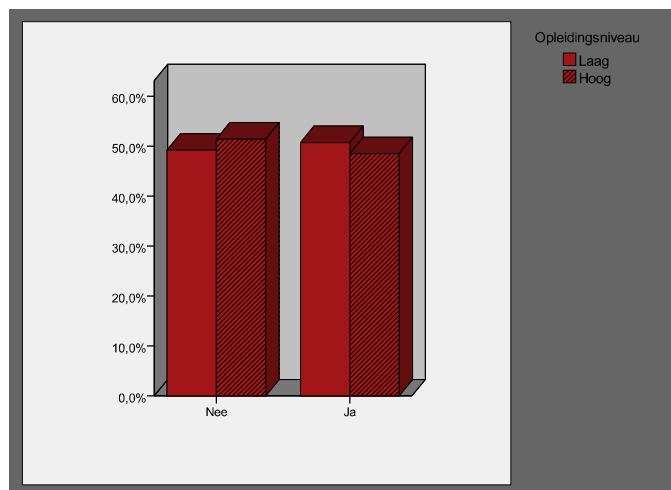
Tabel 23: Invloed opleidingsniveau -> Deelname aan maatschappelijke en politieke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : ,066; df: 1; P : .797

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (2,9%)

c onbekend opleidingsniveau niet opgenomen in tabel (0,7%)

	Ja	Nee
Laag	34: 50,7	33: 49,3
Hoog	33: 48,5	35: 51,5

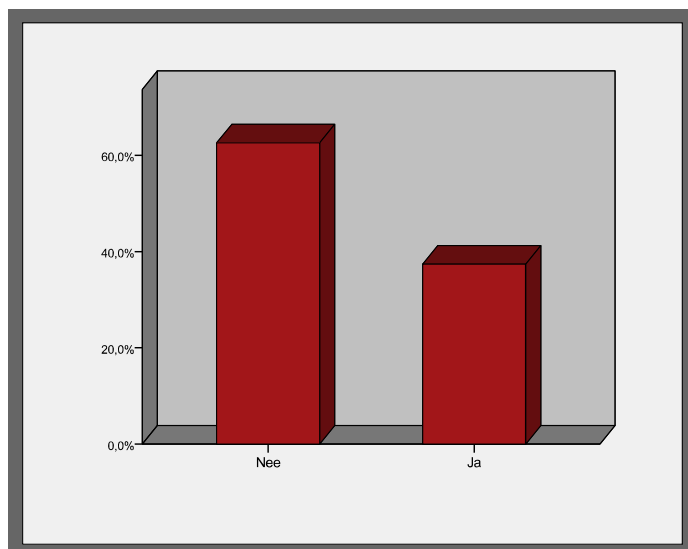

Figuur 28: Invloed opleidingsniveau -> Deelname maatschappelijke activiteiten

5.3.2 Deelname aan politiek gerelateerde activiteiten

Op het gebied van politieke participatie is de jongeren gevraagd naar hun deelname aan politieke activiteiten. Deelname aan een jeugdraad, -panel, of -debat, een leerlingenraad of schoolraad, demonstratie of ludieke actie, handtekeningenactie, meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente en een jeugdvereniging worden in dit onderzoek opgevat als politiek gerelateerde activiteiten.

Uit de analyse blijkt dat het merendeel van de jongeren geen deel neemt aan politiek gerelateerde activiteiten (62,1%). 37,1 procent van de jongeren neemt wel deel. De deelname van jongeren aan politiek gerelateerde activiteiten wordt weergegeven in figuur 29.

Figuur 29: Deelname aan politiek gerelateerde activiteiten

a X^2 : 8,813; df: 1; P : .003

b Onbekend deelname niet opgenomen in figuur (0,7%)

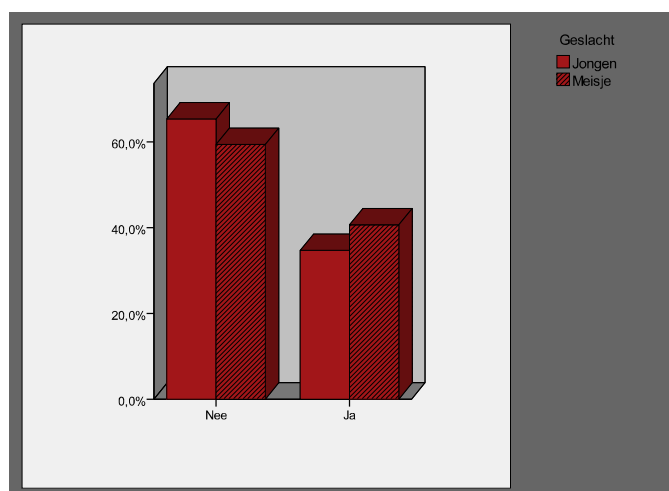
De verschillen, gezien de deelname aan politieke activiteiten tussen de geslachten, zijn klein (P : .469). Meisjes blijken uit de steekproef frequenter (40,6%) deel te nemen aan politiek gerichte activiteiten dan jongens (34,7%). De invloed van geslacht op het al dan niet deelnemen aan politieke activiteiten wordt weergegeven in tabel 24 en figuur 30.

Tabel 24: Invloed geslacht -> Deelname politieke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a X^2 : 0,524; df: 1; P : .469

b Onbekende deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

	Ja	Nee
Jongen	42: 56	33: 44
Meisje	40: 62,5	24: 37,5

Figuur 30: Invloed geslacht -> Deelname politieke activiteiten

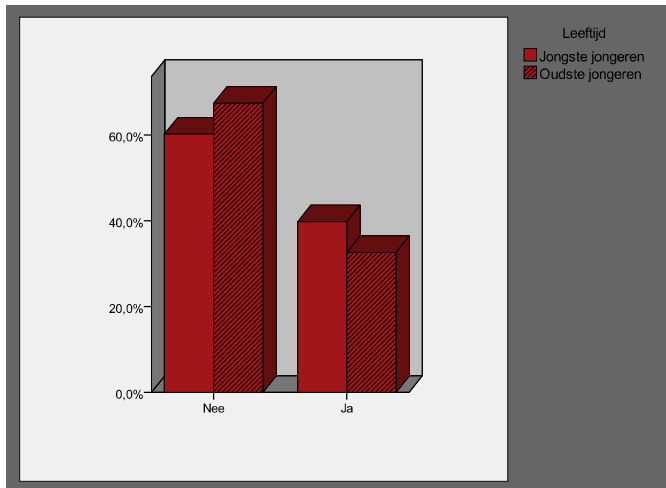
Ook zijn er geen significante verschillen tussen jongeren van twaalf tot en met zestien en zeventien tot en met eenentwintig jaar, gezien de deelname aan politieke activiteiten (P : .411). Jongere jongeren (39,8%) blijken vaker deel te nemen dan oudere jongeren (32,6%). De invloed van de leeftijd op de deelname aan politiek gerelateerde activiteiten wordt weergegeven in tabel 25 en figuur 31.

Tabel 25: Invloed leeftijd -> Deelname politieke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : ,677; df: 1; P : ,411

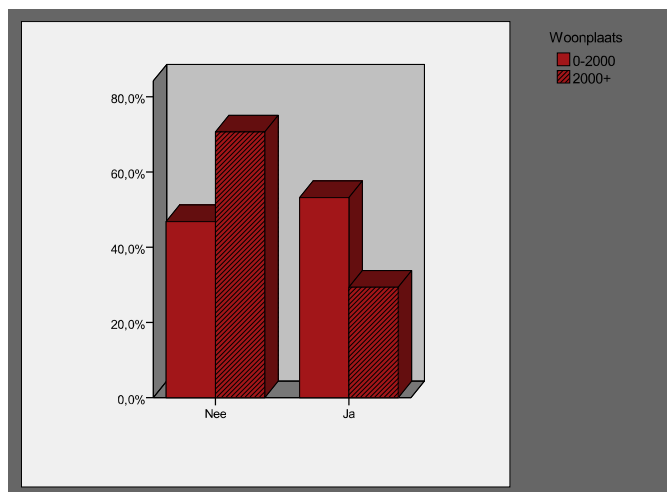
b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

	Ja	Nee
Jongere jongeren	37: 39,8	56: 60,2
Oudere jongeren	15: 32,6	31: 67,4

Figuur 31: Invloed leeftijd -> Deelname politieke activiteiten

De woonplaats blijkt wel invloed uit te oefenen op het al dan niet deelnemen aan politieke activiteiten (P : ,006). Jongeren uit een klein dorp (0-2000) nemen significant vaker (53,2%) deel aan politiek gerelateerde activiteiten dan jongeren uit een groter dorp (29,3%) (zie figuur 32 en tabel 26).

Figuur 32: Invloed woonplaats -> Deelname politieke activiteiten

Tabel 26: Invloed woonplaats -> Deelname politieke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 7,553; df: 1; P : ,006

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

Woonplaats	Ja	Nee
0-2000	37: 78,7	10: 21,3
2000+	45: 48,9	47: 50,1

Het opleidingsniveau blijkt weinig invloed uit te oefenen ($P: .725$) op de deelname aan politiek gerelateerde activiteiten (zie tabel 27 en figuur 33). Laag en hoog opgeleide jongeren blijken nagenoeg even vaak deel te nemen (resp. 36,2% en 39,1%).

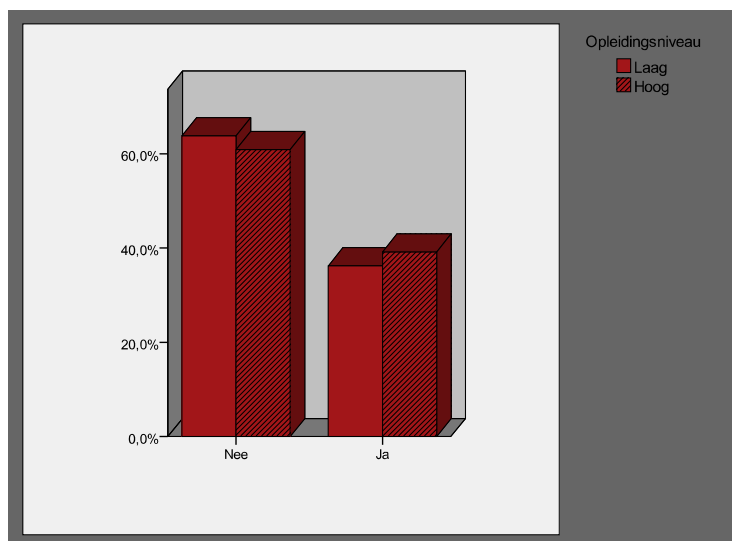
Tabel 27: Invloed opleidingsniveau -> Deelname politieke activiteiten (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: .123$; df: 1; $P: .725$

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

c Onbekend opleidingsniveau niet opgenomen in tabel (0,7%)

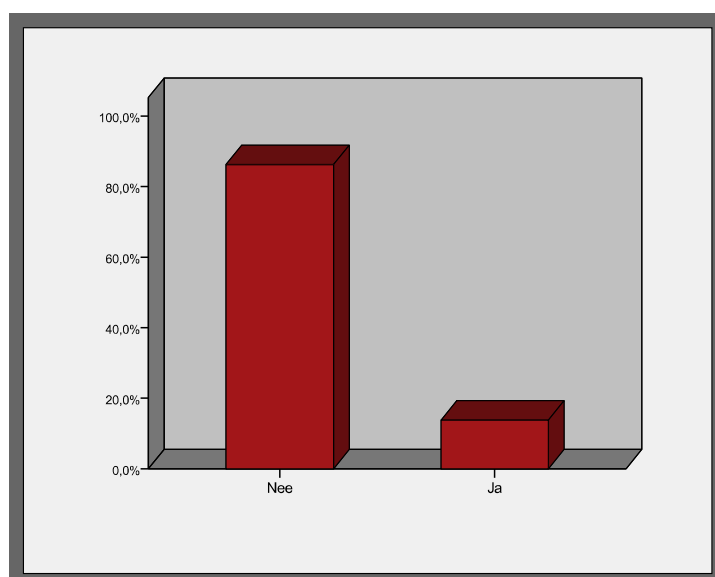
	Ja	Nee
Laag	41: 59,4	28: 40,6
Hoog	40: 58,0	29: 42,0

Figuur 33: Invloed opleidingsniveau -> Deelname politieke activiteiten

5.3.3 Bereidheid tot deelname aan maatschappelijk en politieke activiteiten

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo blijken weinig behoefte te hebben om (vaker) deel te nemen aan maatschappelijke en politieke activiteiten. 119 jongeren (85%) geven aan zelf niet deel te willen nemen aan (meer) activiteiten (zie figuur 34).

Figuur 34: Bereidheid tot maatschappelijke en politieke activiteiten

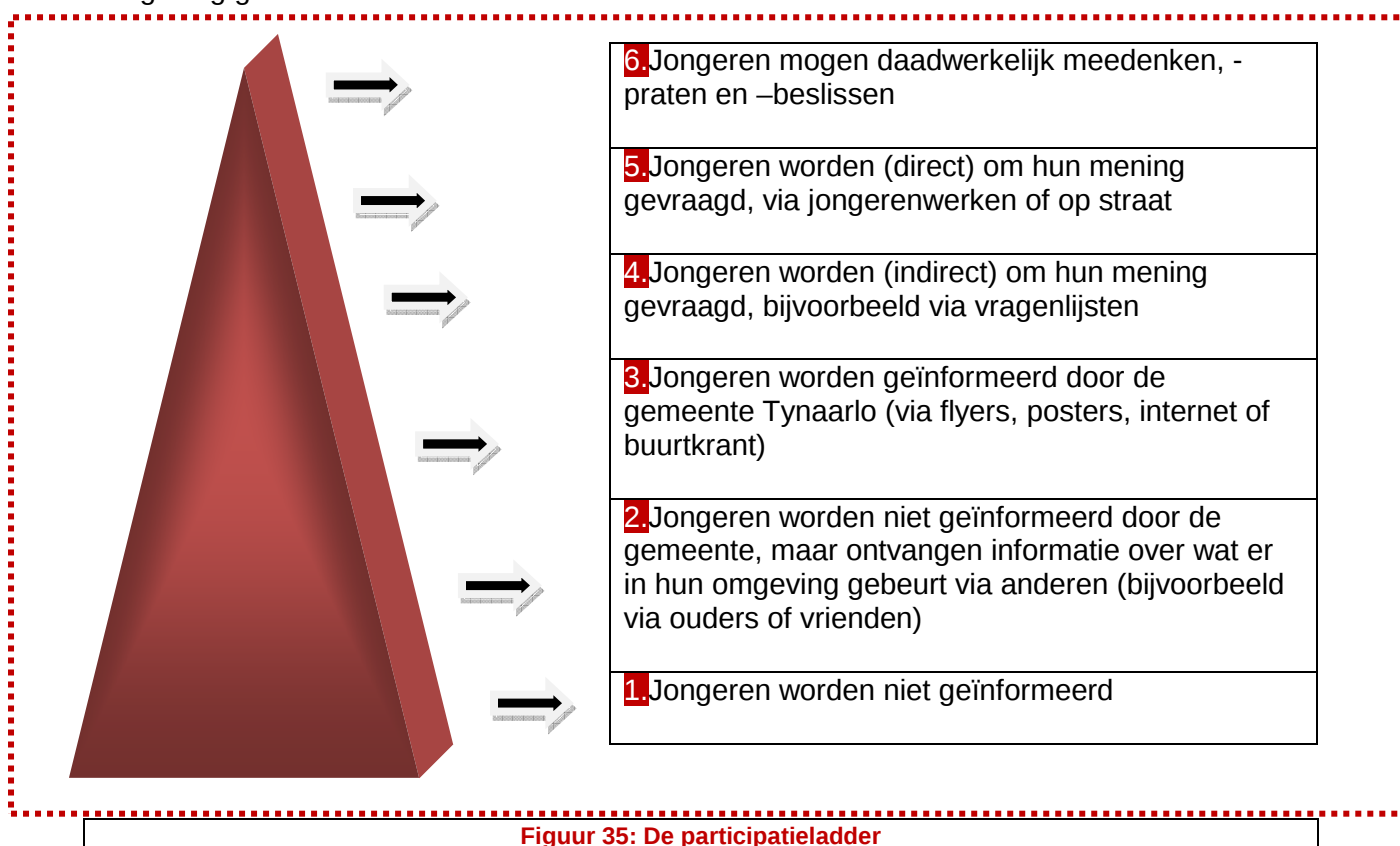
a $X^2: 72,464$; df: 1; $P: .000$

b Onbekend deelname niet opgenomen in figuur (1,4%)

5.4 Informatieverstrekking van de gemeente Tynaarlo

5.4.1 De manier(en) waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente

Aan de hand van de participatieladder (zie figuur 35) wordt bekeken op welke manier jongeren uit de gemeente Tynaarlo informatie krijgen van de gemeente over wat er in hun omgeving gebeurt.

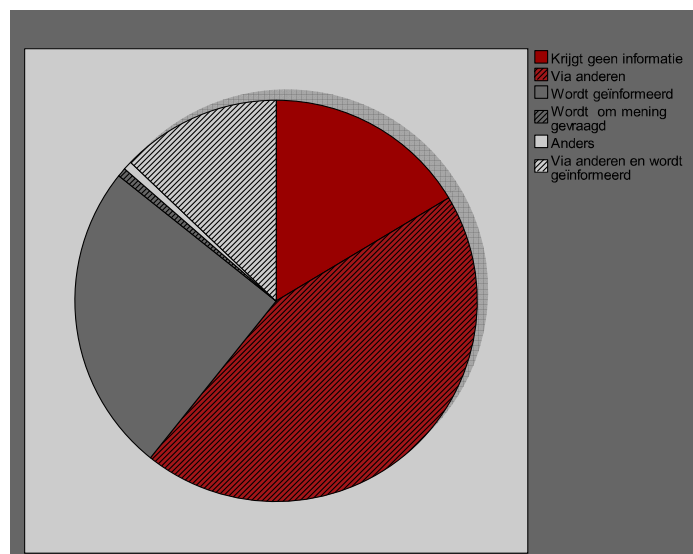
Figuur 35: De participatieladder

Uit de analyse blijkt dat 44,3 procent van de respondenten geen informatie krijgen van de gemeente, maar via anderen uit zijn of haar omgeving. Het percentage respondenten dat aangeeft geïnformeerd te worden door de gemeente, bedraagt 25 procent. 16,4 procent krijgt helemaal geen informatie van de gemeente over wat er in zijn of haar omgeving gebeurt. Daarnaast blijkt uit tabel 28 en figuur 36 dat achttien respondenten (12,9%) zowel informatie vergaart via anderen als geïnformeerd wordt door de gemeente door middel van flyers, posters, internet of een buurtkrant. Ten slotte blijken enkelen direct om zijn of haar mening gevraagd te worden door de gemeente of anders geïnformeerd te worden. Hieruit voortkomend blijkt de gemeente Tynaarlo zich voornamelijk aan de onderkant van de participatieladder te bevinden. 98,6 procent van de jongeren geeft aan dat de gemeente ofwel geen informatie (direct) op jongeren richt ofwel de jongeren enkel informeert. Hieruit voortkomend kan geconcludeerd worden dat de gemeente Tynaarlo jongeren zeer matig betreft bij het jeugdbeleid.

Tabel 28: De manieren waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente
a χ^2 : 113,886; df: 5; P : .000

	Aantal	Percentage
Geen informatie	23	16,4
Via anderen	62	44,3
Wordt geïnformeerd	35	25
Wordt om mening gevraagd	1	0,7

Anders	1	0,7
Via anderen en geïnformeerd	18	12,9

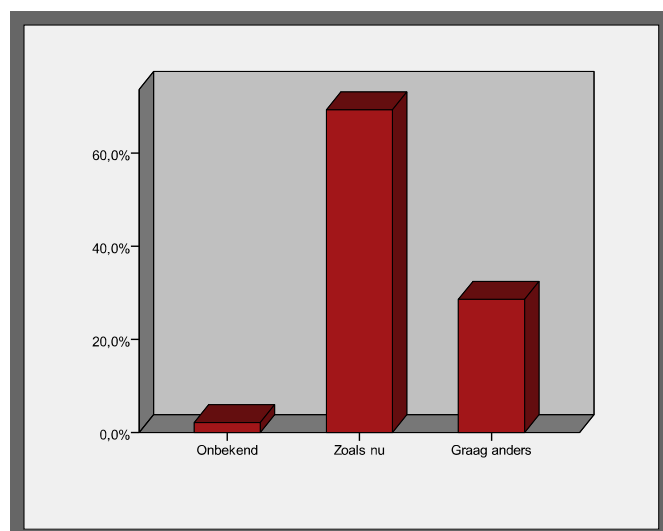
Figuur 36: De manieren waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente

5.4.2 Opinie van jongeren over de informatieverstrekking van de gemeente

Bijna zeventig procent (69,3) van de jongeren die aan het onderzoek hebben meegewerkt, vinden de manier waarop zij informatie van de gemeente Tynaarlo krijgen een goede manier. Tabel 29 en figuur 37 laten zien dat 28,6 procent van de respondenten graag op een andere manier informatie krijgt over wat er in zijn of haar omgeving gebeurt. Van de overige 2,1 procent is het onbekend of zij de manier waarop zij informatie krijgen al dan niet geschikt vinden.

Tabel 29: Opinie van jongeren over de informatieverstrekking gemeente Tynaarlo
a χ^2 : 96,100; df: 2; P : .000

	Aantal	Percentage
Zoals nu	97	69,3
Graag anders	40	28,6
Onbekend	3	2,1

Figuur 37: Opinie van jongeren over de informatieverstrekking gemeente Tynaarlo

5.4.3. De invloed van de manier(en) waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente op de opinie van jongeren

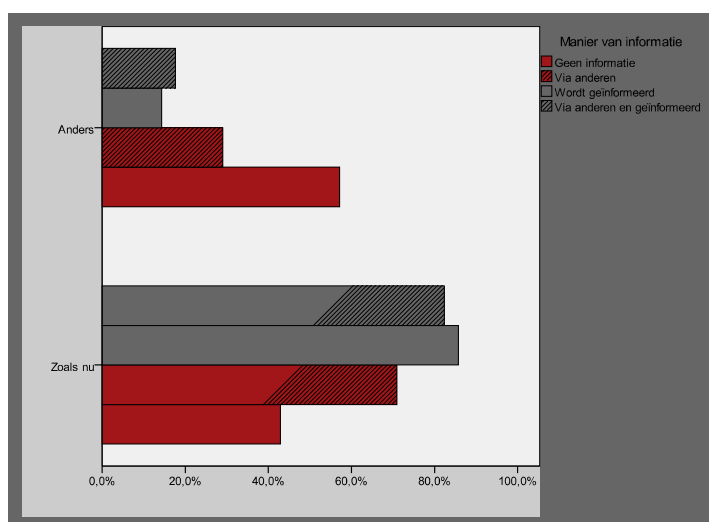
Er zijn significante verschillen tussen de manier(en) waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente en wat zij hiervan vinden ($P: .005$). Van de respondenten die momenteel geen informatie krijgen van de gemeente Tynaarlo blijkt uit tabel 30 en figuur 38 dat 57,1 procent graag op een andere manier geïnformeerd wil worden. 42,9 procent van hen vindt het prima dat zij geen informatie krijgen. Jongeren die via anderen geïnformeerd worden over wat er in hun omgeving gebeurt, vinden dit in meer dan zeventig procent (71%) van de gevallen een geschikte manier. Voor de overige negenentwintig procent geldt dat zij graag op een andere manier geïnformeerd willen worden. Voor 85,7 procent van de respondenten die geïnformeerd worden door de gemeente Tynaarlo, blijkt deze wijze solide. Vijf respondenten (14,3%) zouden daarentegen anders geïnformeerd willen worden. 82,4 procent van de participanten vindt het deugdelijk dat zij zowel via anderen als door de gemeente geïnformeerd worden, 17,6 procent van hen zou daarnaast een andere wijze prefereren en van een enkele respondent is het onbekend of hij of zij deze manieren juist acht.

Tabel 30: Invloed van de manieren waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente -> opinie van jongeren (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 13,005$; df: 3; $P: .005$

B cellen <2 niet opgenomen in tabel (3,5%)

	Zoals nu	Anders
Geen informatie	9: 42,9	12: 57,1
Via anderen	44: 71,0	18: 29
Wordt geïnformeerd	30: 85,7	5: 14,3
Via anderen en geïnformeerd	14: 82,4	3: 17,6

Figuur 38: Invloed van de manieren waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente -> opinie van jongeren

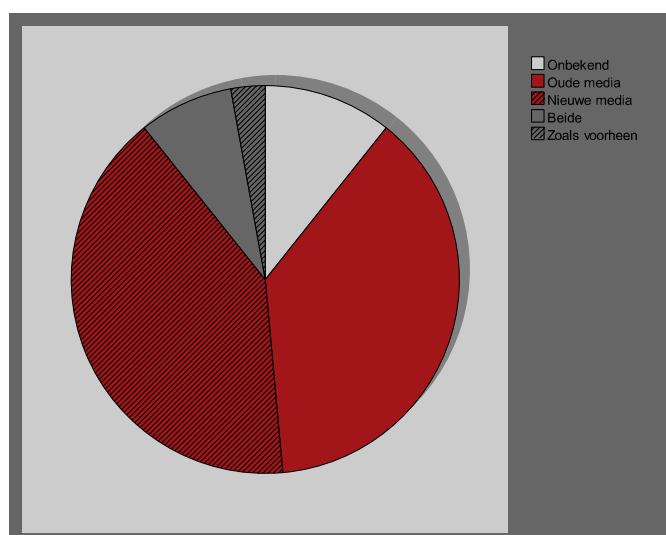
5.4.4. De wijze(n) die jongeren de gemeente aanraden om hen te informeren

Het is interessant te achterhalen welke manieren jongeren zelf prefereren om informatie te verkrijgen van de gemeente Tynaarlo. Voor de analyse zijn de manieren van informatie krijgen onderverdeeld in de categorieën oude media (te denken aan post, poster, krant, toespraak ed.) en nieuwe media (te denken aan sociale media, e-mail e.d.). Uit tabel

31 en figuur 39 blijkt dat 57 respondenten (40,7%) het liefst informatie krijgt van de gemeente door middel van nieuwe media. Drieënvijftig jongeren (37,9%) die meegewerkt hebben aan het onderzoek adviseert de gemeente Tynaarlo jongeren te bereiken via authentieke vormen van media. Daarnaast is het van 10,7 procent onbekend welke manier zij prefereren. Voor elf jongeren (7,9%) geldt dat zij zowel oude als nieuwe media geschikt achten om informatie van de gemeente Tynaarlo te krijgen. Ten slotte prefereren vier jongeren (2,9%) uit de gemeente Tynaarlo de manier waarop zij nu informatie krijgen.

Tabel 31: De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente
a X^2 : 89,286; df: 4; P : .000

	Aantal	Percentage
Onbekend	15	10,7
Oude media	53	37,9
Nieuwe media	57	40,7
Beide	11	7,9
Zoals nu	4	2,9

Figuur 39: De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente

Jongens en meisjes blijken (significant) verschillende opvattingen te hebben over de wijze waarop de gemeente hen zou moeten informeren (P : .038). Uit tabel 32 en figuur 40 blijkt dat meisjes (41,5%) vaker oude media prefereren dan jongens (34,7%). Jongens opteren geïnformeerd te worden via nieuwe media (45,3%) dan meisjes (35,4%). Meisjes geven daarnaast vaker (13,8%) de voorkeur aan beide vormen van informatieverstrekking, dan jongens (2,7%). Voor tien jongens (13,3%) en vijf meisjes (7,7%) geldt dat het onbekend is welke wijze van informatieverstrekking aan jongeren zij prefereren. Ten slotte blijkt dat enkele jongens en één meisje de manier waarop zij momenteel informatie krijgen van de gemeente geschikt vinden.

Tabel 32: Invloed geslacht -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

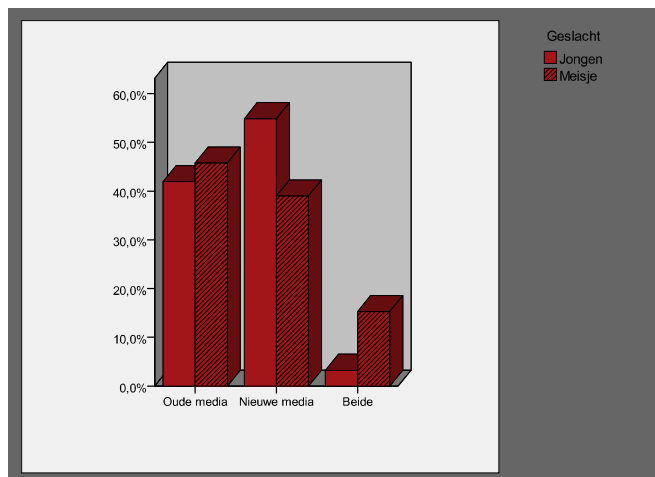
a X^2 : 6,526; df: 2; P : .038

b Onbekend welke wijze geprefereerd wordt niet opgenomen in tabel (10,7%)

c cellen <5 niet opgenomen (2,9%)

Jongens	Meisjes
---------	---------

Oude media	26: 41,9	27: 45,8
Nieuwe media	34: 54,8	23: 39,0
Zowel oude als nieuwe media	2: 2,7	9: 15,3

Figuur 40: Invloed geslacht -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente

Er geen significante verschillen tussen jongeren van twaalf tot en met zestien en jongeren van zeventien tot en met eenentwintig jaar, gekeken naar de manieren waarop zij geïnformeerd willen worden ($P: .083$). Uit tabel 33 en figuur 41 blijkt dat jongere jongeren (49,4%) vaker oude media prefereren dan oudere jongeren (31,6%). Twintig oudere jongeren (52,6%) en zevenendertig jongere jongeren (44,6%) adviseren de gemeente aan informatie te verstrekken via nieuwe media. Daarnaast wordt informatieverstrekking aan jongeren via zowel oude als nieuwe media, geadviseerd door enkele oudere jongeren en jongere jongeren (resp. 15,8% en 6,0%).

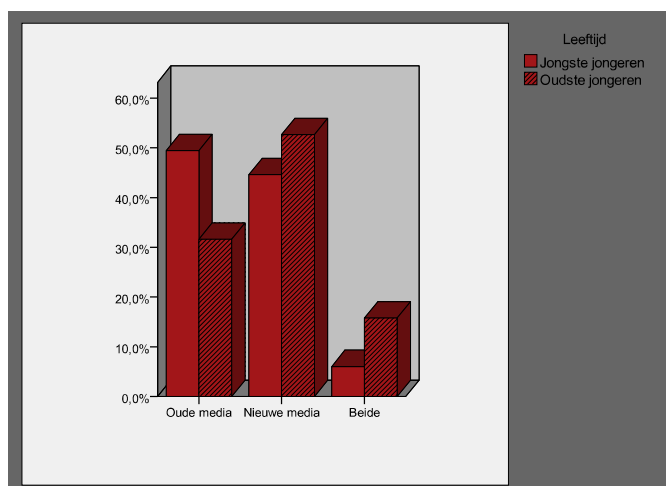
Tabel 33: Invloed leeftijd -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 4,983$; df: 2; $P: .083$

b Onbekend welke wijze geprefereerd wordt niet opgenomen in tabel (10,7%)

c cellen <5 niet opgenomen (2,9%)

	Jongere jongeren	Oudere jongeren
Oude media	41: 49,4	12: 31,6
Nieuwe media	37: 44,6	20: 52,6
Zowel oude als nieuwe media	5: 6,0	5: 15,8

Figuur 41: Invloed leeftijd -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente

Naast de leeftijd van jongeren blijkt de woonplaats eveneens geen invloed te hebben op de wijze waarop jongeren prefereren om geïnformeerd te worden ($P: .239$). Voor jongeren wonend in een dorp met 0 tot 2000 inwoners geldt dat zij voorkeur geven aan informatievertrekking via oude media (53,7%) en 36,6 procent van hen via nieuwe media. Ten slotte verkiest 9,8 procent van de jongeren, wonend in een klein dorp, zowel oude als nieuwe media.

Jongeren woonachtig in een dorp met meer dan 2000 inwoners adviseren de gemeente in 52,8 procent van de gevallen juist aan jongeren te bereiken via nieuwe media. 38,8 procent adviseert dit te doen via oude media. Hiernaast geeft 8,8 procent de voorkeur aan zowel oude, als nieuwe media (zie tabel 34 en figuur 42).

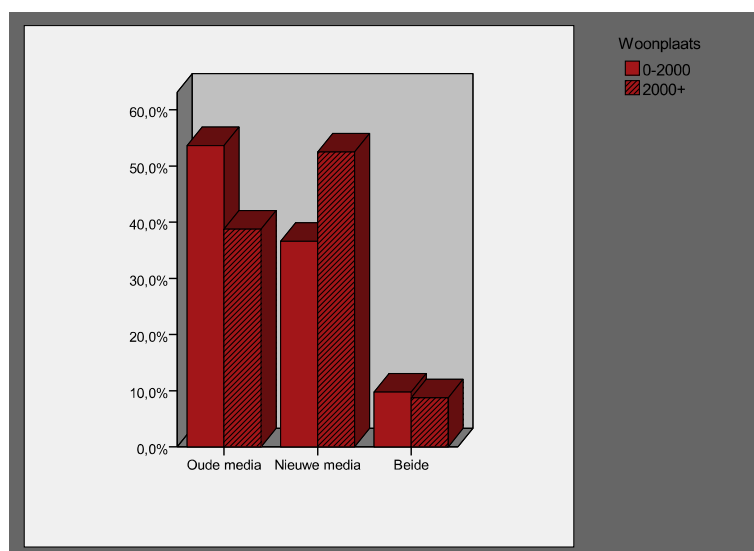
Tabel 34: Invloed woonplaats -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 2,863$; df: 2; $P: .239$

b Onbekend welke wijze geprefereerd wordt niet opgenomen in tabel (10,7%)

c cellen <5 niet opgenomen (2,9%)

	0-2000	2000+
Oude media	22: 53,7	31: 38,8
Nieuwe media	15: 36,6	42: 52,5
Zowel oude als nieuwe media	4: 9,8	7: 8,8

Figuur 42: Invloed woonplaats -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente

Ten slotte blijken er ook weinig verschillen te zijn tussen de verschillende opleidingsniveaus van jongeren, gekeken de manier(en) waarop zij informatie willen ontvangen. ($P: .820$). Uit tabel 35 en figuur 43 blijkt dat jongeren die een laag opleidingsniveau genieten of hebben voltooid de gemeente adviseert om de jeugd via nieuwe vormen van media 44,8 procent, of zowel oude vormen (44,8%) te informeren. Ten slotte maakt het voor 10,3 procent van de laag opgeleide jongeren niet uit op welke wijze zij informatie krijgen.

Jongeren met een (huidig of voltooid) hoog opleidingsniveau verkiezen geïnformeerd te worden in de vorm van nieuwe media (50,0%) boven oude media (41,9%). Vijf respondenten (8,1%) geven daarnaast aan zowel oude als nieuwe vormen van media een geschikte manier te vinden waarop de gemeente Tynaarlo jongeren kan informeren.

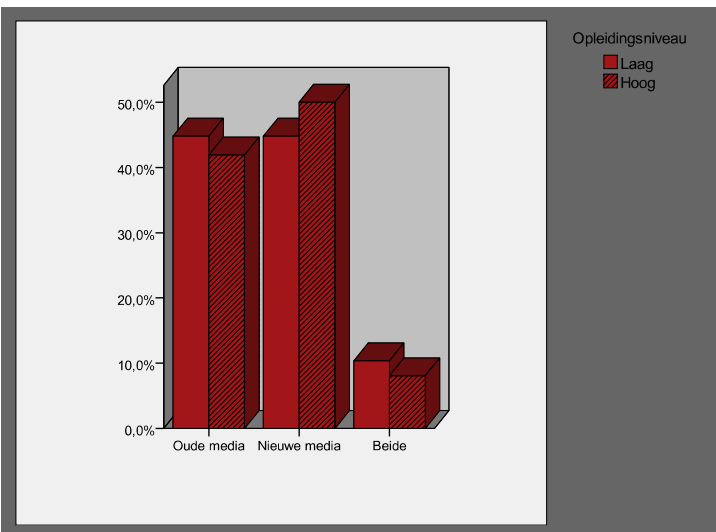
Tabel 35: Invloed opleidingsniveau -> De wijze (en)die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 0,397; df: 2; P : .820

b Onbekend welke wijze geprefereerd wordt niet opgenomen in tabel (10,7%)

c cellen <5 niet opgenomen (3,6%)

	Laag	Hoog
Oude media	26: 44,8	26: 41,9
Nieuwe media	26: 44,8	31: 50
Zowel oude als nieuwe media	6: 10,3	5: 8,1

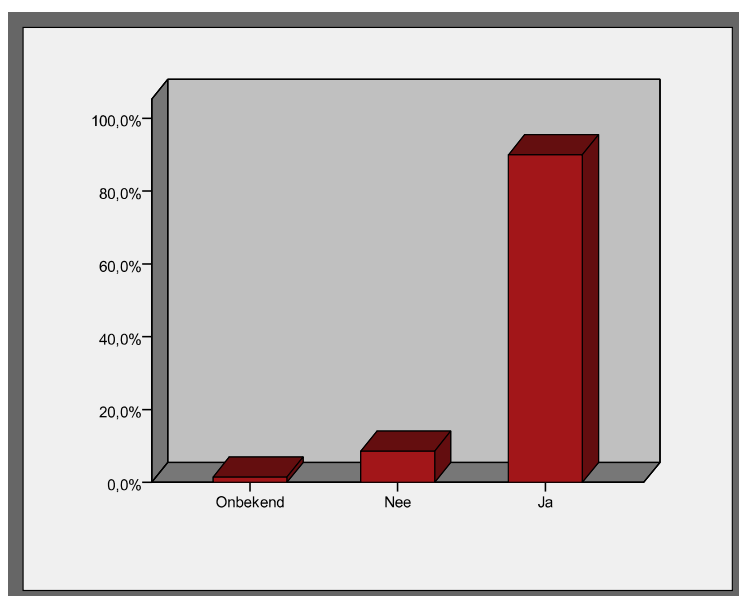

Figuur 43: Invloed opleidingsniveau -> De wijze(n) die jongeren prefereren om geïnformeerd te worden door de gemeente

5.5 Meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid

5.5.1 De visie van jongeren ten aanzien van meedenken, -praten en –beslissen

Alvorens in te gaan op de vraag in hoeverre jongeren zelf willen participeren binnen hun gemeente, zal nagegaan worden of jongeren het belangrijk achten dat deze mogelijkheid aanwezig is. Een grote meerderheid (90%) van de jongeren van twaalf tot en met eenentwintig jaar zegt het belangrijk te vinden dat jongeren de mogelijkheid hebben tot meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid (zie figuur 44).

Figuur 44: De visie van jongeren op meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid
a χ^2 : 203,371; df: 2; P : .000

Redenen die onder andere worden gegeven door jongeren die het belangrijk vinden dat zij de mogelijkheid hebben tot meedenken, -praten en –beslissen:

‘Jongeren hebben ook wat te zeggen’
‘Jongeren kunnen het beste zelf beslissen’
‘Ouderen weten niet wat jongeren leuk vinden’
‘Als het gaat over thema’s voor jongeren is naar mijn mening de stem van jongeren erg belangrijk’
‘Het gaat over jongeren, waarom zouden anderen daarover beslissen’

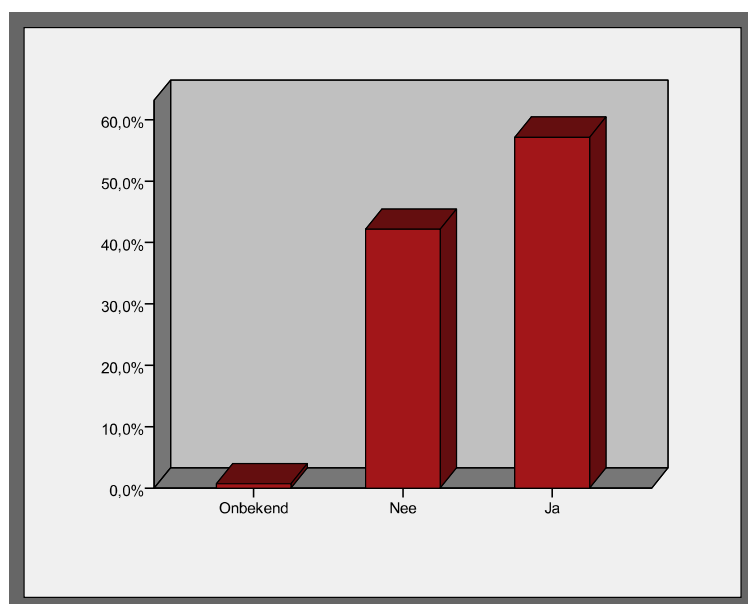
Twaalf respondenten (8,6%) achtten het daarentegen niet van belang dat jongeren zelf kunnen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid. Zij geven als argumentatie:

‘Nee, want het helpt toch niet’
‘Nee, dat laat ik aan mensen over die er verstand van hebben’

Van enkele respondenten is het hiernaast onbekend of zij het dan al niet belangrijk vinden dat jongeren zelf kunnen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid.

5.5.2 De bereidheid van jongeren tot meedenken, -praten en beslissen

Uit figuur 45 blijkt dat de meerderheid van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo bereid is zelf mee te denken, praten en beslissen (57,1%) over het jeugdbeleid.

Figuur 45: Bereidheid van jongeren met betrekking tot het zelf meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid
a χ^2 : 71,757; df: 2; P : .000

Er worden uiteenlopende argumenten gegeven waaruit blijkt dat jongeren zelf willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid:

‘Dan heb ik inspraak’
‘Dan kan ik mijn mening uiten’
‘Dan heb je invloed op je eigen omgeving’
‘Toen ik jonger was vond ik dat al belangrijk. Voor toen bijvoorbeeld een hangplek’
‘Het is belangrijk om de jeugd in een dorp te houden, zodat het dorp niet vergrijs’

Naast de jongeren die zelf willen meedenken, -praten, en –beslissen staan negenenvijftig respondenten (42,1%) hier niet voor open. Argumenten die jongeren hiervoor geven:

‘Het is niet mijn ding om met ideeën te komen. Ik ben niet creatief. Wel lijkt het me leuk om commentaar op bestaande ideeën te geven’
‘Daar heb ik echt geen tijd voor’
‘Ik vind dat moeilijk’
‘Ik ben niet zoveel in Midlaren, mijn focus ligt op Groningen’

Van een enkele respondent is het onbekend of hij of zij zelf wil meedenken, -praten en –beslissen met de gemeente Tynaarlo.

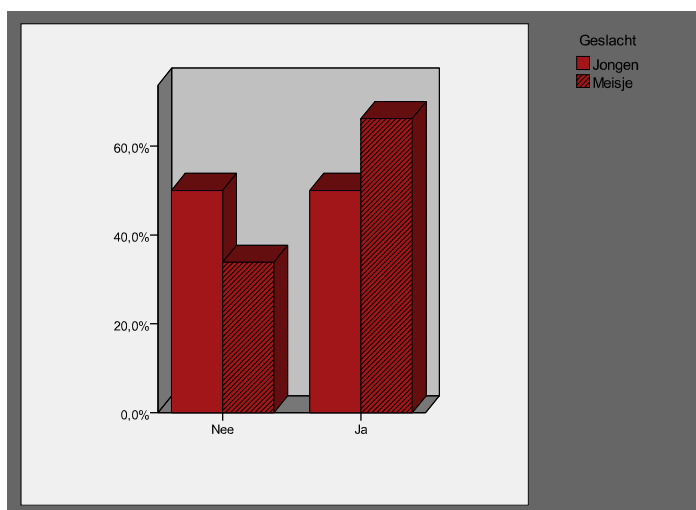
Er zijn geen significante verschillen tussen jongens en meisjes, gezien het zelf willen meedenken, -praten en -beslissen ($P: .055$). Meisjes blijken uit tabel 36 en figuur 46 in de steekproef wel meer belangstelling te hebben (66,2%) om zelf mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid dan jongens (49,3%).

Tabel 36: Invloed geslacht -> Al dan niet willen meedenken, -praten en -beslissen over het jeugdbeleid (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a $X^2: 3,696$; $df = 1$; $P: .055$

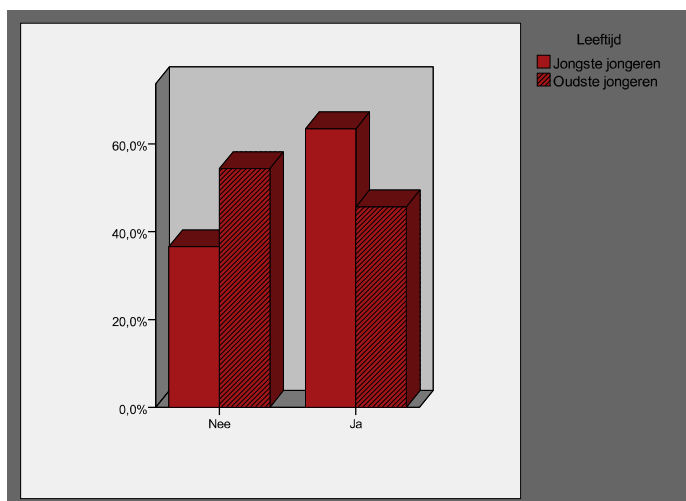
b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

	Jongen	Meisje
Wil zelf meedenken, -praten en -beslissen	37: 50	43: 66,2
Wil niet meedenken, -praten en beslissen	37: 50	22: 33,8

Figuur 46: Invloed geslacht -> Al dan niet willen meedenken, -praten en -beslissen over het jeugdbeleid

Naast het geslacht blijken jongere jongeren en oudere jongeren wel significant van elkaar te verschillen ($P: .046$), gezien het al dan niet willen meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente (zie figuur 47 en tabel 37). Jongeren van twaalf tot en met eenentwintig (63,4%) blijken vaker dan jongeren van zeventien tot en met eenentwintig jaar (44,7%) bereid te zijn om zelf mee te denken, praten en beslissen.

Figuur 47: Invloed geslacht -> Al dan niet willen meedenken, -praten en -beslissen over het jeugdbeleid

Tabel 37: Invloed leeftijd -> Al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 3,987; df: 1; P : .046

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

	Jongere jongeren	Oudere jongeren
Wil zelf meedenken, -praten en -beslissen	59: 63,4	21: 45,7
Wil niet meedenken, -praten en beslissen	34: 36,6	25: 54,3

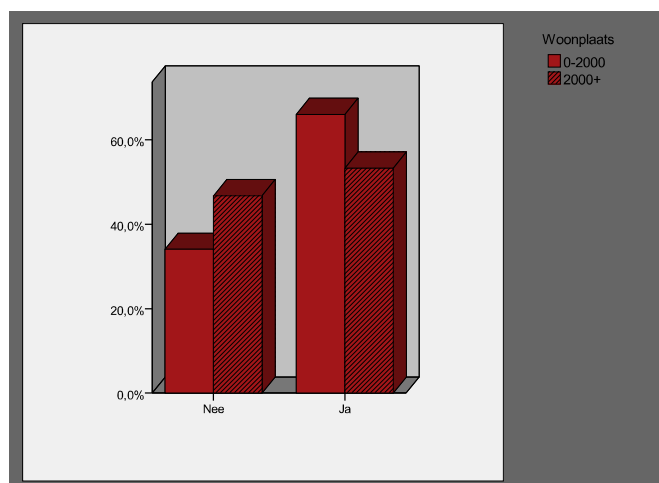
Het maakt weinig verschil of jongeren in een klein dorp (0-2000) of een groot dorp wonen (2000+), gekeken naar hun bereidheid tot meedenken, -praten en –beslissen met de gemeente (P : .152). Jongeren die in een klein dorp wonen willen in 66 procent van de gevallen zelf meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid, naast 53,3 procent van de jongeren die in een groot dorp wonen. De invloed van de woonplaats op het al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid wordt weergegeven in tabel 38 en figuur 48.

Tabel 38: Invloed woonplaats -> Al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 2,053; df: 1; P : .152

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

	0-2000	2000+
Wil zelf meedenken, -praten en -beslissen	31 = 66,0	49 = 53,3
Wil niet meedenken, -praten en beslissen	16 = 34,0	43 = 46,7

Figuur 48: Invloed woonplaats -> Al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid

Jongeren die een laag opleidingsniveau genieten of hebben genoten (58,8%) blijken bijna net zo vaak te willen participeren als jongeren met een hoog opleidingsniveau (57,1%) (P : .842) (zie tabel 39 en figuur 49).

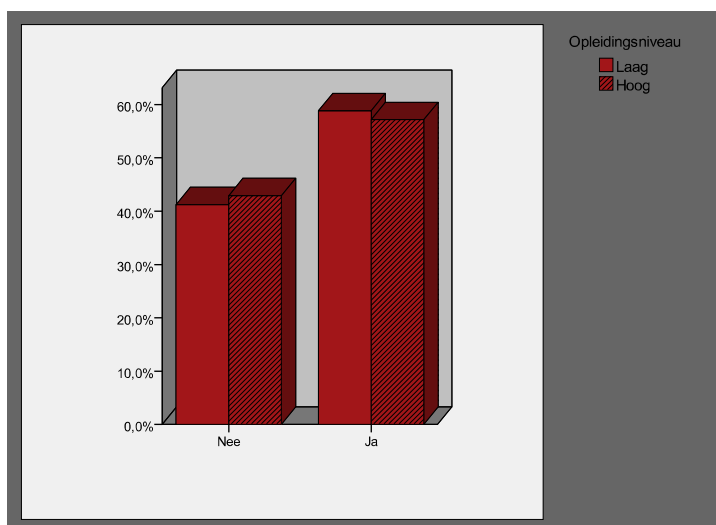
Tabel 39: Invloed opleidingsniveau -> Al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid (weergegeven als: Aantal respondenten: percentage respondenten)

a χ^2 : 0,040; df: 1; P : .842

b Onbekend deelname niet opgenomen in tabel (0,7%)

	Laag	Hoog
--	------	------

Wil zelf meedenken, -praten en -beslissen	40: 58,8	40: 57,1
Wil niet meedenken, -praten en beslissen	28: 41,2	30: 42,9

Figuur 49: Invloed opleidingsniveau -> Al dan niet willen meedenken, -praten en – beslissen over het jeugdbeleid

5.5.3 De manier(en) waarop jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

De analyse voor de komende uitspraken is uitsluitend gebaseerd op de jongeren die zelf willen meedenken, -praten en beslissen (N= 79). Voor 42,9 procent is deze analyse niet van toepassing, aangezien zij niet willen meedenken, -praten of -beslissen. Voor de jongeren die hebben aangegeven wel mee te willen denken, praten en beslissen (57,1%) geldt dat 35,4 procent van de respondenten op drie of meer manieren met de gemeente wil meedenken, -praten en –beslissen. 12,7 wil een vragenlijst invullen, 7,6 procent wil graag digitaal participeren en 5,1 procent geeft aan een groepsgesprek met een ambtenaar te willen. Daarnaast wil 2,5 procent deelnemen aan een debat, eveneens 2,5 procent zou een persoonlijk gesprek met een ambtenaar willen. Ten slotte wil een enkele respondent in een jeugdraad of –panel fungeren. De manier(en) waarop jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen wordt weergegeven in tabel 40 en figuur 50.

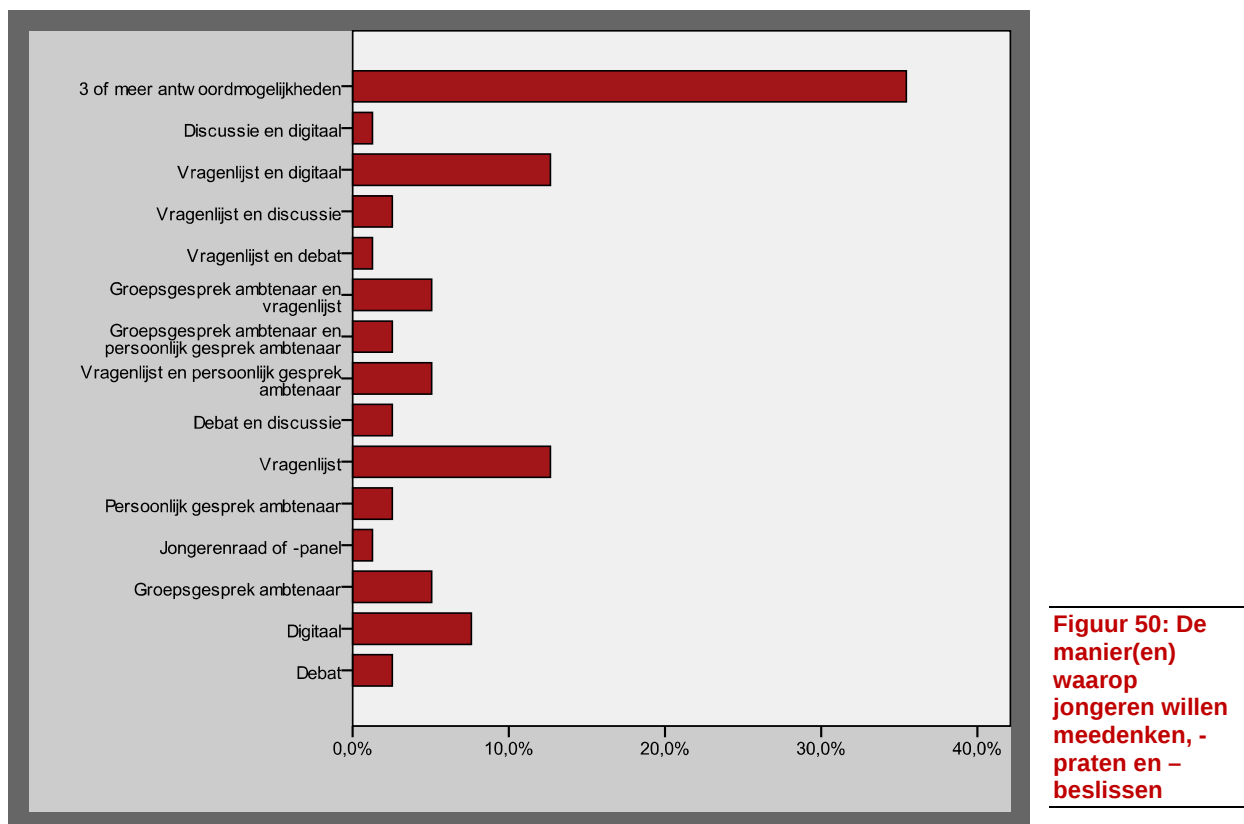
Tabel 40: De manier(en) waarop jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

	Aantal	Percentage
Debat	2	2,5
Digitaal	6	7,6
Groepsgesprek ambtenaar	4	5,1
Jongerenraad of -panel	1	1,3
Persoonlijk gesprek ambtenaar	2	2,5
Vragenlijst	10	12,7
Debat en discussie	2	2,5
Vragenlijst en persoonlijk gesprek ambtenaar	4	5,1

Groepsgesprek en persoonlijk gesprek ambtenaar	2	2,5
Vragenlijst en groepsgesprek ambtenaar	4	5,1
Vragenlijst en debat	1	1,3
Vragenlijst en discussie	2	2,5
Vragenlijst en digitaal	10	12,7
Discussie en digitaal	1	1,3
3 of meer manieren	28	35,4

Hiernaast hebben meerdere respondenten aangegeven dat zij twee manieren van participeren interessant vinden. Een combinatie met een vragenlijst blijkt regelmatig voor te komen. De combinatie van een vragenlijst en digitaal komt bij tien respondenten (12,7%) voor en een vragenlijst en een persoonlijk gesprek met een ambtenaar in 5,1 procent van de gevallen. Een vragenlijst en een groepsgesprek met een ambtenaar komt eveneens bij vier respondenten (5,1%) voor. De laatste combinaties met een vragenlijst zijn door enkele respondenten aangegeven, betreffend met een discussie of een debat.

Daarnaast wordt door enkele respondenten aangegeven zowel bij een debat als een discussie te willen participeren. Enkel zouden een groepsgesprek en een persoonlijk gesprek met een ambtenaar willen. De laatste combinatie betreft een discussie en digitaal, deze wordt ook door één respondent aangegeven.

Figuur 50: De manier(en) waarop jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen

Aangezien een vragenlijst door de meeste jongeren zowel als individueel antwoord als in combinatie antwoord voorkomt, is hier nader op ingezoomd door middel van een telling. Hieruit bleek dat, rekening houdend met de 42,9 procent die deze vraag niet heeft

beantwoord, 59 respondenten (N: 79 = 74,7%) geteld zijn die in ieder geval een vragenlijst zouden willen invullen.

5.5.4. De plaatsen waar jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

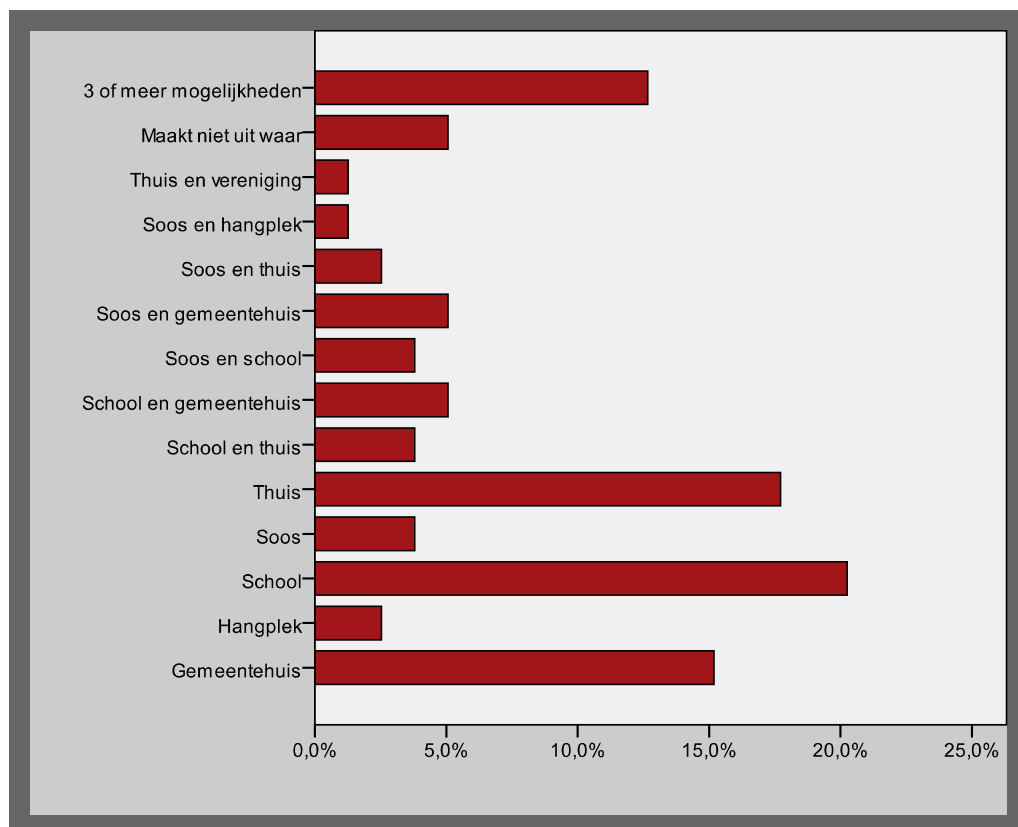
Naast de manier waarop jongeren uit de gemeente Tynaarlo willen meedenken, -praten en –beslissen is het eveneens belangrijk inzichtelijk te maken waar zij dit willen doen. Bij deze analyse geldt eveneens dat voor 42,9 procent van de participanten deze vraag niet van toepassing is (N=79).

De school (20,3%) blijkt voor jongeren de meest geliefde plaats te zijn om mee te denken, praten en beslissen met de gemeente Tynaarlo, 17,7 procent geeft daarnaast aan dit thuis te willen doen en 15,2 procent op het gemeentehuis. Voor tien respondenten (12,7%) geldt dat zij op drie of meer plaatsen willen meedenken, -praten en –beslissen. Daarnaast blijkt dat het vier respondenten (5,1%) niet uitmaakt waar zij meedenken, -praten en –beslissen. Enkel willen in de soos participeren en eveneens enkelen op de 'hangplek'.

Naast jongeren die één plek prefereren, zijn er jongeren die op twee plaatsen willen meedenken, -praten en beslissen. Vier respondenten (5,1%) willen dit zowel op school, als op het gemeentehuis doen. Ook worden door vier respondenten de soos en het gemeentehuis gezien als de beste plaatsen om te participeren. Vier jongeren (5,1%) willen hiernaast zowel op school, als in het gemeentehuis participeren. Hiernaast willen enkelen zowel thuis als op school, zowel in de soos als thuis, of zowel in de soos als op de hangplek meedenken, -praten en –beslissen. Eveneens een enkele respondent wil dit thuis en op de vereniging doen. De plaatsen waar jongeren willen participeren wordt weergegeven in tabel 41 en figuur 51.

Tabel 41: De plaatsen waar jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

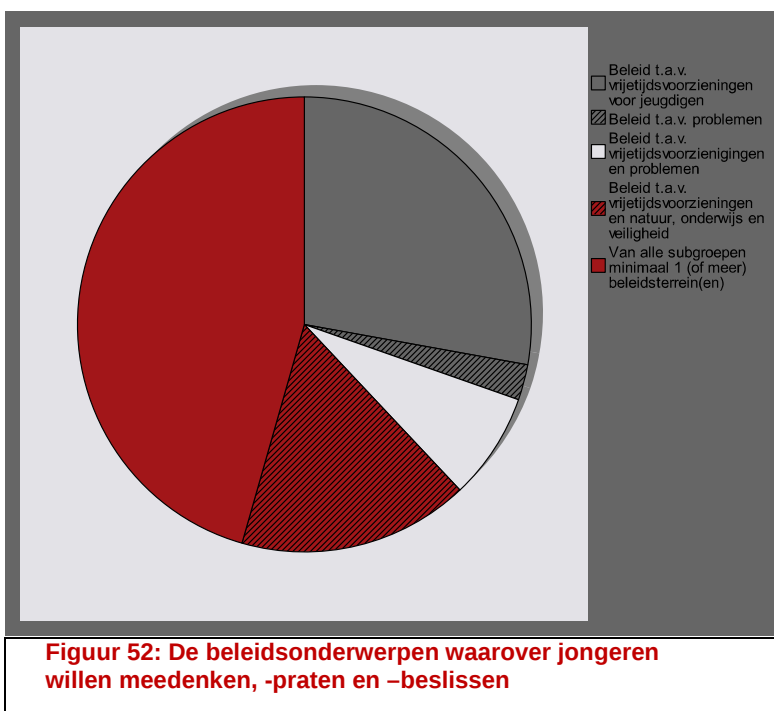
	Aantal	Percentage
School	16	20,3
Thuis	14	17,7
Gemeentehuis	12	15,2
Soos	3	3,8
Hangplek	2	2,5
Soos en gemeentehuis	4	5,1
School en gemeentehuis	4	5,1
School en thuis	3	3,8
School en soos	3	3,8
Soos en thuis	2	2,5
Soos en hangplek	1	1,3
Thuis en vereniging	1	1,3
Maakt niet uit waar	4	5,1
3 of meer plaatsen	10	12,7

Figuur 51: De plaatsen waar jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen

5.5.5 De beleidsonderwerpen waarover jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen

Gezien de vele beleidsonderwerpen waarover jongeren uit de gemeente Tynaarlo kunnen meedenken, -praten en -beslissen, zijn deze onderverdeeld in subgroepen. Uitgaansmogelijkheden, activiteiten, hangplekken, speelveldjes, skatevoorzieningen, vrijetijdsvoorzieningen en verenigingen zijn hierbij onderverdeeld in de subgroep 'het beleid ten aanzien van vrijetijdsvoorzieningen voor de jeugd'. Onder 'het beleid ten aanzien van problemen bij jeugdigen' vallen criminaliteit, drugs- en alcoholbeleid en geweld. De laatste subgroep betreft 'het beleid ten aanzien van natuur, onderwijs en veiligheid'.

Figuur 52: De beleidsonderwerpen waarover jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen

In 42,9 procent van de gevallen is deze analyse wederom niet van toepassing, aangezien zij hebben aangegeven niet mee te willen denken, praten en beslissen met de gemeente Tynaarlo (N=79). Uit figuur 52 en tabel 42 blijkt dat zesendertig respondenten (45,6%) van alle subgroepen één beleidsonderwerp interessant vindt om over mee te denken, praten en beslissen.

Tweeëntwintig respondenten (27,8%) willen meedenken, -praten en –beslissen over het beleid ten aanzien van vrijetijdsvoorzieningen en 16,5 procent wil dit zowel over vrijetijdsvoorzieningen als over natuur, onderwijs en veiligheid. Hiernaast lijkt het zes respondenten (7,6%) interessant om zijn of haar mening te geven over vrijetijdsvoorzieningen en problemen bij jeugdigen. Ten slotte blijken twee respondenten (2,5%) het beleid ten aanzien van problemen bij jeugdigen interessant te vinden.

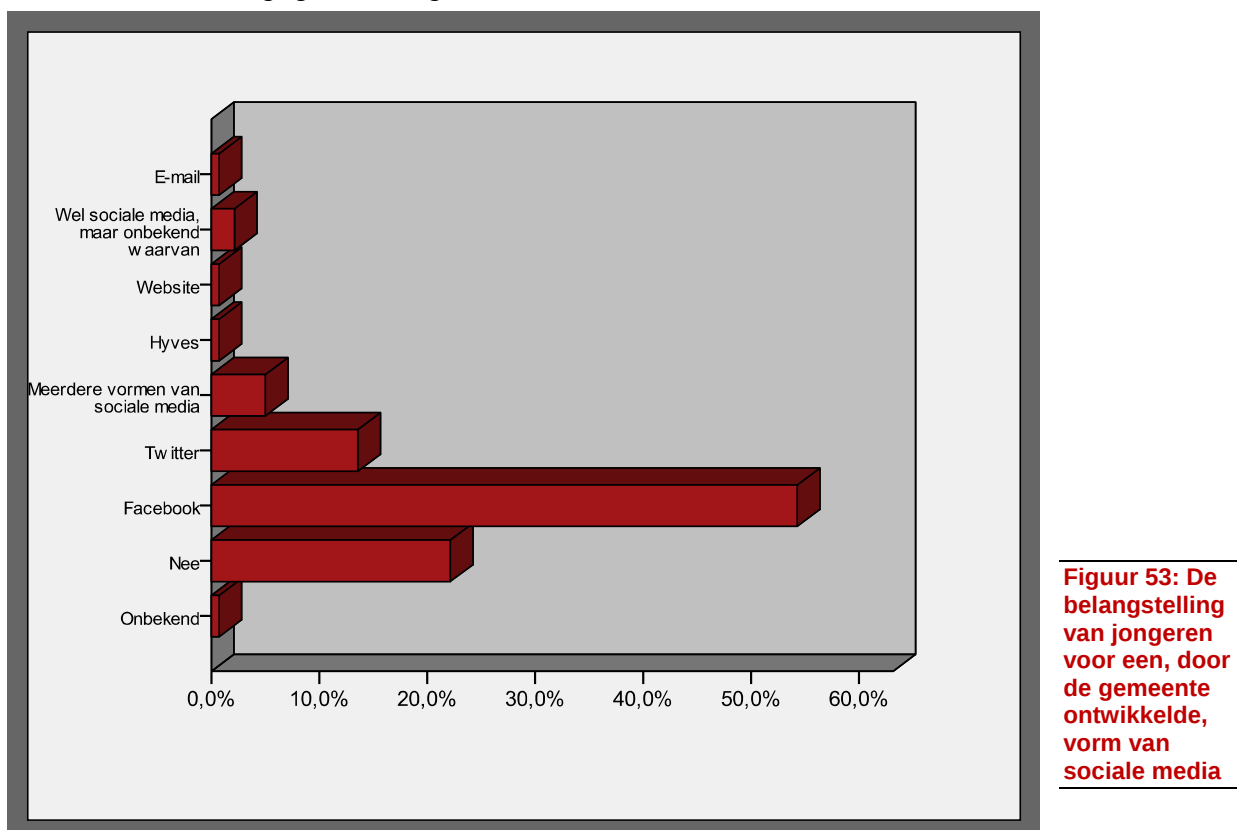
Aangezien vrijetijdsvoorzieningen zowel als individueel antwoord, als combinatie antwoord voorkomt, is door middel van een telling gekeken hoeveel jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen. Hieruit voorkomend blijkt dat bijna alle jongeren (97,5%) wil meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen.

Tabel 42: De beleidsonderwerpen waarover jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen

	Aantal	Percentage
Alle subgroepen	36	45,6
Vrijetijdsvoorzieningen	22	27,8
Vrijetijdsvoorzieningen en natuur, onderwijs en veiligheid	13	16,5
Vrijetijdsvoorzieningen en problemen	6	7,6
Problemen	2	2,5

5.6 De belangstelling van jongeren voor een, door de gemeente ontwikkelde, vorm van sociale media

De gemeente Tynaarlo streeft ernaar om jongeren meer te betrekken bij het jeugdbeleid. Om dit op een manier te doen die jongeren interessant vinden, hopen zij zoveel mogelijk jongeren te bereiken. Hieruit voortkomend werd in het onderzoeksinstrument de vraag toegevoegd of de jongeren uit de gemeente bereid zijn gebruik te maken van sociale media, bijvoorbeeld een facebookpagina of een twitter- of hyvesaccount van de gemeente. De belangstelling van jongeren voor een door de gemeente ontwikkelde vorm van sociale media wordt weergegeven in figuur 53 en tabel 43.

Tabel 43: De belangstelling van jongeren voor een door de gemeente ontwikkelde vorm van sociale media

	Aantal	Percentage
Facebook	76	54,3
Nee	31	22,1
Twitter	19	13,6
Meerdere	7	5
Anders dan facebook, onbekend waarvan	3	2,1
Hyves	1	0,7
Website	1	0,7

E-mail	1	0,7
Onbekend	1	0,7

Meer dan de helft (54,3%) van de respondenten wil gebruik maken van een facebookpagina van de gemeente Tynaarlo, zij gaven onder andere aan:

'Van een facebookpagina zou ik gebruik maken, want ik maak veel gebruik van facebook en ik zou dit erg handig vinden'

'Van een facebookpagina zou ik gebruik maken, want blijf je makkelijk op de hoogte'

'Van een facebookpagina zou ik gebruik maken, want dan kan je ook meedenken'

'Van een facebookpagina zou ik gebruik maken, want ik zit altijd op facebook, dus ik denk dat het wel populair wordt'

'Van een facebookpagina zou ik gebruik maken, want daar kan ik lezen hoe de gemeente zich bezig houdt met de jongeren'

Hiernaast blijken eenendertig respondenten (22,1%) geen interesse te hebben voor een, door de gemeente ontwikkelde, 'vorm' van sociale media gericht op jongeren. Argumenten die hiervoor onder andere worden gegeven:

'Nee, want daar staat meestal toch niet zoveel op'

'Nee, want hoor alles wel via anderen'

'Nee, want als je iets wilt doen, moet je dat niet via sociale media doen. Dan heb je altijd mensen erbij die er niks mee te maken hebben'

Negentien respondenten (13,6%) willen gebruik maken van een twitteraccount van de gemeente Tynaarlo. Uit figuur eenentwintig blijkt dat vijf procent van de jongeren die meegewerkt hebben aan het onderzoek gebruik wil maken van meerdere vormen van sociale media. Drie respondenten (2,1%) geven aan wel gebruik te willen maken van een andere vorm van sociale media dan facebook, maar van hen is onbekend welke vorm van sociale media zij prefereren. Daarnaast is van een enkele respondent geheel onbekend of hij of zij gebruik zou maken van sociale media van de gemeente. Ten slotte zijn er enkele respondenten die gebruik willen maken van een door de gemeente ontwikkelde hyvespagina of website. Eén enkele respondent heeft daarnaast aangegeven graag via e-mail geïnformeerd te worden.

6.

Conclusie

In dit hoofdstuk worden de voornaamste resultaten van het onderzoek gepresenteerd aan de hand van de onderzoeksvragen. Allereerst volgt er een bespreking van deelvraag 1, die luidde: 'Hoe is het gesteld met verenigingslidmaatschappen van jongeren uit de gemeente Tynaarlo en welke verwachtingen hebben zij hiervan?' in paragraaf 6.1. Bij de beantwoording van deelvraag 2 wordt in paragraaf 6.2 weergegeven welke activiteiten jongeren uit de gemeente Tynaarlo ondernemen in hun vrije tijd en welke verwachtingen hebben zij hiervan. Daarna volgt in paragraaf 6.3 het resultaat van deelvraag 3, waarin wordt ingegaan op de deelname van jongeren uit de gemeente Tynaarlo aan maatschappelijke en politieke activiteiten en de verwachtingen die zij hiervan hebben. In paragraaf 6.4 wordt de conclusie van deelvraag 4 beschreven, betreffend: 'Op welke trede van de participatieladder bevindt de gemeente Tynaarlo zich momenteel en welke verwachtingen hebben jongeren omtrent informatieverstrekking van de gemeente aan jongeren?'. Daarna wordt er ingegaan op deelvraag 5: In hoeverre zijn jeugdigen uit de gemeente Tynaarlo bereid mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid en welke verwachtingen zij hiervan, dit wordt besproken in paragraaf 6.5. In paragraaf 6.6 wordt er ingegaan op deelvraag 6, waarin de belangstelling van jongeren voor een, door de gemeente ontwikkelde, vorm van sociale media wordt weergegeven. Ten slotte wordt in paragraaf 6.7 een antwoord gegeven op de hoofdvraag van het onderzoek, betreffend:

Welke maatschappelijk en politiek gerelateerde activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel en welke verwachtingen hebben zij aangaande participatie?

6.1 Beantwoording deelvraag 1

Hoe is het gesteld met verenigingslidmaatschappen van jongeren uit de gemeente Tynaarlo en welke verwachtingen hebben zij hiervan?

Lidmaatschap verenigingen

Meer dan driekwart van de respondenten bleek lid te zijn van één of meer verenigingen (77,1%). Dit is een hoger percentage jongeren dat lid is van een vereniging, dan uit de onderzoeken van Zeijl et al. (2003) (59%), de landelijke jeugdmonitor (2010) (47%) en Lucassen, van Mossel en Wisse (2010) (57%) naar voren kwam. Het percentage jongeren uit de gemeente Tynaarlo dat lid is in een vereniging komt redelijk overeen met de uitkomsten die Tiessen-Raaphorst rapporteerde, zij concludeerde dat 78 procent van de jongeren lid is van een vereniging (2010^a).

De verschillen naar geslacht bleken onder de jongeren in de gemeente Tynaarlo weinig invloed uit te oefenen op het al dan niet lid zijn van een vereniging. Meisjes blijken net iets vaker lid te zijn dan jongens, respectievelijk 81,5 procent en 73,3 procent. De verschillen naar geslacht, voortkomend uit het onderzoeken van Zeijl et al. (2003) en Tiessen-Raaphorst (2010^b), waren eveneens klein. Zij concludeerden dat jongens tussen twaalf en vierentwintig jaar vaker deelnemen aan sport (resp. 65,1%; 60%) dan meisjes (62,7%; 54%).

Er waren eveneens geen (significante) verschillen tussen de jongere jongeren (12-16) en oudere jongeren (17-21) uit de gemeente Tynaarlo. 78,7 procent van de oudere jongeren bleek lid te zijn van een vereniging en 73,3 procent van de jongere jongeren. Deze resultaten kunnen enigszins afwijken van de werkelijkheid, aangezien de werving oudere respondenten veelal bij verenigingen heeft plaatsgevonden. De uitkomsten komen niet overeen met andere onderzoeken. Volgens Zeijl et al. zijn twaalf tot vijftienjarige jongeren vaker lid van een vereniging (65,1%) dan zestien tot achttienjarige jongeren (52,8%) (2003). Daarnaast laten de onderzoeksresultaten van Lucassen, Van Mossen en Wisse ook zien dat

jongere jongeren (12-17 jaar) vaker lid zijn van een sportvereniging (65%) dan oudere jongeren (18-24 jaar) (49%).

De woonplaats van jongeren bleek onder jongeren uit de gemeente Tynaarlo wel invloed uit te oefenen op het lidmaatschap bij verenigingen. Jongeren wonend in groot dorp (2000+) bleken vaker (82,8 %) lid te zijn van een vereniging dan jongeren uit kleinere dorpen (0-2000) (66,0%).

Ten slotte bleek er weinig verschillen te zijn tussen jongeren die een hoog of een laag opleidingsniveau genieten of hebben genoten (respectievelijk 82,9% en 71%). De uitkomsten uit de steekproef kwamen overeen met de onderzoeken van Zeijl et al. (2003) en Tiessen-Raaphorst (2010^b), waarin eveneens geconcludeerd wordt dat hoog opgeleiden vaker deelnemen aan sport dan laag opgeleiden. Uit het onderzoek van Zeijl et al. bleken havo en vwo-scholieren eveneens vaker lid te zijn van een vereniging (61,5%) dan scholieren van het vmbo (46,8%)(2003). Ook Tiessen-Raaphorst rapporteerde dat 51 procent van de laag, 52 procent van de middelbaar en 58 procent van de hoog opgeleide jongeren aan sport doet (Tiessen-Raaphorst, 2010^b).

Soorten verenigingen

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleken lid te zijn van velerlei verenigingen. De helft (50%) van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo beoefent een teamsport. 17,1 procent van de jongeren beoefent een solosport en elf respondenten (7,9%) beoefenen een duosport. Ook de VWS wees op het feit dat sport nog steeds voornamelijk in verenigingsverband wordt beoefend (2009). Uit onderzoek van zowel Zeijl et al. (2003) als Thiessen –Raaphorst (2010) lieten andere resultaten zien. Het onderzoek van Zeijl et al. indiceerde dat jongeren vooral solosporten (73,3%) beoefenen. Op de tweede plaats komen de teamsporten (39,1%) en duosporten, zoals squash en verdedigingssporten, worden door minder jongeren beoefend (29,1%) (2003). Tiessen-Raaphorst concludeerde dat 59 procent van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (12-17 jaar) aan solosport doet, 52 procent beoefend een teamsport en 42 procent een duosport (2010^a).

Sekse bleek onder de jongeren uit de gemeente Tynaarlo van invloed te zijn op het type verenigingen waar zij lid van zijn. Jongens uit de gemeente Tynaarlo bleken vaker lid te zijn van een teamsport (77,8%) dan meisjes (54,9%). Behalve de percentages, komen deze resultaten overeen met die van Zeijl et al. (2003). Jongens (52,6%) bleken uit hun onderzoek vaker dan meisjes (25,2%) een teamsport te beoefenen (2003). Daarnaast beoefenen meisjes uit de gemeente Tynaarlo vaker een solosport (37,3%) dan jongens (3,9%). Ook deze resultaten komen overeen (naast de percentages) met die van Zeijl et al. (meisjes: 79,2; jongens: 67,6%) (2003). De verschillen tussen jongens en meisjes die lid zijn van een duosport zijn kleiner, betreffend zeven jongens (13%) en vier meisjes (7,8%). Ook hier bleek dat jongens (32,2%) in het onderzoek van Zeijl et al. vaker aan duosporten deelnemen dan meisjes (28,8%)(2003).

Naar de soorten sporten die jongeren beoefenen bleken er (significante) verschillen te zijn tussen jongere jongeren (12-16 jaar) en oudere jongeren (17-21 jaar) uit de gemeente Tynaarlo. Zevenentwintig (79,4%) oudere jongeren beoefenen een teamsport. Zij beoefenen hiermee vaker een teamsport dan jongere jongeren (60,6%). Het lidmaatschap van een duo sport wordt enkel beoefend door jongere jongeren (15,5%) (oudere jongeren 0%). Gezien de lidmaatschappen van solosporten, zijn er weinig verschillen tussen de leeftijdscategorieën (jongere jongeren: 23,9%; oudere jongeren: 20,7%). Deze resultaten komen niet overeen met het onderzoek van Zeijl et al. die concludeerden dat jongeren van twaalf tot en met vijftien jaar zowel vaker een solo- (73,1%), duo- (38,6%) als een teamsport (46,8%) beoefenen dan jongeren van zestien tot en met achttien jaar (respectievelijk 62,9%, 28,7% en 38,5%) (2003).

Er bleken eveneens verschillen te zijn, gekeken naar de soort verenigingen waar jongeren lid van zijn, tussen jongeren die wonen in een klein (0-2000 inwoners) en een groot (meer dan 2000 inwoners) dorp. Jongeren, wonend in een klein dorp, bleken (significant) vaker lid te zijn van een solosport (41,9%) en minder vaak van een teamsport (48,4%) dan jongeren wonend in een groot dorp (resp. 19,9% en 74,3%). Hiernaast bleken zij weinig van

elkaar te verschillen gezien het lidmaatschap van een duosport (0-2000: 9,7%; 2000+: 10,8%).

Het opleidingsniveau van jongeren bleek weinig invloed uit te oefenen op de soort verenigingen waar jongeren lid van zijn. Jongeren met een laag (voltooid of huidig) opleidingsniveau zijn in 69,6 procent van de gevallen lid van een teamsport, in 23,9 procent van een solosport en in 6,5 procent van een duosport. Jongeren met een hoog (voltooid of huidig) opleidingsniveau beoefenen hiernaast eveneens het vaakst een teamsport (63,8%), gevolgd door een solosport (22,4%) en ten slotte het minst vaak een duosport (13,8%). Enkel duosporten worden alsmede vaker beoefend door hoog opgeleide jongeren. Dit komt niet overeen met de conclusies van Zeijl et al., waaruit bleek dat jongeren die een havo of vwo opleiding genieten, zowel vaker een solo- (66,4%), duo (32,5%) als een teamsport (40,6%) beoefenen dan jongeren die een vmbo opleiding genieten (respectievelijk 58,6%, 26,8% en 37,2%) (2003).

Tevredenheid

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo zijn over het algemeen tevreden met het aantal en soort verenigingen die in hun omgeving aanwezig zijn. 125 (89,3%) jongeren die meegewerkt hebben aan het onderzoek geven aan geen verenigingen te missen in hun omgeving.

In hoeverre missen jongeren die wel of geen lid zijn verenigingen in hun omgeving

Of jongeren zelf wel of geen lid zijn van een vereniging heeft geen invloed op het al dan niet missen van verenigingen. 11,1 procent van de jongeren die zelf wel lid is van een vereniging blijkt een vereniging te missen zijn of haar omgeving (88,9% is tevreden). Jongeren die zelf geen lid zijn van een vereniging blijken iets minder vaak (9,4%) een vereniging in de nabijheid van de woonplaats te missen (90,6% is tevreden).

6.2 Beantwoording deelvraag 2

Welke activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo in hun vrije tijd en welke verwachtingen hebben zij hiervan?

Welke activiteiten ondernemen jongeren

Om vast te kunnen stellen welke activiteiten de respondenten ondernemen in hun vrije tijd, is er onderscheid gemaakt tussen activiteiten buitenshuis en binnenshuis. 131 jongeren (93,6%) uit de gemeente Tynaarlo besteedt hun vrije tijd aan zowel activiteiten binnens- als buitenshuis. Daarnaast spendeert vijf procent van de respondenten zijn vrije tijd enkel aan activiteiten buitenshuis en slechts 1,4% binnenshuis.

Voortvloeiend uit het theoretisch kader is door middel van een telling geanalyseerd of jongeren uit de gemeente Tynaarlo vaker televisie kijken of computeren. Uit deze telling blijkt dat 93 respondenten (66,4%) gebruikt maakt van de computer en 85 respondenten (60,7%) in zijn of haar vrije tijd televisie kijkt. De jongeren uit de gemeente Tynaarlo komen qua televisiekijken overeen met het onderzoek van het CBS, dat concludeerde dat 62 procent van de jongeren van twaalf tot achttien jaar televisie kijkt. Daarnaast lijken jongeren uit de gemeente Tynaarlo minder gebruik te maken van het internet dan uit cijfers van het CBS bleek, die rapporteerden dat 91 procent van de jongeren in hun vrije tijd gebruik maakt van het internet (2010). Uit het onderzoek van OIVO bleek dat meer jongeren zowel televisie (93%) kijkt als op het internet surft (91%) dan jongeren uit de gemeente Tynaarlo (OIVO, 2011).

Bijbaan

De meerderheid van de schoolgaande jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleek een bijbaan te hebben (55,7%). Alsmede hebben jongeren uit de gemeente Tynaarlo vaker een bijbaan dan het CBS rapporteerde. Het CBS concludeerde dat bijna veertig procent van de

onderwijsvolgende jongeren van vijftien tot drieëntwintig jaar een bijbaan heeft (2010). De resultaten voortkomend uit dit onderzoek komen hiernaast redelijk overeen met die van het VWS, die aangaven dat 61 procent van de jongeren van vijftien tot en met negentien jaar een bijbaan heeft.

Zowel het geslacht en de leeftijd van jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleken invloedrijk te zijn op het al dan niet hebben van een bijbaan. Meisjes hebben vaker een bijbaan dan jongens (resp. 69,0% en 51,4%) en jongeren van zestien tot en met eenentwintig hebben significant vaker een bijbaan (84,6%) dan jongeren twaalf tot en met zestien jaar (48,4%). De grootte van de woonplaats en het opleidingsniveau bleken echter geen invloed uit te oefenen.

Tevredenheid met betrekking tot vrijetijdsbestedingsmogelijkheden

Over het algemeen missen jongeren uit de gemeente Tynaarlo weinig in hun directe leefomgeving waarvan ze in hun vrije tijd gebruik van willen maken. 67,1 procent is tevreden met wat hun omgeving hen te bieden heeft. Hiernaast worden voornamelijk (29,3%) vrijetijdsvoorzieningen gemist.

6.3 Beantwoording deelvraag 3

Aan welke maatschappelijke en politieke activiteiten nemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel deel en welke verwachtingen hebben zij hiervan?

Deelname aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten

Onder maatschappelijk gerelateerde activiteiten vallen vielen een goede doelen actie, vrijwilligerswerk in eigen buurt of woonplaats, helpen aan de schoolkrant en vrijwilligerswerk bij verenigingen.

Evenveel jongeren uit de gemeente Tynaarlo nemen wel (48,6%) of geen deel (48,6%) binnen de verschillende activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie. Hiermee nemen jongeren ietwat vaker deel dan in het onderzoek van het CBS naar voren kwam. Uit dit onderzoek bleek dat tweeënveertig procent van de jongeren van achttien tot vijfentwintig jaar zich in een jaar tijd wel eens inzet voor een vereniging of organisatie (2010). Alsmede gaat de stelling van Herborts & Elchardus, dat de huidige jongerengeneratie in geringe mate participeert aan het publieke gebeuren (2010), voor de jongeren uit de gemeente Tynaarlo niet op.

Er zijn in de analyse verschillen in de leeftijdscategorieën en de woonplaats van jongeren gevonden, gezien de deelname aan maatschappelijke activiteiten. Meer dan zestig procent (60,4%) van de jongere jongeren neemt momenteel deel aan maatschappelijke activiteiten, tegenover dertien (28,9%) van de oudere jongeren. Daarnaast blijkt het merendeel van de respondenten (69,6%) wonend in een dorp met 0 tot 2000 inwoners actief te zijn binnen verschillende activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie, tegenover veertig procent van de jongeren die in een groter dorp wonen (2000+).

De verschillen in geslacht en het opleidingsniveau van de jongeren bleken geen voorspellers te zijn voor het al dan niet deelnemen aan maatschappelijk gerelateerde activiteiten.

Deelname aan politieke gerelateerde activiteiten

Deelname aan een jeugdraad, -panel, of -debat, een leerlingenraad of schoolraad, demonstratie of ludieke actie, handtekeningenactie, meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente en een jeugdvereniging werden in dit onderzoek opgevat als politiek gerelateerde activiteiten. Uit de analyse bleek dat het merendeel van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo geen deel neemt politiek gerelateerde activiteiten (62,1%). 37,1 procent van de jongeren neemt wel deel. Deze bevindingen komen enigszins overeen met die van Zeijl et al. (2003). Zij stellen: 'Met betrekking tot deelname aan politieke activiteiten is eveneens duidelijk dat een relatief kleine groep deelneemt. Elf procent van de tieners is lid

van een jeugdvereniging. Het minst in trek is de politieke vereniging of vakbond, slechts twee procent van de 12-18-jarigen is lid' (2003). Zij hebben hiermee echter deelname andere politieke activiteiten onderzocht dan in dit onderzoek van toepassing is, waardoor de verschillen in percentages kunnen afwijken van de werkelijkheid. Alsmede is gekeken naar de deelname van jongeren aan (ongeveer) dezelfde activiteiten als in dit onderzoek. Hieruit bleek dat 35 procent van de jongeren in het onderzoek van Zeijl et al. deelneemt. Zij rapporteren dat jongeren meedoen aan een jeugddebat of jongerenbijeenkomst (7%), onderdeel uitmaken van jeugdpanel of jeugdraad (5%), meedoen aan ludieke acties (11%), meedoen aan demonstraties of protestacties (7%) en onderdeel uitmaken van een actiegroep (5%) (2003).

Bij de analyse van de deelname van jongeren aan politieke activiteiten, zijn alleen verschillen gevonden naar grootte van de woonplaats. Jongeren uit een klein dorp (53,2%) nemen (significant) vaker deel aan politiek gerelateerde activiteiten dan jongeren uit een groot dorp (29,3%).

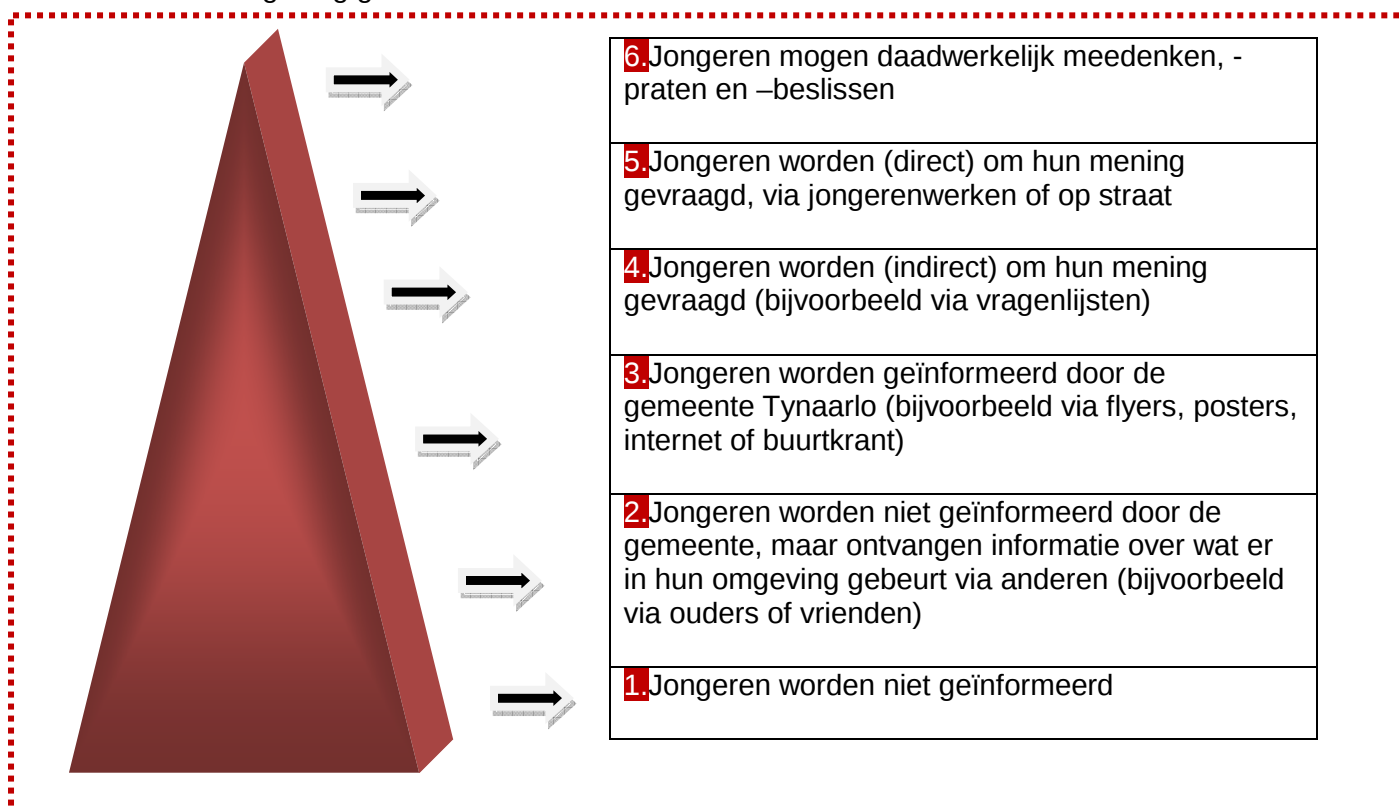
Bereidheid tot maatschappelijk en politieke activiteiten

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleken weinig behoefte te hebben om (vaker) deel te nemen aan maatschappelijke en politieke activiteiten. 119 jongeren (85%) gaven aan niet deel te willen nemen aan (meer) activiteiten.

6.4 Beantwoording deelvraag 4

Op welke trede van de participatieladder bevindt de gemeente Tynaarlo zich momenteel en welke verwachtingen hebben jongeren omtrent informatieverstrekking van de gemeente aan jongeren?

Aan de hand van de participatieladder (figuur 22) is geanalyseerd op welke manier(en) jongeren uit de gemeente Tynaarlo informatie krijgen van de gemeente over wat er in hun omgeving gebeurt.

Figuur 54: De participatieladder

Uit de analyse bleek dat 44,3 procent van de participanten geen informatie krijgt van de gemeente, maar via anderen uit zijn of haar omgeving. Het percentage respondenten dat aangaf geïnformeerd te worden door de gemeente, bedroeg 25 procent. 16,4 procent kreeg helemaal geen informatie van de gemeente over wat er in zijn of haar omgeving gebeurt. Daarnaast zijn er achttien participanten (12,9%) die zowel informatie vergaard via anderen als geïnformeerd wordt door de gemeente. Ten slotte blijken enkelen direct om zijn of haar mening gevraagd te worden door de gemeente of anders geïnformeerd te worden.

Hieruit voortkomend bleek de gemeente Tynaarlo zich voornamelijk aan de onderkant van de participatieladder te bevinden. 98,6 procent van de jongeren geeft aan dat de gemeente ofwel geen informatie (direct) op jongeren richt ofwel de jongeren enkel informeert. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de gemeente Tynaarlo jongeren zeer matig betreft bij het jeugdbeleid.

Deze bevindingen komen overeen met die van Gilsing, die aangeeft dat specifieke voorlichting aan jongeren vanuit de gemeenten of een gerichte campagne weinig voorkomt. Eén op de zeven onderzoeksgemeenten uit zijn onderzoek bleek helemaal niets te doen aan informatieverstrekking aan jeugdigen (1999). Tevens blijken de uit dit onderzoek voortkomende resultaten overeen te komen met de bevindingen van Timmerman (2009), waaruit bleek dat het jeugdbeleid in de bestudeerde gemeenten gebaseerd is op een eenrichtingsverkeer. Er is geen pedagogische relatie met de jeugd in de ontwikkeling van jongerenparticipatie als basis voor het jeugdbeleid. In het onderzoek van Vandenbroucke et al., (2010) werden verschillende niveaus van jeugdparticipatie onderscheiden: informeren, raadplegen, in dialoog gaan, inspraak en eigen initiatief van jongeren. De onderzoeksgemeenten bleken jongeren te betrekken op alle niveaus, maar naar verhouding eveneens het minst op de hoogste treden van de participatieladder. Ook Van der Gaag, Gilsing en Mak rapporteren dat gemeenten jongeren voornamelijk raadplegen (ze worden gehoord maar zijn niet actief betrokken) (63%) en informeren (ze worden op de hoogte gebracht) (52%). Jongeren echt inspraak geven komt in mindere mate voor (15%) (2013).

Opinie van jongeren over de informatieverstrekking gemeente Tynaarlo

Bijna zeventig procent (69,3) van de jongeren die aan het onderzoek hebben meegewerkt vinden de manier waarop zij informatie van de gemeente Tynaarlo krijgen een goede manier. 28,6 procent van de respondenten zou graag op een andere manier informatie krijgen.

Invloed van de manieren waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente op de opinie van jongeren

Er zijn significante verschillen tussen de manier(en) waarop jongeren informatie krijgen van de gemeente en wat zij hiervan vinden.

Van de respondenten die momenteel geen informatie krijgen van de gemeente Tynaarlo bleek dat 57,1 procent graag op een andere manier geïnformeerd wil worden. 42,9 procent vindt het prima dat zij geen informatie krijgen. Jongeren die via anderen geïnformeerd worden over wat er in hun omgeving gebeurt, vinden dit in meer dan zeventig procent (71%) van de gevallen een geschikte manier. Voor 85,7 procent van de respondenten die geïnformeerd worden door de gemeente Tynaarlo blijkt deze wijze solide. 82,4 procent van de respondenten vindt het deugdelijk dat zij zowel via anderen als door de gemeente geïnformeerd worden.

De wijze(n) die jongeren de gemeente aanraden om hen te informeren

Voor de analyse zijn de manieren waarop jongeren informatie willen ontvangen van de gemeente, onderverdeeld in de categorieën oude media (te denken aan post, poster, krant, toespraak ed.) en nieuwe media (te denken aan sociale media, e-mail e.d.). Het bleek dat 40,7 procent het liefst informatie krijgt door middel van nieuwe media. 37,9 procent ontvangt graag informatie via authentieke vormen van media.

Jongens en meisjes bleken (significant) verschillende opvattingen te hebben over de wijze waarop zij door de gemeente geïnformeerd willen worden. Het bleek dat meisjes

(41,5%) vaker oude media te prefereren dan jongens (34,7%). Jongens prefereren daarnaast vaker nieuwe media (45,3%) dan meisjes (35,4%). Meisjes geven daarnaast vaker (13,8%) de voorkeur aan beide vormen van informatieverstrekking, dan jongens (2,7%). Hiernaast bleken er geen significante verschillen te zijn naar zowel de leeftijd, woonplaats en het opleidingsniveau van de jongeren.

6.5 Beantwoording deelvraag 5:

In hoeverre zijn jeugdigen uit de gemeente Tynaarlo bereidt mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid en welke verwachtingen hebben zij hiervan?

Alvorens te analyseren in hoeverre jongeren zelf willen participeren binnen de gemeente Tynaarlo, is nagegaan worden of jongeren het belangrijk achtten dat de mogelijkheid aanwezig is om mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid. Een grote meerderheid (90%) van de jongeren van twaalf tot en met eenentwintig jaar vindt dit belangrijk. Deze uitkomsten zijn in lijn met de bevindingen van Zeijl et al. Uit hun onderzoek bleek dat meer dan driekwart van de jongeren vond dat zij meer inspraak moeten krijgen (2003).

Bereidheid tot meedenken, -praten en beslissen

Meer dan de helft van de jongeren die hebben meegewerkt aan het onderzoek bleek tevens zelf mee te willen denken, praten en beslissen met de gemeente (57,1%). Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren wezen in hun onderzoek tevens op het feit dat jongeren inspraak wel belangrijk vinden, maar dat zij zelf niet altijd bereid zijn actief mee te doen (2005).

Er zijn geen significante verschillen tussen jongens en meisjes, gezien het zelf willen meedenken, -praten en –beslissen. Meisjes bleken voorkomend uit de steekproef wel meer belangstelling te hebben (66,2%) dan jongens (49,3%). Zeijl et al. wijzen daarentegen juist op het feit dat jongens bijna twee keer zo vaak tot de politiek geïnteresseerd zijn dan meisjes (2003) (in het onderzoek van Zeijl et al. zijn geen percentages genoemd).

De leeftijd bleek in dit onderzoek van invloed te zijn op de bereidheid tot het al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen met de gemeente. Jongere jongeren (63,4%) bleken vaker dan oudere jongeren (44,7%) zelf te willen meedenken, -praten en –beslissen. Deze bevindingen komen niet overeen met die van Zeijl et al. Zij stelden juist dat twaalf tot en met vijftien jarige jongeren ongeveer de helft minder vaak geïnteresseerd dan zestien tot en met achttien jarigen (2003). Hiernaast heeft het volgens Herbots & Elchardus weinig zin heeft te spreken over de gemiddelde politieke belangstelling van jongeren, omdat deze nagenoeg lineair toeneemt tussen de leeftijden van veertien en twintig jaar. Jongeren beleven tijdens de adolescentie ‘een groei naar democratisch burgerschap’ (2010).

Ten slotte bleken zowel de woonplaats als het opleidingsniveau van jongeren geen invloed te hebben op het al dan niet willen meedenken, -praten en –beslissen over het jeugdbeleid. Zeijl et al. stellen daarentegen dat naarmate het opleidingsniveau van jongeren stijgt, de interesse in politieke onderwerpen toeneemt (2003).

De manier(en) waarop jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

Voor de jongeren die hadden aangegeven zelf mee te willen denken, praten en beslissen (57,1%) over het jeugdbeleid, geldt dat 35,4 procent van de respondenten dit op drie of meer manieren wil doen. Het invullen van een vragenlijst werd door een groot aantal gezien als een goede manier. Alsmede is hier nader op ingezoomd door middel van een telling. Hieruit bleek dat, rekening houdend met de 42,9 procent die deze vraag niet heeft beantwoord, 59 respondenten (N: 79 = 74,7%) geteld zijn die in ieder geval een vragenlijst zouden willen invullen. Deze uitkomst bevestigt de stelling van het VWS, die stelden: ‘Jongeren kiezen graag zelf de manier waarop ze hun standpunt of mening kenbaar willen maken. De typisch volwassen manier van denken en doen om problemen te agenderen

(zoals via politieke partijen, congressen, panels, burgerinspraakavonden), spreekt jongeren minder' (VWS, 2009).

De plaatsen waar jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

De meest geliefde plaatsen waar jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen, betreffen school (20,3%), thuis (17,7%) en het gemeentehuis (15,7%).

De beleidsonderwerpen waarover jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen

Gezien de vele beleidsonderwerpen waarover jongeren uit de gemeente Tynaarlo kunnen meedenken, -praten en –beslissen, waren deze onderverdeeld in subgroepen. Uitgaansmogelijkheden, activiteiten, hangplekken, speelveldjes, skatevoorzieningen, vrijetijdsvoorzieningen en verenigingen waren hierbij onderverdeeld in de subgroep 'beleid ten aanzien van vrijetijdsvoorzieningen voor de jeugd'. Onder het 'beleid ten aanzien van problemen bij jeugdigen' vielen criminaliteit, drugs- en alcoholbeleid en geweld. De laatste subgroep betrof 'beleid ten aanzien van natuur, onderwijs en veiligheid'.

45,6 procent van de respondenten die eerder aan hadden gegeven zelf mee te willen denken, praten en beslissen (N: 79), bleek van alle subgroepen één beleidsonderwerp interessant te vinden. 27,8 procent gaf aan mee te willen denken, praten en beslissen over het beleid ten aanzien van vrijetijdsvoorzieningen en 16,5 procent over zowel vrijetijdsvoorzieningen als natuur, onderwijs en veiligheid. Aangezien vrijetijdsvoorzieningen zowel als individueel antwoord, als combinatie antwoord voorkwam, is door middel van een telling gekeken hoeveel jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen. Hieruit voorkomend bleek dat bijna alle jongeren (97,5%) wil meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen.

Het meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen bleek naar voren te komen als het beleidsterrein waarin jongeren over het algemeen het meest voor geïnteresseerd zijn. Het VWS wees eveneens op het feit dat voor de betrokkenheid van jongeren het belangrijk is dat de onderwerpen aansluiten bij de eigen leefwereld en concreet te verbinden zijn met persoonlijke motivatie. Voor thema's als klimaat en veiligheid geldt dat jongeren deze als 'te groot' ervaren om er zelf direct concreet iets aan te doen. Het contrast met hun eigen dagelijkse leven is daarbij vaak groot (2009). Uit het onderzoek van Gilsing, Roes, Veldheer, Vorthoren bleek juist dat de interesse van jongeren voor maatschappelijke vraagstukken, zoals criminaliteit en het milieu, juist aanzienlijk is (2000).

6.6 Beantwoording deelvraag 6

In hoeverre hebben jongeren uit de gemeente Tynaarlo belangstelling voor facebookpagina of een andere vorm van 'sociale media', ontwikkeld door de gemeente?

De gemeente Tynaarlo streeft ernaar om jongeren meer betrekken bij het jeugdbeleid. Om dit op een manier te doen die jongeren interessant vinden, hopen zij zoveel mogelijk jongeren te bereiken. Hieruit voortkomend werd in het onderzoeksinstrument de vraag toegevoegd of de jongeren uit de gemeente Tynaarlo bereid zijn gebruik te maken van een vorm van sociale media, ontwikkeld door de gemeente. Uit de resultaten is gebleken dat 54,3 procent van de respondenten gebruik zou maken van een, door de gemeente ontwikkelde, facebookpagina. Eenendertig respondenten (22,1%) bleken geen interesse te hebben.

Deze resultaten komen overeen met andere recente onderzoeken naar het gebruik van sociale media onder jongeren (comScore, 2011; Van Rooij, Schoenmakers & Van de Mheen, 2011; Van der Groep & Bosveld, 2012). Uit onderzoek van comScore (2011) bleek dat Hyves lange tijd de meest gebruikte vorm van sociale media onder de Nederlandse jongeren was, maar deze werd in de loop van 2011 ingehaald door Facebook. Dit blijkt een trend die ook landelijk waarneembaar is. In Nederland is 2012 de teloorgang van Hyves

(Oosterveer, 2012). Volgens Van Rooij, Schoenmakers & Van de Mheen (2011) was het gebruik van Twitter onder elf tot vijftien jarigen ook veel minder populair dan dat van Facebook. In 2010 maakte maar acht procent van de jongeren gebruik van Twitter, tegen meer dan tachtig procent van de jongeren die actief was op het sociale netwerk Facebook. Uit het onderzoek van Van der Groep & Bosveld kwam eveneens naar voren dat Facebook (74%) het meest gebruikte sociale medium is dat gebruikt wordt (2012).

6.7 Beantwoording hoofdvraag

De hoofdvraag in dit onderzoek luidde:

Welke maatschappelijk en politiek gerelateerde activiteiten ondernemen jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel en welke verwachtingen hebben zij aangaande participatie?

De maatschappelijk en politiek gerelateerde activiteiten die jongeren uit de gemeente Tynaarlo momenteel ondernemen

Het overgrote deel van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo is lid van één of meer verenigingen (77,1%). De woonplaats bleek onder jongeren uit de gemeente Tynaarlo invloed uit te oefenen op het al dan niet hebben van een lidmaatschap bij een vereniging. Jongeren wonend in groot dorp (2000+) zijn vaker (82,8 %) lid van een vereniging dan jongeren uit kleinere dorpen (0-2000) (66,0%).

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo zijn lid van velerlei verenigingen. De helft (50%) van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo beoefent een teamsport. 17,1 procent van de jongeren beoefent individueel een sport en elf respondenten (7,9%) beoefenen een duosport. Er zijn verschillen gevonden naar geslacht, leeftijd en woonplaats gezien het type verenigingen waar jongeren lid van zijn. Jongens uit de gemeente Tynaarlo blijken vaker lid te zijn van een teamsport dan meisjes en meisjes beoefenen vaker een solosport (37,3%) dan jongens (3,9%). Oudere jongeren (79,4%) beoefenen vaker een teamsport dan jongere jongeren (60,6%). Een duosport wordt hiernaast enkel beoefend door jongere jongeren (15,5%) (oudere jongeren 0%). Jongeren, wonend in een klein dorp, blijken (significant) vaker lid te zijn van een solosport (41,9%) en minder vaak van een teamsport (48,4%) dan jongeren wonend in een groot dorp (resp. 19,9% en 74,3%).

93,6 procent van de jongeren uit de gemeente Tynaarlo besteedt hun vrije tijd aan zowel activiteiten binnens- als buitenshuis. Daarnaast maakt 66,4 procent gebruik van de computer en 60,7 procent kijkt televisie. Ten slotte heeft de meerderheid van de schoolgaande jongeren een bijbaan (55,7%). Meisjes hebben vaker een bijbaan dan jongens (resp. 69,0% en 51,4%) en jongeren van zestien tot en met eenentwintig hebben significant vaker een bijbaan (84,6%) dan jongeren twaalf tot en met zestien jaar (48,4%).

Evenveel jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleken wel (48,6%) of geen (48,6%) deel te nemen binnen verschillende activiteiten op het gebied van maatschappelijke participatie.

Er bleken verschillen te zijn naar de leeftijden en woonplaatsen van jongeren, gezien de maatschappelijk gerelateerde activiteiten die jongeren ondernemen. Jongere jongeren nemen vaker deel (60,4%) dan oudere jongeren (28,9%) en respondenten wonend in een klein dorp nemen eveneens vaker deel (69,6%) dan jongeren die in een groter dorp wonen (40%).

Op het gebied van politieke participatie bleek dat het merendeel van de jongeren geen deel neemt politiek gerelateerde activiteiten (62,1%). Er bleken verschillen te zijn naar de woonplaats van jongeren op het al dan niet deelnemen aan politieke activiteiten. Jongeren uit een klein dorp (53,2%) nemen (significant) vaker deel aan politiek gerelateerde activiteiten dan jongeren uit een groter dorp (29,3%).

Aan de hand van de participatieladder (zie p. 51 en 88) is geanalyseerd op welke manier(en) jongeren uit de gemeente Tynaarlo informatie krijgen van de gemeente over wat er in hun omgeving gebeurt. De gemeente Tynaarlo bleek zich voornamelijk aan de onderkant van de participatieladder te bevinden. 98,6 procent van de jongeren gaf aan dat de gemeente ofwel geen informatie (direct) op jongeren richt ofwel de jongeren enkel informeert. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de gemeente Tynaarlo jongeren zeer matig betreft bij het jeugdbeleid.

Een grote meerderheid (90%) van de jongeren van twaalf tot en met eenentwintig jaar gaf aan dat zij het belangrijk vinden dat jongeren de mogelijkheid hebben om mee te denken, praten en beslissen over het jeugdbeleid.

De verwachtingen van jongeren, aangaande participatie

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleken over het algemeen tevreden te zijn met het aantal en type verenigingen die in hun omgeving aanwezig zijn. 125 (89,3%) jongeren die meegewerkt hebben aan het onderzoek gaven aan dat zij geen verenigingen missen in hun omgeving.

Over het algemeen missen jongeren uit de gemeente Tynaarlo ook weinig in hun directe leefomgeving, waarvan ze in hun vrije tijd gebruik van willen maken. 67,1 procent bleek tevreden met wat hun omgeving hen te bieden heeft. Hiernaast wordt door eenenveertig respondenten (29,3%) vrijetijdsvoorzieningen gemist in hun omgeving.

Bijna zeventig procent (69,3) van de jongeren die aan het onderzoek hebben meegewerkt vinden de manier waarop zij informatie van de gemeente Tynaarlo krijgen een goede manier. 28,6 procent van de respondenten zou graag op een andere manier informatie krijgen.

Jongeren uit de gemeente Tynaarlo bleken weinig behoefte te hebben om (vaker) deel te nemen aan maatschappelijke en politieke activiteiten. 119 jongeren (85%) gaven aan zelf niet deel te willen nemen.

Van de respondenten die momenteel geen informatie krijgen van de gemeente Tynaarlo bleek dat 57,1 procent graag op een andere manier geïnformeerd wil worden. 42,9 procent vindt het prima dat zij geen informatie krijgen. Jongeren die via anderen geïnformeerd worden over wat er in hun omgeving gebeurt, vinden dit in meer dan zeventig procent (71%) van de gevallen een geschikte manier. Voor 85,7 procent van de respondenten die geïnformeerd worden door de gemeente Tynaarlo bleek deze wijze solide. 82,4 procent van de participanten bleek het deugdelijk te vinden dat zij zowel via anderen als door de gemeente geïnformeerd worden. Bovengenoemde resultaten bleken echter niet significant.

Het bleek dat 40,7 procent van de jongeren het liefst informatie krijgt van de gemeente door middel van nieuwe media. 37,9 procent prefereert authentieke vormen van media. Jongens en meisjes bleken (significant) verschillende opvattingen te hebben over de wijze waarop zij door de gemeente geïnformeerd willen worden. Meisjes (41,5%) bleken vaker oude media te prefereren dan jongens (34,7%). Jongens prefereren daarnaast vaker nieuwe media (45,3%) dan meisjes (35,4%). Meisjes gaven daarnaast vaker (13,8%) de voorkeur aan beide vormen van informatieverstrekking van de gemeente, dan jongens (2,7%).

Meer dan de helft van de jongeren die hebben meegewerkt aan het onderzoek bleek tevens zelf mee te willen denken, praten en beslissen met de gemeente over het jeugdbeleid (57,1%). De leeftijd bleek van invloed te zijn op de bereidheid van jongeren tot meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente. Jongere jongeren (63,4%) willen liever dan oudere jongeren (44,7%) zelf meedenken, -praten en -beslissen.

Voor de jongeren die hebben aangegeven wel mee te willen denken, praten en beslissen (57,1%) geldt dat 74,7 procent van hen een vragenlijst wil invullen.

De meest geliefde plekken waar jongeren willen meedenken, -praten en -beslissen, betreffen school (20,3%), thuis (17,7%) en het gemeentehuis (15,7%).

Gekeken naar de beleidsonderwerpen waarover jongeren willen meedenken, -praten en –beslissen bleek dat, bij elkaar opgeteld bijna alle jongeren (97,5%) wil meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen.

Meer dan de helft van de jongeren (54,3%) zou ten slotte gebruik maken van een door de gemeente ontwikkelde facebookpagina.

7.

Discussie

Bij de opzet en uitvoering van dit onderzoek kunnen enkele kanttekeningen worden geplaatst.

Hoewel er in dit onderzoek zicht is verkregen op de participatie van jongeren in de gemeente Tynaarlo, is dit onderzoek niet generaliseerbaar voor andere gemeenten. Voor een dergelijk onderzoek is langer tijd nodig dan de relatief korte tijd die beschikbaar was voor dit onderzoek. Het uitvoeren van bijvoorbeeld tien interviews binnen verschillende gemeenten in Nederland kan de validiteit vergroten. Het doel van dit onderzoek was context specifiek, waardoor generaliseerbaarheid voor heel Nederland niet van toepassing was. De referentie naar onderzoeken die elders in Nederland hebben plaatsgevonden, is gebruikt ter vergelijking.

De gekozen onderzoeksmethode van dit onderzoek heeft zowel voor- als nadelen. Er is gekozen om de centrale vraagstelling te beantwoorden aan de hand 140 vragenlijsten, waarvan de data zowel door middel van mondelinge als schriftelijke afname van de vragenlijst is verzameld. Door de twee verschillende vormen van dataverzameling die toepast zijn in dit onderzoek, is de kans aanwezig dat dit de uitkomsten van het onderzoek heeft beïnvloed. De jongere respondenten (12-16) kunnen tijdens het interview beïnvloed zijn door de manier waarop de onderzoeker de vragen stelde. Dit heeft ertoe kunnen leiden dat er andere uitkomsten naar voren zijn gekomen dan bij herhaling, op een andere locatie of op een ander tijdstip, van toepassing is.

De verschillende vormen van dataverzameling bleek echter ook een voordeel te hebben. De interviews hebben de 'jongere respondenten' de vrijheid en mogelijkheid gegeven om meer te kunnen vertellen en eventueel vragen te stellen. Daarnaast gaven meerdere 'oudere respondenten' aan dat zij het invullen van een vragenlijst prefereren boven een mondelinge bespreking van de vragen.

'Oudere jongeren' zijn veelal geworven via sportverenigingen. Enerzijds zijn jongeren via sportverenigingen eenvoudig te bereiken. Anderzijds kan dit geleid hebben tot scheve resultaten, gezien het lidmaatschap van een sportvereniging. Alsmede kan het percentage oudere jongeren dat lid is van een sportvereniging hoger zijn uitgekomen dan daadwerkelijk het geval is.

Voor het onderzoek is het opleidingsniveau van de jongeren ingedeeld volgens de indeling die het CBS hanteert. Deze indeling bleek achteraf niet geschikt voor dit onderzoek, aangezien de meeste jongeren momenteel zelf onderwijs genieten. Vwo leerlingen bijvoorbeeld, kregen hierdoor de classificatie van middelbaar opgeleide jongeren. Vervolgens is gekozen om een nieuwe indeling te maken van het opleidingsniveau dat jongeren genieten of hebben genoten. Deze indeling paste beter bij de doelgroep. Desalniettemin heeft het veel tijd gevergd deze aanpassing te maken.

Tijdens de data-analyse van de gegevens bleek dat, gezien de vele antwoordmogelijkheden, vier vragen van het onderzoeksinstrument lastig te coderen waren. Het betreft de vragen 16, 26, 27 en 28. Als aanbeveling dient de onderzoeker de antwoordmogelijkheden te beperken tot slechts één antwoordmogelijkheid. Vraag 16 zou veranderd kunnen worden als volgt: 'Waaraan spendeer je de meeste tijd, buiten school- of werktijd?' en in het geval van vraag 28 zou de vraag gesteld kunnen worden: 'Wat lijkt jou het meest interessante onderwerp om over mee te denken, praten en beslissen?'. De vragen 26 en 27 kunnen veranderd worden door jongeren enkel hun voorkeur aan één antwoord te laten geven.

De tekortkomingen van dit onderzoek kunnen bij vervolgonderzoek worden opgelost door kwalitatief onderzoek te combineren met een kwantitatieve onderzoeksmethode. En deze twee wijzen bij alle jongeren toe te passen. Op deze manier kunnen de resultaten van bijvoorbeeld een vragenlijst als controle dienen voor de kwalitatieve semigestructureerde interviews.

Aanbevelingen voor de praktijk

Uit dit onderzoek zijn een aantal bevindingen naar voren gekomen die van belang zijn voor professionals die zich bezighouden met het jeugdbeleid in de gemeente Tynaarlo. Om

de kans op participatie van jongeren te vergroten worden een vijftal aanbevelingen gedaan aan de gemeente Tynaarlo:

- ➔ Aangezien meer dan de helft (57,1%) van de jongeren die hebben meegewerkt aan het onderzoek zelf wil meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente, wordt de gemeente Tynaarlo aanbevolen om op korte termijn een mogelijkheid tot participatie voor jongeren aan te bieden.
- ➔ Geadviseerd wordt om jongeren op korte termijn middels een vragenlijst te benaderen, aangezien 74,7 procent van hen een vragenlijst wil invullen.
- ➔ Er wordt aangeraden om jongeren via school of thuis te benaderen, aangezien jongeren zelf hebben aangegeven dat zij hier het liefst willen meedenken, -praten en –beslissen (resp. 20,3% en 17,7%).
- ➔ Aangezien het gebruik van sociale media binnen de samenleving groeit en een groot deel van de Nederlandse jongeren actief is op sociale netwerken (CBS, 2010; Van Rooij, Schoenmakers en Van de Mheen, 2011), zou de inzet van sociale media een goede manier kunnen zijn voor het leggen van contact en het binden van jongeren aan participatieprojecten. Op het gebied van informatieverstrekking aan jongeren, wordt aanbeloven hen via sociale media te informeren, aangezien 40,7 procent van de jongeren het liefst informatie krijgt van de gemeente door middel van nieuwe media.
- ➔ Hierbij wordt aangeraden om een facebookpagina voor jongeren te ontwikkelen, aangezien jongeren deze wijze prefereren (54,3%).
- ➔ Ten slotte wordt aanbevolen om de onderwerpen waarover jongeren kunnen meedenken, -praten en –beslissen dicht bij de belevingswereld van de jongeren aan te sluiten. De meeste jongeren hebben aangegeven dat zij willen meedenken, -praten en –beslissen over vrijetijdsvoorzieningen (97,5%).

8.

Ambrassade (2013). *Beleid: De belangrijkste definities over jeugdbeleid en jeugdwerk*. Geraadpleegd op 22 januari, 2013. Beschikbaar: www.steunpuntjeugd.be/situering/definities

Arnstein, S. R. (1969). A ladder of citizen participation; *Journal of American Institute of Planners (JAIP)*, 35:216-224.

Baarda, D. B., & Goede, M. P.M. de, (2001). *Basisboek methoden en technieken, handleiding voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek* (3^e druk). Groningen: Stenfert Kroese.

Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de, & Kalmijn, M. (2010). *Basisboek enquêteren: Handleiding voor het maken van een vragenlijst en het voorbereiden en afnemen van enquêtes*. (3e druk) Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.

Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de, & Meer Middelburg, A.G.E. van der, (2007). *Basisboek interviewen: Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews* (2^e druk). Groningen: Wolters-Noordhoff.

Baarda, D.B., Goede, M.P.M. de, & Teunissen, J. (2005). *Basisboek kwalitatief onderzoek: praktische handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek* (2^e druk). Groningen: Stenfert Kroese.

BANS (1999). *Jeugdbeleid in Ba(la)ns I*. Afspraken van rijk, provincies en gemeenten over een gezamenlijk jeugdbeleid. Den Haag: ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

Bauer, J., Rutjes, R., Gaag, R. van der, & Mak, J. (2012). *Toolkit Jeugdparticipatie*. Amsterdam/Utrecht: Stichting Alexander en Verwey-Jonker Instituut. Beschikbaar: <http://www.toolkit-jeugdparticipatie.nl/>

Burs, A. C., & Bush, R. F. (2011). *Principes van marktonderzoek, toepassingen met SPSS* (6e editie). Amsterdam: Pearson Education Benelux bv.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2010). *Landelijke Jeugdmonitor. Rapportage 2e kwartaal 2010*. Den Haag/ Heerlen: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011^a). *Demografische kerncijfers per gemeente, 2011*. Den Haag/ Heerlen: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011^b). *Gemeente op maat 11: Tynaarlo*. Den Haag/ Heerlen: CBS.

Centraal Bureau voor de Statistiek (2011^c, 10 januari). *Nederlandse jongeren zeer actief op sociale netwerken*. Webmagazine: Geraadpleegd op 16 januari, 2013. Beschikbaar: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/vrije-tijdcultuur/publicaties/artikelen/archief/2011/2011-3296-wm.htm>

Centraal Bureau voor de Statistiek (2012). *Bevolking; generatie, geslacht, leeftijd en herkomstgroepering*. Geraadpleegd op 27 juni, 2012. Beschikbaar: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=37325&D1=0&D2=a&D3=101-105&D4=0&D5=0&D6=4-I&HD=100407-1443&HDR=T,G4,G3,G5&STB=G1,G2>

ComScore. (2011). *It's a social world. Top 10 need-to-knows about social networking and where it's headed*. Geraadpleegd op 28 december, 2012. Beschikbaar: [http://www.comscore.com/Press Events/Presentations Whitepapers/2011/it is a social world top 10 need-to-knows about social networking](http://www.comscore.com/Press%20Events/Presentations/Whitepapers/2011/it_is_a_social_world_top_10_need-to-knows_about_social_networking)

Council of European Union. (2009). *On a renewed framework for European cooperation in the youth field (2010-2018)*. Geraadpleegd op 28 december, 2013. Beschikbaar: http://ec.europa.eu/youth/pdf/doc1648_en.pdf

Emmelkamp, R. (2004). *Een veilig avontuur: Alledaagse plaatsen en vrijetijdsbesteding in de verhalen van jongeren en ouders*. Amsterdam: UVA.

Gaag, R.S. van der, Gilsing, R.J.H., & Mak, D.J. (2013). *Participatie in zicht. Gemeenten, jeugdigen, ouders en jeugdzorgcliënten in de transitie jeugdzorg*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Gilsing, R.J.H. (1999). *Lokaal jeugdbeleid: een inventariserend onderzoek*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gilsing, R.J.H. (2005). *Bestuur aan banden. Lokaal jeugdbeleid in de greep van nationaal beleid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Gilsing, R.J.H., Roes, T., Veldheer, V., & Vorthoren, M. (2000). *Knelpunten in het stedelijk jeugdbeleid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Groep, R. van der, & Bosveld, W. (2012). *Monitor Sociale Media 2012*. Amsterdam: Bureau Onderzoek en Statistiek.

Hart, R. (1992). *Children's Participation: From Tokenism to Citizenship*. Florence: UNICEF International Child Development Centre.

Herbots, S., & Elchardus, M. (2010). De groei van jongeren naar democratisch burgerschap en de verschillen naar onderwijstype. *Pedagogiek* 30, 75-93.

Hermanns, J. (2007). Opvoeden en opgroeien: een visie achter het beleid. In Lieshout, P., Meij, M. van der, & Pree, J. de (red.). *Bouwstenen voor een betrokken jeugdbeleid*. WRR/Amsterdam University Press, Den Haag/Amsterdam.

Hermanns, J., & Montfoort, A. van, (2007). Hoe pedagogisch verantwoord is het beleid van de Nederlandse overheid? In: Lieshout, P., Meij, M. van der, & Pree, J. de (red.). *Bouwstenen voor een betrokken jeugdbeleid*. WRR/Amsterdam University Press, Den Haag/Amsterdam.

Ingen, E. van (2008). Social Participation Revisited. Disentangling and Explaining Period, Life-Cycle and Cohort Effects. *Acta Sociologica*, 51 (2), 103-121.

Jager- Vreugdenhil, M. (2011). Spraakverwarring over participatie. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice*, 20, 76-99.

Jurrius, K.H.M. (2012). *Uit de spagaat! Naar een kwaliteitsraamwerk voor Participatief Jongeren Onderzoek*. Amsterdam: Ipskamp Drukkers B.V.

Lans, W., & Voordt, D.J.M. van der, (2002). Descriptive research. In: Jong, T.M., Voordt, D.J.M. van der. *Ways to study and research: Urban architectural and technical design*. DUP Science, University Press, Delft.

Lewis, S., Pea, R., & Rosen, J. (2010). Beyond participation to co-creation of meaning: mobile social media in generative learning communities. *Social Science Information*, 49, 351-369.

Lucassen, J., Mossel, G. van, & Wisse, E. (2010). Jeugd: sport, bewegen en onderwijs. In Tiessen-Raaphorst, A., Verbeek, D., Haan, J. de, & Breedveld, K. *Sport: een leven lang. Rapportage sport 2010* (pp. 107-124). Den Haag/ 's Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/ W.J.H. Mulier Instituut.

Mak, D. J., Gilsing, R.J.H., Rutjes, L., & Bauer, J. (2012). Gemeenten worstelen met jeugdparticipatie. 'We willen wel, maar weten niet hoe'. In: *VNG Magazine*, 66 (17), 30-31.

Mak, J., Steketee, M., & Gilsing, R.J.H. (2010). Jeugdparticipatie, nog een wereld te winnen. In: *MO Samenlevingsopbouw*, 29 (225), 26-28.

Mak, D. J., Steketee, M., Rutjes, L. & Bauer, J. (2010). *Als u het écht wilt weten! Kwaliteitsmeter Jeugdparticipatie Gemeenten*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut/ Amsterdam: Stichting Alexander.

Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur. (1993^a). *Jeugd verdient de toekomst. Nota intersectoraal jeugdbeleid*. Rijswijk: Ministerie van WVC.

Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur. (1993^b). *Jeugd betrekken*. Rijswijk: Ministerie van WVC.

Ministerie van welzijn, volksgezondheid en cultuur. (1994). *Perspectief voor jeugd en beleid*. Rijswijk: Ministerie van WVC.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Ministerie van Veiligheid en Justitie. *Conceptwetsvoorstel Jeugdwet*. (18 juli 2012a). Den Haag: Ministerie van VWS, Ministerie van VenJ.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Ministerie van Veiligheid en Justitie. *Conceptwetsvoorstel Jeugdwet. Memorie van toelichting*. (18 juli 2012b). Den Haag: Ministerie van VWS, Ministerie van VenJ.

Nederlands Jeugd instituut (2013). *Jeugdparticipatie. Rijksbeleid*. Geraadpleegd op 16 december, 2012. Beschikbaar: <http://www.nji.nl/eCache/DEF/1/27/479.html>

Oenen, S. van, & Westering, Y. van, (2010). *Een solide basis voor een positief jeugdbeleid. Visiedocument 1.0*. Utrecht: Nederlands jeugdinstituut.

Ohmer, M.L. (2007), Citizen Participation in Neighbourhood Organizations and Its Relationship to Volunteers' Self- and Collective Efficacy and Sense of Community; *Social Work Research*, 31:109-120.

OIVO (2011). *Jongeren en vrijetijdsbesteding 2011*. Geraadpleegd op 6 januari 2013. Beschikbaar: <http://www.oivo-crioc.org/files/nl/5994nl.pdf>

Oosterveer, D. (2012, 28 december). *Social media 2012 in cijfers. Hoe staan de sociale media er eind 2012 voor?* Geraadpleegd op 12 januari, 2013. Beschikbaar: <http://www.marketingfacts.nl/berichten/social-media-2012-in-cijfers>

PJ Partners (2010). *Structurele jeugdparticipatie*. Rotterdam: PJ Partners.

Projectgroep Transitie (2012). *Kadernota 'Iedereen heeft Talent'. Visie Transitie gemeente Tynaarlo. Begeleiding, Wet Werken naar Vermogen en Jeugdzorg*. Gemeente Tynaarlo.

Rooij, A. J. van, Schoenmakers, T. M., & Mheen, D. van de, (2011). *Factsheet Monitor Internet en Jongeren 2006-2010. Nederlandse jongeren op internet: applicaties, (overmatig) gebruik en de relatie met middelengebruik*. Rotterdam: IVO.

Savornin Lohman, P.M. (1998). Jeugdparticipatie. In: Bertels, W.P.J., Bosma, H., Kwakkelstein, P.H., & Nota, P.H. (red.), *Handboek Jeugdbeleid*. (pp. 41-58) Den Haag: Elsevier.

Schuyt, C.J.M. (1995). *Kwetsbare Jongeren en hun Toekomst: Een Beleidsadvies Gebaseerd op Literatuurverkenning*. Rijswijk: Ministerie van VWS.

Seinstra, A., & Westers, A. (2012). *Transitie jeugdzorg: update en analyse. Drietal processen gaan garantie op toekomstige kwaliteit jeugdzorg bepalen. Vervolg op rapportage 'Chaos dreigt in de jeugdzorg', mei 2011*. Culemborg: SeinstravandeLaar BV.

Shores, K. A., Scott, D., & Floyd, M.F. (2007). Constraints to Outdoor Recreation: A Multiple Hierarchy Stratification Perspective. *Leisure Sciences*, 29 (3), 227-246.

Smits, J., & Edens, R. (2011). *Onderzoek met SPSS en Excel (3^e editie)*. Amsterdam: Pearson Benelux BV.

Staeheli, L.A., & Clarke, S.E. (2003). The New Politics of Citizenship: Structuring Participation by Household, Work and Identity; *Urban Geography*, 24 (2): 103-126.

Standaard Beroepenclassificatie (SBC). (2010). Geraadpleegd op 11 mei 2012. Beschikbaar: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/classificaties/overzicht/sbc/2010/default>

Steketee, M.J., Tierolf, B., & Mak, D.J. (2012). *Kinderen in Tel Databoek 2012. Kinderrechten als basis voor lokaal jeugdbeleid*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Steketee, M.J., Graaf, P. van der, & Huygen, A. (2005). *Jeugdparticipatiebeleid: wat levert het op? Onderzoek naar het ontwikkelen van indicatoren voor effectmeting van jeugdparticipatiebeleid*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.

Stichting Alexander (2013). *Visie*. Geraadpleegd op 22 januari, 2013. Beschikbaar: http://www.stichtingalexander.nl/index.php?option=com_content&view=article&id=56&Itemid=54

Stichting Triass (2010). *Pilot 'Jeugd en nieuwe media'*. Gemeente Tynaarlo. Niet gepubliceerd.

Tiessen-Raaphorst, A. (2010^a). *Factsheet: Sportdeelname in Nederland*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Tiessen-Raaphorst, A. (2010^b). Sportdeelname. In Tiessen-Raaphorst, A., Verbeek, D., Haan, J., de, & Breedveld, K., *Sport: een leven lang. Rapportage sport 2010* (pp. 47-68). Den Haag/ 's Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/ W.J.H. Mulier Instituut.

Tilanus, C.P.G. (1997). *Jeugdbeleid*. Utrecht: SWP.

Timmerman, G. (2009). Youth policy and participation: An analysis of pedagogical ideals in municipal youth policy in the Netherlands. *Children and Youth Services Review*, 31(5), 572-576.

Trepels, L. (2010, 20 maart). *Zijn vier op de tien jongeren vrijwilliger?* Geraadpleegd op 15 februari, 2013. Beschikbaar: <http://fhifactcheck.wordpress.com/2010/03/20/zijn-vier-op-de-tien-jongeren-vrijwilliger/>

Tynaarlo (2012^a). *Gemeente Tynaarlo. Dorpen en belangenverenigingen*. Geraadpleegd op 16 september, 2012. Beschikbaar: http://www.tynaarlo.nl/bezoek_tynaarlo/toeristische_informatie/dorpen/dorpen_en_belangen_verenigingen/

Tynaarlo (2012^b). *Projectcontract onderzoek jongerenparticipatie in de gemeente Tynaarlo*. Niet gepubliceerd.

Vandenbroucke, M.W.G., Braam, H., Gilsing, R.J.H., Steketee, M.J., Tierolf, B., Rutjes, L., & Strating, G.A. (2010). *De staat van jeugdparticipatie in Nederland vanuit het perspectief van gemeenten, Quickscan onder 175 gemeenten*. Verweij-Jonker Instituut en Stichting Alexander.

Veldhuijzen van Zanten-Hyllner, M.L.L.E (Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport), & Teeven, F. (Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie). (2011). *Beleidsbrief stelselwijziging jeugd 'Geen kind buiten spel'*. Den Haag. (8 november, 2011).

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Rijk (2011). *Bestuursakkoord 2011-2015*. Den Haag: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK).

VWS (2009). *Onze jeugd van tegenwoordig: Over de leefwereld en de leefstijl van jongeren*. Den Haag: Ministerie van Jeugd en Gezin.

Westenberg, P. M. (2008). De jeugd van tegenwoordig! *De Psycholoog*, 10, 546-552.

Wiebing, R. (2003). Flying teams, jongeren in gesprek met vrijwilligersorganisaties. In Winter, M. de, & Kroneman, M. *Participatief jeugdonderzoek. Sociaalwetenschappelijk onderzoek samen met kinderen en jongeren naar beleid voor de jeugd* (pp. 55-69). Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Wijnberg, R. (2009). *Boeiuh! Het stille protest van de jeugd* (7^e druk). Amsterdam: Prometheus.

Winter, M. de, & Kroneman, M. (2003). *Participatief Jeugdonderzoek. Sociaalwetenschappelijk onderzoek samen met kinderen en jongeren naar beleid voor de jeugd*. Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Winter, M. de, & Kuppers, P., Baltum, H. (2003). *Eindrapportage Internetpanels Jeugdparticipatie*. Utrecht: Universiteit Utrecht.

Wong, N.T., Zimmerman, M. A., & Parker, E.A. (2010). A typology of youth participation and empowerment for child and adolescent promotion. *Community Psychology*, 46, 100-114.

Yperen, T. van, & Westering, Y. van, (2010). *Pijlers voor nieuw jeugdbeleid*. Utrecht: Nederlands jeugdinstituut.

Zeijl, E. (red.), Beker, M., Breedveld, K., Broek, A. van den, Haan, J. de, Herweijer, L., Huysmans, F., & Wittebrood, K. (2003). *Rapportage jeugd 2002*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

9.

Bijlage

-Vragenlijst

Jouw mening over wat er in je omgeving gebeurt, telt toch zeker ook!

Jeugdparticipatie in de gemeente Tynaarlo

Mijn naam is Carolien Kinds. Ik studeer Pedagogische wetenschappen aan de RUG. Voor mijn afstudeeronderzoek en voor de gemeente Tynaarlo doe ik onderzoek naar de participatie van jongeren uit de gemeente Tynaarlo in de leeftijdscategorie van 12 tot en met 21 jaar.

Wat is jeugdparticipatie?

Kort gezegd is jeugdparticipatie luisteren naar de jeugd, de jeugd informeren, mee laten doen, mee laten denken en mee laten beslissen.

Wat is het doel van jeugdparticipatie?

Jeugdparticipatie heeft voor zowel de jeugd als de overheid of instelling resultaat. Door participatie ontstaat er voor alle partijen een win-win situatie.

De jeugd leert door participatie vaardigheden waarmee zij ten volle aan de maatschappij kan deelnemen. Dit zijn vaardigheden, kennis en attitudes als: leren beslissingen nemen, samenwerken, mening van anderen respecteren, rekening met anderen houden, verantwoordelijkheid dragen, leren keuzes afwegen en maken, ontwikkeling van zelfvertrouwen, inzicht in maatschappelijke processen, sociale weerbaarheid, betrokken en gewaardeerd voelen.

De overheden en instellingen krijgen door participatie zicht op de leefwereld van de jeugd en kunnen hierdoor betere aansluiting vinden met de jeugd zodat er een kwalitatief beter beleid en aanbod ontwikkeld wordt voor de jeugd. Hierdoor ontstaat een leefklimaat in een gemeenschap waarin met ieders rechten rekening wordt gehouden.

Wat is het doel van dit onderzoek?

Het doel van dit onderzoek is d.m.v. een interview inzicht te krijgen op manier(en) waarop jongeren van 12 tot en met 21 jaar uit de gemeente Tynaarlo momenteel participeren, of zij meer/ anders willen participeren en zo ja, op welke manier(en) zij dit zelf graag willen.

Het is belangrijk dat je vrijwillig meewerkt aan het interview. Alle gegevens worden anoniem vermeld, jouw naam zal dus nergens gebruikt worden. Van het interview wordt het geluid opgenomen, dit zal alleen door mij beluisterd worden. Als je jonger dan 18 jaar oud bent, dan worden je ouders gebeld en gevraagd of zij het goed vinden dat het interview wordt afgenomen.

Als je mee wilt doen aan het onderzoek, dan zou ik je willen vragen om alle antwoorden zo eerlijk en uitgebreid mogelijk te beantwoorden, zodat de gemeente een goed beeld krijgt van wat 'de jeugd van tegenwoordig in de gemeente Tynaarlo' belangrijk vindt!

Bij het beantwoorden van de vragen zijn geen goede of foute antwoorden. Het gaat om jouw mening. Het beantwoorden van de vragen kost ongeveer 7-10 minuten.

Veel succes en plezier met het beantwoorden van de vragen!

1. Ben je een jongen of een meisje?
☐ Jongen
☐ Meisje
2. Wat is je leeftijd? _____
3. Wat is je woonplaats? _____
4. Ga je naar school of werk je?
☐ Ik ga naar school (sla vraag 9 en 10 over)
☐ Ik werk (ga door naar vraag 9)
5. Op welke school zit je? _____
6. In welke klas zit je? _____
7. Wat is je opleidingsniveau? _____
8. Heb je een bijbaan?
☐ Ja, namelijk _____
☐ Nee
9. Wat is je hoogst behaalde opleidingsniveau? _____
10. Wat voor werk doe je? _____
11. Ben je lid van één of meer verenigingen?
☐ Ja
☐ Nee (ga door naar vraag 13)
12. Welke vereniging(en) ben je lid van? (meerdere antwoorden mogelijk)
☐ Atletiekvereniging	☐ Badmintonvereniging
☐ Basketbalvereniging	☐ Biljart-/poolvereniging
☐ Dam-/schaakvereniging	☐ Dansvereniging
☐ Dartvereniging	☐ Gymnastiekvereniging
☐ Handbalvereniging	☐ Hockeyvereniging
☐ Judovereniging	☐ Paardensportvereniging
☐ Skeerler-/skatevereniging	☐ Scoutingvereniging
☐ Tafeltennisvereniging	☐ Tennisvereniging
☐ Turnvereniging	☐ Hengelsportvereniging
☐ Voetbalvereniging	☐ Volleybalvereniging
☐ Zwemvereniging	☐ Anders, namelijk _____
- _____
- _____
13. Zijn er verenigingen die je mist in je omgeving?
☐ Ja
☐ Nee (ga door naar vraag 15)

14. Welke verenigingen mis je in je omgeving?

15. Zou je van meer verenigingen lid willen zijn?

☐ Ja, van _____,
omdat _____

☐ Ik ben geen lid, omdat _____

☐ Nee, want _____

16. Wat doe je in je vrije tijd? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Bioscoop	☐ Computeren	☐ Dieren
☐ Hangen	☐ Hobby	☐ Huiswerk
☐ Kerk	☐ Lezen	☐ Muziek
☐ Skaten	☐ Soos	☐ Spelcomputer
☐ Spelletjes	☐ Sporten	☐ TV kijken
☐ Uit eten	☐ Uitgaan	☐ Vereniging
☐ Vrienden	☐ Werken	☐ Winkelen
☐ Anders, namelijk _____		

17. Mis je iets in je omgeving waar je in je vrije tijd gebruik van zou willen maken?

☐ Nee

☐ Ja, namelijk _____

18. Neem je deel aan of ben je actief binnen: (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Een internet- of computergroep
- ☐ Je eigen buurt of woonplaats (bijvoorbeeld buurthuis)
- ☐ Schoolkrant
- ☐ Goede doelen-actie (geld inzamelen/ sponsorloop)
- ☐ Internet (poll / forum)
- ☐ Nee
- ☐ Ander vrijwilligerswerk, namelijk _____

19. Doe je wel eens mee aan de volgende activiteiten? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Debatten (buiten de les)
- ☐ Jeugdraad/ –panel
- ☐ Schoolraad/ leerlingenraad
- ☐ Politieke of religieuze jongerenorganisatie

- ☐ Religieuze jongerenorganisatie
 - ☐ Demonstratie/ actiegroep/ ludieke actie
 - ☐ Handtekeningenactie/ schrijfactie
 - ☐ Meedenken en -beslissen over dingen in eigen omgeving
 - ☐ Nee
 - ☐ Anders, namelijk _____
-

20. Zou je ergens lid van willen zijn of aan mee willen doen uit de antwoordmogelijkheden van vraag 18 of 19?

- ☐ Ja, namelijk _____
-

Ik ben geen lid of doe er niet aan mee, omdat _____

- ☐ Nee

21. Op welke manier krijg jij informatie van de gemeente over wat er in je omgeving gebeurt? (meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ Ik krijg geen informatie via de gemeente, maar via anderen (bijvoorbeeld via ouders/ vrienden)
 - ☐ Ik word geïnformeerd door de gemeente (bijvoorbeeld via flyers/ posters/ buurtkrant/ internet)
 - ☐ Ik word (indirect) om mijn mening gevraagd (bijvoorbeeld via vragenlijsten)
 - ☐ Ik word (direct) om mijn mening gevraagd (bijvoorbeeld op straat/ via jongerenwerker)
 - ☐ Ik krijg geen informatie
 - ☐ Anders, namelijk _____
-

22. Vind je het een goede manier waarop jij informatie krijgt van de gemeente of zou je dit anders willen?

- ☐ Ik vind het prima zo
- ☐ Ik zou graag op een andere manier informatie krijgen

23. Wat is volgens jou de beste manier voor de gemeente jou te informeren?

24. Vind jij het belangrijk dat jongeren kunnen meedenken, -praten en -beslissen met de gemeente over thema's voor jongeren?

- ☐ Ja, want _____
-

- ☐ Nee, want _____
-

25. Zou je zelf willen meedenken, -praten en –beslissen over wat er in je omgeving gebeurt?

☐ Ja, want _____

☐ Nee, want _____

(Als je niet wilt meedenken, -praten, en –beslissen over wat er in je omgeving gebeurt, ga dan verder naar vraag 29)

26. Op welke manier(en) zou je het liefst willen meedenken, -praten en –beslissen? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Debat	☐ Digitaal
☐ Discussie	☐ Groepsgesprek ambtenaar
☐ Jongerenraad/ -panel	☐ Persoonlijk gesprek ambtenaar
☐ Vragenlijst	☐ Anders, namelijk _____

27. Waar zou je willen meedenken, -praten en –beslissen? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Gemeentehuis	☐ Hangplek	☐ School
☐ Soos	☐ Thuis	☐ Vereniging
☐ Anders, namelijk _____		

28. Waarover zou je willen meedenken, -praten en –beslissen? (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Activiteiten	☐ Criminaliteit	
☐ Drugs-/ alcoholbeleid	☐ Geweld	☐ Hangplekken
☐ Natuur	☐ Onderwijs	☐ Speelveldjes
☐ Skatevoorzieningen	☐ Uitgaan	☐ Veiligheid
☐ Verenigingen	☐ Vrijtijdsvoorzieningen	
☐ Anders, namelijk _____		

29. De gemeente Tynaarlo zit erover na te denken om een facebookpagina of een andere vorm van 'sociale media' voor jongeren te ontwikkelen. Zou je hier gebruik van maken?

☐ Ja, van een facebookpagina zou ik gebruik maken, want _____

☐ Ja, maar dan wel van andere vorm van 'sociale media', namelijk _____

☐ Nee, want _____

[illegible]

Bedankt voor het beantwoorden van de vragen!